

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
HALK EĞİTİMİ PROGRAMI

BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNİN KENDİLERİNE YÖNELİK
HİZMETİÇİ EĞİTİM PROGRAMLARINI DEĞERLENDİRMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Pervin Avşar

Ankara
Eylül, 2006

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
HALK EĞİTİMİ PROGRAMI

BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNİN KENDİLERİNE YÖNELİK
HİZMETİÇİ EĞİTİM PROGRAMLARINI DEĞERLENDİRMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Pervin Avşar

Danışman: Prof. Dr. Rifat Miser

Ankara
Eylül, 2006

Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼đ¼'ne,

Bu alışma j¼rimiz tarafından Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalında (Halk Eğitimi Programı) Y¼KSEK LİSANS TEZİ ALIşMASI RAPORU olarak kabul edilmiştir.

Başkan
Prof. Dr. Meral UYSAL

¼ye
Prof. Dr. Rifat MİSER

¼ye.....
Yar. Doç. Dr. Levent İNCE

Yukarıdaki imzaların adı geçen ¼đretim ¼yelerine ait olduğunu onaylım.

10.10.2006

ÖNSÖZ

Yaşamboyu öğrenmenin bir boyutu olan hizmetiçi eğitimler, bilginin çabuk eskimesinden dolayı özellikle öğretmenler için büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda beden eğitimi öğretmenlerinin hizmetiçi eğitimi konusu ele alınmıştır.

Beden eğitimi öğretmenlerinin kendilerine yönelik hizmetiçi eğitimleri değerlendirmesini inceleyen bu çalışma 5 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde araştırmanın problemi, amacı ve önemi tartışılmaktadır. İkinci bölümde araştırmanın kavramsal çerçevesi ele alınmaktadır. Üçüncü bölümde araştırmanın yöntemi, dördüncü bölümde bulgular ve yorum ve son bölümde ise araştırmanın özet, sonuç ve önerileri yer almaktadır.

Araştırmamın her aşamasında beni destekleyip yönlendiren danışmanım Prof.Dr. Rifat Miser'e, bilgi ve önerilerini paylaşmaktan hiç kaçınmayan arkadaşım Araştırma Görevlisi Dürdane Polat'a, okul okul gezerek verilerin toplanmasında her zaman olduğu gibi bana dayanak olan canım babama ve sonsuz desteğiyle beni hep cesaretlendiren sevgili eşim Ercan'a teşekkür ederim.

Pervin Avşar

ÖZET

BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNİN KENDİLERİNE YÖNELİK HİZMETİÇİ EĞİTİM PROGRAMLARINI DEĞERLENDİRMESİ

Avşar, Pervin

Yüksek Lisans, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Rifat Miser

Temmuz 2006, 158+ xiii sayfa

Bu araştırma resmi ve özel lise ve ilköğretim okullarında görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin, kendilerine yönelik hizmetiçi eğitim programlarını değerlendirmesine ilişkin görüşlerini saptamayı amaçlamaktadır. Tarama modelinde olan bu araştırmanın evreni Ankara'daki resmi ve özel, lise ve ilköğretim okullarında görev yapan 1100 beden eğitimi öğretmeninden oluşmaktadır. Araştırmanın örnekleminde 187 beden eğitimi öğretmeni yer almıştır. Örneklem gurubuna 2 bölümden oluşan anket uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS programında çözümlenmiştir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar şu şekildedir:

Hizmetiçi eğitim etkinliklerinde beden eğitimi öğretmenlerinin gereksinim ve beklentilerini karşılama düzeyi bakımından yetersizler olduğu görülmektedir. Hizmetiçi eğitim uygulamalarına beden eğitimi öğretmenlerinin gönüllü katılımın sağlanması açısından bir yetersizlik söz konusudur. Hizmetiçi eğitim programlarının

süresi, uygulama yerinin koşulları ve eğitim donanımının uygunluğu ile ilgili ilkesel ve köklü yetersizlikler olduğu görülmektedir. Hizmetiçi eğitim etkinliklerinde görev alan eğitim görevlilerinin alan yeterlilikleri ve yetişkin eğitimi yeterlilikleri bakımından sorunlar olduğu görülmektedir. Beden eğitimi öğretmenlerinin katıldıkları hizmetiçi eğitim programlarında başarı ve program değerlendirmesi ile ilgili yetersizlikler olduğu görülmektedir. Beden eğitimi öğretmenleri ihtiyaç duydukları hizmetiçi eğitimleri “kurs” ve “internet” yoluyla Haziran ve Eylül seminer dönemlerinde almak istemektedirler. Beden eğitimi öğretmenleri hizmetiçi eğitim programlarında “bilgisayar-internet ve teknolojinin” derslerinde nasıl kullanılacağına ilişkin konularla ilgili hizmetiçi eğitim almak istemektedirler. Beden eğitimi öğretmenleri katıldıkları hizmetiçi eğitim programlarında hizmetiçi eğitim merkezlerini fiziki ortam ve mekan olarak sorunlu olarak görmekteyiz.

Sonuç olarak, beden eğitimi öğretmenlerinin görüşlerine göre, kendileri için düzenlenen hizmetiçi eğitim programlarının bir çok alanında sorunlar ve yetersizlikler bulunmaktadır. Hizmetiçi eğitim programları planlanmadan önce öğretmenlerin ihtiyaç ve beklentilerinden yararlanılmaması, programların içeriğinin de buna göre düzenlenmemesi ve hizmetiçi eğitim etkinliklerinin bitiminde programların değerlendirilmemesi hizmetiçi eğitim programlarının amacına ulaşma düzeyinin yetersiz kalmasına sebep olmaktadır.

ABSTRACT

PHYSICAL EDUCATION TEACHERS' EVALUATION OF IN-SERVICE TRAINING PROGRAMME EMPLOYED THEM

Avşar, Pervin

Educational Sciences

Supervisor: Prof. Dr. Rifat Miser

July 2006, 167+ xiii pages

The aim of this study is to examine the opinions of physical education teachers from both state and private elementary and high schools on the their own in-service training programmes. 187 of 1100 pyhsical education teachers in Ankara were selected for this study. The developed questionnaire including two parts are applied to the participants. Descriptive statistics was used for the data analysis. Analysis were performed by SPSS software.

Findings, obtaines during research, are as follows:

There seems to be an insufficient level of in-service training activities for meeting the needs and expectations of physical education teachers. There is an insufficiency in terms of providing the willing participation to the in-service training programmes. There is a fundamental and principal insufficiency about the timing, conditions of the place and educational materials of the in-service training programmes. There are some problems about the trainers' proficiency of teaching the subjects and adult education. There is a insufficiency related to evaluation of programme and success in in-service trainings in which physical education teachers participate. It was found out that the teachers would like to take in-service training

programmes they need by “course” and via “internet” in the periods of September and June when there is no education at schools. It was found out that the teachers would like to take courses related to “methods for computer using and internet” for their class in in-service training programmes. Also the teachers meet with some problems related to the physical condition of in-service training place.

At the result, the physical education teachers meet with lots of problems and insufficiencies related to in-service training programmes employed them. Because the needs and expectations of teachers aren't benefited, the content of programmes aren't evaluated at the end of the in-service training activities before planing in-service training programmes, in-service training programmes remains insufficient to reach its goal.

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI	iii
ÖNSÖZ.....	iv
ÖZET	v
SUMMARY	vii
ÇİZELGELER LİSTESİ	xii
BÖLÜM I	
GİRİŞ	1
Problem.....	1
Amaç.....	11
Önem	12
Sınırlılıklar	13
Tanımlar.....	13
BÖLÜM II	
KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	15
Dünyada Öğretmenin Hizmetiçi Eğitimi	15
ABD.....	15
Yeni Zelanda.....	16
Finlandiya.....	18
Almanya	19
Danimarka.....	19
Norveç.....	19
İsveç.....	20
İngiltere	20
Japonya.....	20
Rusya.....	21
Portekiz	21
Hizmetiçi Eğitimin Türkiye’de Tarihsel Gelişimi	22
Türkiye’de Öğretmenin Hizmetiçi Eğitimi.....	25
Beden Eğitimi Dersinin Önemi	31
Beden Eğitimi Kavramı.....	32
Beden Eğitiminin Bireyin Fiziksel Gelişimine Etkisi	32

Beden Eğitiminin Bireyin Devinişsel Gelişimine Etkisi.....	33
Beden Eğitiminin Bireyin Zihinsel Gelişimine Etkisi.....	33
Beden Eğitiminin Bireyin Duygusal ve Toplumsal Gelişimine Etkisi	34
Beden Eğitiminin Ekonomik Gelişmeye Etkisi	35
Beden Eğitimi Öğretmenliğı.....	35
Beden Eğitimi Öğretmeninin Eğitimci Olarak Nitelikleri	45
Beden Eğitimi Öğretmeninin Spor Adamı Olarak Nitelikleri.....	46
Beden Eğitimi Öğretmenleri İçin Hizmetiçi Eğitimin Gerekliliğı.....	47
Beden Eğitimi Öğretmenlerine Hizmetiçi Eğitim Veren Kuruluşlar	50
Geçmişten Günümüze Beden Eğitimi Öğretmenleri İçin Düzenlenmiş Hizmetiçi Eğitim Faaliyetleri	52
Formatör ve Koordinatör Formatör Beden Eğitimi Öğretmenliğı.....	60
BÖLÜM III	
YÖNTEM.....	70
Araştırmanın Modeli	70
Evren ve Örneklem	70
Evren.....	70
Örneklem.....	71
Verilerin Toplanması	71
Verilerin Çözömlenmesi	73
BÖLÜM IV	
BULGULAR VE YORUMLAR	74
Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Hizmetiçi Eğitim Programlarına İlişkin Görüşleri	74
Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Kendilerine Yönelik Hizmetiçi Eğitim Etkinliklerine Katılma Biçimlerine Göre Görüşleri.....	83
Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Kendilerine Yönelik Hizmetiçi Eğitim Programlarının; Süresini, Uygulama Yerinin Koşullarını ve Eğitsel Donanıma İlişkin Görüşleri	86
Beden Eğitimi Öğretmenlerine Yönelik Hizmetiçi Eğitim Programlarında Görev Alan Öğreticilerin; Alan ve Yetişkin Eğitimi Bakımından Yeterlilikleri	90
Hizmetiçi Eğitim Programlarının Değerlendirilmesi	93
Hizmetiçi Eğitimin Biçimi ve Zamanlaması.....	96

Tercih Edilen Hizmetiçi Eğitimin Biçimi	96
Tercih Edilen Hizmetiçi Eğitim Zamanı.....	99
Beden Eğitimi Öğretmenlerinin, Formatör ve Koordinatör Formatör Beden Eğitimi Öğretmenlerine İlişkin Görüşleri	103
Formatör Beden Eğitimi Öğretmenleri Hakkında Bilgi	103
Formatör Beden Eğitimi Öğretmenlerin Beden Eğitimi Dersine Sağladığı Katkı.....	104
Koordinatör Formatör Beden Eğitimi Öğretmenleri Hakkında Bilgi.....	106
Koordinatör Formatör Öğretmenlerin Beden Eğitimi Dersine ve Beden Eğitimi Öğretmenine Sağladığı Katkı	107
Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Öğrenmeye İhtiyaç Duydukları En Önemli Hizmetiçi Eğitim Konuları	109
Hizmetiçi Eğitimlerde Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Karşılaştıkları En Önemli Sorunlar.....	115
BÖLÜM V	
ÖZET, SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	118
Özet	118
Sonuç.....	120
Öneriler	126
Uygulama Önerileri	126
Araştırma Önerileri	128
KAYNAKÇA.....	129
EKLER.....	136

ÇİZELGELER LİSTESİ

Çizelge

1. Son Üç Yılda Düzenlenen Hie Etkinliklerinin Dağılımı, Faaliyet Ve Katılımcı Sayısı	27
2. Son Üç Yılda Düzenlenen Hie Etkinliklerinin Alanlara Göre Dağılımı, Faaliyet Ve Katılımcı Sayısı	28
3. 2003- 2004 ve 2005 Yıllarında Yapılan Faaliyetlerin Türüne Göre Dağılımı.....	29
4. 2003, 2004 ve 2005 Yıllarında Düzenlenen Faaliyetlerin Aylara Göre Dağılımı.....	30
5. ODTÜ Beden Eğitimi Ve Spor Bölümü 1988-1992 Yılları Lisans Programı	37
6. YÖK 'ün 2005 Yılı Beden Eğitimi Lisans Programı	39
7. Gençlik Ve Spor Bakanlığınca İlkokullara Beden Eğitimi Öğretmeni Yetiştirmek İçin Açılan Hizmetiçi Kurslar (1971-1979).....	53
8. Gençlik Ve Spor Bakanlığının İlkokullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri İçin Açtığı Hizmetiçi Kurslar (1974-1980)	55
9. Gençlik Ve Spor Bakanlığınca Orta Dereceli Okulların Beden Eğitimi Öğretmenleri İçin Açtığı Hizmetiçi Kurslar (1973-1980)	57
10. 2003, 2004 ve 2005 Yıllarında Beden Eğitimi Öğretmenleri İçin Düzenlenmiş Hie Etkinliklerinin Türü Ve Katılımcı Sayısına Göre Dağılımı.....	59
11. İllerdeki Toplam Beden Eğitimi Öğretmeni, Koordinatör Ve Formatör Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Dağılımı	65
12. 1960-2005 Yılları Arasında Beden Eğitimi Öğretmenleri İçin Açılmış Hizmetiçi etkinlikleri ve Bu Etkinliklere Katılan Beden Eğitimi Öğretmeni Sayısı	67
13. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Hizmetiçi Eğitim Programlarına İlişkin Görüşleri.....	75
14. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Kendilerine Yönelik Hizmetiçi Eğitim Etkinliklerine Katılma Biçimleri	85

15. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Kendilerine Yönelik Hizmetiçi Eğitim Programlarının; Süresini, Uygulama Yerinin Koşullarını Ve Eğitsel Donanıma İlişkin Görüşleri	86
16. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Kendilerine Yönelik Hizmetiçi Eğitim Programlarında Görev Alan Öğreticilerin; Alan Yeterlilikleri Ve Yetişkin Eğitimi Yeterlilikleri.....	90
17. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Katıldıkları Hizmetiçi Eğitim Programlarının Değerlendirilmesine İlişkin Görüşleri	93
18. İhtiyaç Duyulan Hizmetiçi Eğitimin Biçimi	96
19. İhtiyaç Duyulan Hizmetiçi Eğitimin Zamanlaması.....	100
20. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin, Formatör Ve Koordinatör Formatör Beden Eğitimi Öğretmenleri Hakkında Bilgiye Sahip Olma Durumu	103
21. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin, Formatör Beden Eğitimi Öğretmenlerin Beden Eğitimi Dersine Sağladığı Katkı İle İlgili Görüşleri.....	105
22. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin, Koordinatör Formatör Beden Eğitimi Öğretmenleri Hakkında Bilgiye Sahip Olma Durumu	106
23. Koordinatör Formatör Öğretmenlerin Beden Eğitimi Dersine Ve Beden Eğitimi Öğretmenine Sağladığı Katkı	107
24. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Öğrenmeye İhtiyaç Duydukları En Önemli Hizmetiçi Eğitim Konuları	109
25. Hizmetiçi Eğitimlerde Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Karşılaştıkları En Önemli Sorunlar	116

Avşar, Pervin, Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Kendilerine Yönelik Hizmetiçi Eğitim Programlarını Değerlendirmesi, Yüksek Lisans Tezi, Danışman: Prof. Dr. Rifat Miser. XIII+158 s.

Bu araştırma resmi ve özel lise ve ilköğretim okullarında görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin, kendilerine yönelik hizmetiçi eğitim programlarını değerlendirmesine ilişkin görüşlerini saptamayı amaçlamaktadır. Tarama modelinde olan bu araştırmanın evreni Ankara'daki resmi ve özel, lise ve ilköğretim okullarında görev yapan 1100 beden eğitimi öğretmeninden oluşmaktadır. Araştırmanın örnekleminde 187 beden eğitimi öğretmeni yer almıştır. Örneklem gurubuna 2 bölümden oluşan anket uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS programında çözümlenmiştir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar şu şekildedir:

Hizmetiçi eğitim etkinliklerinde beden eğitimi öğretmenlerinin gereksinim ve beklentilerini karşılama düzeyi bakımından yetersizler olduğu görülmektedir. Hizmetiçi eğitim uygulamalarına beden eğitimi öğretmenlerinin gönüllü katılımın sağlanması açısından bir yetersizlik söz konusudur. Hizmetiçi eğitim programlarının süresi, uygulama yerinin koşulları ve eğitim donanımının uygunluğu ile ilgili ilkesel ve köklü yetersizlikler olduğu görülmektedir. Hizmetiçi eğitim etkinliklerinde görev alan eğitim görevlilerinin alan yeterlilikleri ve yetişkin eğitimi yeterlilikleri bakımından sorunlar olduğu görülmektedir. Beden eğitimi öğretmenlerinin katıldıkları hizmetiçi eğitim programlarında başarı ve program değerlendirmesi ile ilgili yetersizlikler olduğu görülmektedir. Beden eğitimi öğretmenleri ihtiyaç duydukları hizmetiçi eğitimleri "kurs" ve "internet" yoluyla Haziran ve Eylül seminer dönemlerinde almak istemektedirler. Beden eğitimi öğretmenleri hizmetiçi eğitim programlarında "bilgisayar-internet ve teknolojinin" derslerinde nasıl kullanılacağına ilişkin konularla ilgili hizmetiçi eğitim almak istemektedirler. Beden eğitimi öğretmenleri katıldıkları hizmetiçi eğitim programlarında hizmetiçi eğitim merkezlerini fiziki ortam ve mekan olarak sorunlu olarak görmektedirler.

Sonuç olarak, beden eğitimi öğretmenlerinin görüşlerine göre, kendileri için düzenlenen hizmetiçi eğitim programlarının bir çok alanında sorunlar ve yetersizlikler bulunmaktadır. Hizmetiçi eğitim programları planlanmadan önce öğretmenlerin ihtiyaç ve beklentilerinden yararlanılmaması, programların içeriğinin de buna göre düzenlenmemesi ve hizmetiçi eğitim etkinliklerinin bitiminde programların değerlendirilmemesi hizmetiçi eğitim programlarının amacına ulaşma düzeyinin yetersiz kalmasına sebep olmaktadır.

Avşar, Pervin, Physical Education Teachers' Evaluation Of In-Service Training Programme Employed Them, Master Thesis, Supervisor: Prof. Dr. Rifat Miser. XIII+158 s.

The aim of this study is to examine the opinions of physical education teachers from both state and private elementary and high schools on the their own in-service training programmes. 187 of 1100 pyhsical education teachers in Ankara were selected for this study. The developed questionnaire including two parts are applied to the participants. Descriptive statistics was used for the data analysis. Analysis were performed by SPSS software.

Findings, obtaines during research, are as follows:

There seems to be an insufficient level of in-service training activities for meeting the needs and expectations of physical education teachers. There is an insufficiency in terms of providing the willing participation to the in-service training programmes. There is a fundamental and principal insufficiency about the timing, conditions of the place and educational materials of the in-service training programmes. There are some problems about the trainers' proficiency of teaching the subjects and adult education. There is a insufficiency related to evaluation of programme and success in in-service trainings in which physical education teachers participate. It was found out that the teachers would like to take in-service training programmes they need by "course" and via "internet" in the periods of September and June when there is no education at schools. It was found out that the teachers would like to take courses related to "methods for computer using and internet" for their class in in-service training programmes. Also the teachers meet with some problems related to the physical condition of in-service training place.

At the result, the physical education teachers meet with lots of problems and insufficiencies related to in-service training programmes employed them. Because the needs and expectations of teachers aren't benefited, the content of programmes aren't evaluated at the end of the in-service training activities before planing in-service training programmes, in-service training programmes remains insufficient to reach its goal.

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problemi tanımlanmış, amaçları belirtilmiş, önemi vurgulandıktan sonra önemli kavramlar tanımlanmıştır.

Problem

Günümüz insanının en büyük kaygılarından biri kuşkusuz çağı yakalama ve yeniliklere uyum sağlama kaygısıdır. Günümüzde okul hayatının dışında öğrenme çabalarının yaygınlığı insanların sürekli bir öğrenme ihtiyacı içinde olduğunu gösterir. Fakat uzun yıllar, öğrenmenin ve eğitimin sadece çocuklar ve gençler için ve okulda olması gerektiği yanılığısına düşülmüştür. Bu önyargı insanların yaşamları boyunca öğrenmeyi normal bir süreç olarak algılamalarını geciktirmiştir. Ancak insanlar, çevre koşullarında ve yaşama şartlarındaki değişikliklerin giderek hızlanmasına bağlı olarak bunları karşılayabilecek donanımda olmadıklarını görmeye ve kabullenmeye başlamışlardır. Bunun bir sonucu olarak yaşamboyu öğrenme, bütün toplumlar tarafından benimsenen ve önemi üzerinde durulan bir kavram olmuştur.

UNESCO'nun yaptığı tanımda yetişkin eğitiminin anlamı ve önemi çok açık dile getirilmiştir:

Hayat kendi başına bir öğrenme sürecidir; ancak her insanın, teknik ve toplumsal değişime ayak uydurabilmek, kendi çevresine ilişkin koşullar altında meydana gelen değişiklikler karşısında hazırlıklı olabilmek ve bireysel gelişimi bakımından tüm gizilgücünü harekete geçirebilmek amacıyla sürekli, maksatlı ve ardışık bir öğrenim

görmesi için özgül fırsatlara ihtiyacı vardır... (Titmus ve diğerleri, 1979, aktaran Ayhan, 2005).

Öğrenmek için asla çok geç ve çok erken değildir. Yaşamboyu öğrenme; sadece okul ve yüksek eğitim gibi resmi kanallarla değil her yaşta ve her koşulda evde, işte ve serbest zaman aktiviteleriyle, öğrenme fırsatlarının vatandaşlara sağlanmasıdır. Yaşamboyu eğitim, pedagojinin bir türüdür ve uzaktan öğrenme yada elektronik öğrenme yada evde eğitim yada mektupla eğitim (kursları) gibi yollarla tamamlanır. Aynı zamanda mezuniyet sonrası kişinin kendini geliştirmek, vasıflarını arttırmak yada yeni bir çizgi etrafında kendini yeniden yetiştirmek istediğinde takip edeceği programdır.

Yaşam boyu öğrenmeyi şöyle de tanımlamak mümkün: Bireyin yaşamı boyunca hayatının çeşitli evrelerinde, değişen koşullar, gelişen teknoloji, uyum sağlama, kendini yenileme ve her an devam eden öğrenme gereksinimlerini karşılamak üzere öz yönelimli olarak talep ettiği, bilgilerden oluşan bir öğrenme ağıdır.

Aşağıdaki alıntıda da vurgulandığı üzere yaşamboyu öğrenme herkes için gereklidir;

Günümüzde, sosyal, ekonomik, kültürel ve teknoloji alanlarındaki değişme ve gelişmelere uyum sağlamak bakımından ömür boyu eğitim her birey için ama en çok da çalışan herkes için bir ihtiyaç, bir zorunluluktur. İşbaşındaki bireylerin çalıştıkları sürece mesleklerindeki gelişmelere uyum sağlayabilmeleri, görevlerini verimli bir şekilde yapabilmeleri, gelişmelerin gerisinde kalmamaları için devamlı eğitim görmelerine ihtiyaç vardır (MEBGSB, 1988, s. 30-31a).

Güçlü (2006) gazetede ki köşe yazısında ömürboyu eğitimin gelişmiş ülkelerde giderek daha da önem kazandığını belirtirken, ülkelerin yetişkin eğitimine ayırdığı eğitim kaynaklarının çocuklar ve gençlerinkinden fazla olduğunu ifade etmektedir. Yetişkinlerin yeni öğrenmelere nasıl açık olduğunu ise şu şekilde anlatmaktadır: “Yeni bir eğitim, yeni bir meslek, yeni bilgiler, yetişkinlere yaşama sevinci vermekle kalmayıp onları daha da üretken ve topluma daha yararlı hale getiriyor”.

Türkiye gibi eğitim sisteminde aksamaların yaşandığı bir ülkede yaşamboyu öğrenme hizmetlerinin sunulmasında devlete çok iş düşmektedir. Bunun içindir ki Türkiye İş Kurumu II. Genel Kurulunda belirtildiği gibi “ yaşamboyu öğrenme stratejilerinin geliştirilmesinde en önemli görev kamuya aittir” (İŞ-KUR,2004). Bu yüzden devletin bir yaşamboyu öğrenme politikasının olması, ülkemizde yaşamboyu öğrenmenin gelişmesi için önemli görülmektedir.

“Bilgiye erişmenin, bilgiyi uygulayabilmenin ve bilgi üretebilecek yeterliliğe sahip olmanın yolu eğitimidir. Bu yüzden eğitimin yaşamboyu sürmesi, hem bireyler hem de uluslar için yaşamsal bir zorunluluk olmuştur” (Miser, 2002,s.55). Yani yaşamboyu öğrenme, insanın varlığı için vazgeçilmez bir eklenti değil, daha çok ve insanca varolmanın başlıca temelidir.

Yaşamboyu öğrenme, okul eğitimi sonrasında bireylere yetişkin eğitimi olanaklarını sağlamak ile mümkün olur. Günlük yaşam; devamlı değişen, yenilenen ve gelişen bilgilerle doludur. Her kendini geliştirmek isteyen, çağa uyum sağlama çabası içinde olan yada üretken olma bilincini taşıyan insanın yetişkin eğitimi faaliyetlerinden yeterince yararlanması gerekir. Çünkü okul eğitimi sonrasında bu hizmetleri sistemli bir şekilde sunmanın en ideal yolu yetişkin eğitimidir. Yetişkin, kendisine şu an gerekli olacak donanımlar için yeni öğrenmeler peşinde koşan kişidir. Yetişkin, ihtiyacı olan öğrenme fırsatlarını sağlayacak organizasyonlara ve faaliyetlere ulaşmak ister. Bu nedenle gelişmiş ülkelerde yetişkin eğitimi programlarına oldukça çok yer verilmektedir.

Kanlı ve Yağbasan'ın (2002) belirttiği gibi, ABD'de yapılan bir araştırmada, yüksek öğretimde edinilen bilgilerin yarısının 6 yıl içinde geçerliliğini yitirdiği saptanmıştır. Hızla ilerleyen teknolojiye ayak uydurabilmek için bütün dünyada sürekli eğitim, yaşam boyu eğitim denilen; üniversite sonrası eğitim, gittikçe artan bir hızla kurumsallaşmaktadır. Devamlı eğitimin en önemli kısımlarından biri de hiç şüphesiz; hizmetiçi eğitimidir.

Gerçekten de yetişkin eğitimi sisteminin önemli bir alanını hizmetiçi eğitimler oluşturmaktadır. Yetişkinlere yönelik olan ve yetişkin eğitimi ilkelerine göre yürütülmesi gereken hizmetiçi eğitim; kamu hizmeti görevlilerinin hizmete yatkınlığını sağlamayı, verimlilik düzeylerini yükseltmeyi, gelecekteki görev ve sorumluluklarını daha iyi yerine getirebilmeleri için, onların hizmete girişten itibaren bilgi, beceri ve deneyimlerini artırmayı amaçlayan hizmete ilişkin uzmanlık bilgisi niteliğindeki eğitim etkinliklerinin tümüdür (Çevikbaş, 2002,s.26). Özel ve tüzel kişilere ait işyerlerinde belirli bir maaş ve ücret karşılığında işe alınmış ve çalışmakta olan bireylerin görevleri ile ilgili gerekli bilgi, beceri ve tutumları kazanmalarını sağlamak üzere yapılan eğitimidir (Taymaz, 1997, s.4).

Günümüzde kamu ve özel kuruluşlar, çalışanların gelişimlerini sürdürmek amacıyla pek çok hizmetiçi eğitim programı yürütmektedirler (Perek, Zeynep, Anamur, Kasım 2002). Yeni teknolojilerin hızla geliştiği, sosyal ve ekonomik alanlarda yeniliklerin ve bilginin arttığı günümüzde, personele gerekli yenilikleri kazandırmak için yapılmakta olan hizmetiçi eğitimin önemi her geçen gün biraz daha artmaktadır (Taymaz, 1997, s.3).

Genç kuşakları, bilgideki değişme ve gelişmeleri yakından izleyerek yetiştirme göreviyle yükümlü öğretmenlerin hizmetiçi eğitimi eski Milli Eğitim Bakanı Mustafa Necati'nin şu anlamlı sözleriyle vurgulandığı üzere çok önemlidir: "Okuttuğundan çok okumayan bir öğretmen çabuk yıpranır, ihtiyarlar ve bezginlik getirir. Araştırmaya, incelemeye düşkün ak saçlı bir öğretmen, devamlı genç ve dinçtir". Günümüzde öğretmen niteliklerin geliştirilmesi ve öğretmenlik mesleği süresince korunması sadece hizmet-öncesi eğitim ile mümkün değildir. Öğretmenlerin hizmet-öncesi ve hizmetiçi eğitim süreçlerinin bütünleşmesi ile gerçekleşir (Yağbasan ve Kanlı, MEB dergisi, 2002).

Yaşamın her alanında değişim sürekli olduğuna göre, öğretmen eğitimine de mesleki yaşantı boyunca devam etmesi gereken bir süreç olarak bakılmalıdır (Bağcı ve Şimşek, 2000). Öğretmenlerin yaşamboyu öğrenme yollarından birisi ve belki de en önemlisi, yaşamboyu öğrenme sürecinin bir

parçası olan hizmetiçinde eğitimidir. Her an yenilenmeye ve değişmeye açık bir mesleğe sahip olan öğretmenlerin yaşamboyu öğrenenler olmasında hizmetiçi eğitim programlarının önemli bir yeri vardır. “Öğretmenin çok daha güçlü, sürekli, planlı bir hizmetiçi eğitim faaliyeti içinde olmasının gerekliliği artık tartışma bile kabul etmez bir gerçek olarak bütün eğitim faaliyetlerinin ana odağı olmuştur” (Cordan, 1998). UNESCO'nun 1996 yılında yapmış olduğu “Öğretmen Eğitimi Konferansı”nda da “bütün katılımcılar öğretmenlerin hızla gelişen yeni bilgi ve iletişim teknolojilerini etkili olarak kullanabilmeleri için hizmet içi eğitime gereksinim duyulduğu konusunda birleşmişlerdir” (Güven, İ. 2001).

Öğretmenlerin hizmetiçi eğitim yoluyla sürekli gelişmeleri için olanak sunulması çok önemlidir. Çünkü okulların işlevlerinin beklenen düzeyde olabilmesi, öğretmenlerin gelişmeleri yakından takip etmesi ve benimsemesiyle yakından ilintilidir. Bireysel ve toplumsal gereksinimleri göz ardı edilen bir eğitim, türü ne olursa olsun başarısız olacaktır. Ne yazık ki, ülkemizde hizmetöncesi eğitim ile hizmetiçi eğitim programları birbirlerini destekleyecek şekilde programlanmamaktadır. Oysa hizmetiçi eğitimin varlık nedenlerinden biri, hizmetöncesi eğitimden kaynaklanan yetersizliklerin giderilmesidir. Hizmetöncesi eğitimin sınırlılıkları dikkate alındığında, hizmetiçi eğitimin işlevinin de ne denli önemli olduğu anlaşılacaktır. Bu nedenle öğretmenlerin eğitimin yürütücüsü oldukları göz önüne alınarak hizmetiçi eğitim gereksinimleri saptanmalı ve bu eğitimin bilgi çağıyla tutarlılık göstermesi sağlanmalıdır. O zaman söz konusu toplumun geleceği olumlu etkilenir (Budak, Demirel, 2003, 33, s.64-71).

Türkiye’de bir çok konuda olduğu gibi eğitimde de sürekli, reform adı altında değişiklikler yapılmaktadır. Tepeden yapılan değişiklikler benimsenmediği için sık sık yeni sistemler denenmektedir. Eğitimde gerçek reform, önce öğretmenlerin bu değişikliğe ihtiyacı olduğunu hissetmesi ve benimsemesiyle olur. İnsan doğası değişime direnmeye eğilimlidir. Direncin çeşitli nedenleri vardır. Örneğin iş yükü artışı korkusu, değişimi teknik olarak imkansız görme, alışkanlıklardan vazgeçme zorluğu, başarısız olma korkusu, yeni şeyler öğrenme zorluğu gibi. Öğretmenlerin tüm bunları yenip değişimi

benimsemesi hizmetiçi eğitim yoluyla yapılabilir. 'Kursiyer Merkezli Hizmetiçi Eğitim Kurslarıyla' öğretmenlerin farkındalığı artırılır. İçinde bulunduğu koşulların, bunları iyileştirmek için neler yapabileceğinin, güçlü ve güçsüz yanlarının farkında olan öğretmen değişikliğinin bir ihtiyaç olduğunu hissedecektir. Ülkemizde öğretmenin hizmetiçi eğitiminden büyük ölçüde sorumlu olan Milli Eğitim Bakanlığı değişimin olumlu yönlerini öğretmene hizmetiçi eğitim yoluyla gösterip sorumluluğunu öğretmenle paylaşırsa, öğretmen de sorumluluğunu öğrenciyle paylaşmaya, öğrenci merkezli eğitim yapmaya hazır hale gelecektir. Böylece klasik öğretmen rolü yerine değişimin gerektirdiği rolü benimseyecek, değişimin kalıcı olması için çaba sarf edecek, hizmetiçi eğitimin angarya değil, yaşam kalitesini artıracak ve yaşam boyu sürecek bir süreç olduğunun farkına varacaktır (Kocabaş, 2005).

Eğitim-öğretim ortamlarının vazgeçilmez unsurları olan öğretmenler yaşamboyu öğrenme faaliyetlerinde görev alıp başkalarını eğittikleri gibi kendileri de mesleklerini devam ettirdikleri süre boyunca devamlı öğrenme ihtiyacı içinde olurlar. Her an yenilenmeye ve değişimlere açık bir meslek olan öğretmenlik için kuşkusuz iyi bir yetiştirme programından geçmek gerekir. Tüm öğretmenleri ilgilendiren yenilenme ve değişim "beden eğitimi ve spor" öğretmenlerini de yakından ilgilendirmektedir.

İnsanlara yaşam boyu gerekli, daha çok yetişkinlik ve ileri yaşlarında ihtiyaçları olacak, bedensel ve zihinsel açıdan kazanılmasında son derece yarar bulunan beden eğitimi ve spor alışkanlığının temelini, okul sporları ve okullarda alınan spor kültürü oluşturur.

Sporun alt yapısını okullarda hazırlayan beden eğitimi öğretmenin en önemli görevi; öğrencileri fert ve toplum yönünden sağlıklı, mutlu, iyi ahlaklı ve dengeli bir kişilik sahibi; yapıcı, yaratıcı ve üretken; milli kültür değerlerini ve demokratik hayatın gerektirdiği davranışları kazanmış bireyler olarak yetişmelerini sağlamaktır (MEB, Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı, 1997). Beden eğitimi öğretim programında yer alan bu tanım daha çok genel eğitimi tanımlar gibidir. Beden eğitiminin daha özel bir tanımına bakıldığında ; genel eğitim sistem ve yöntemlerine uygun olarak bireyin fiziksel ve ruhsal

niteliklerini hareket yoluyla planlı olarak geliştirip yaşantıya dönüştüren süreç (Sarıalp, 1990,s.1) olduğu görülür. Beden eğitimi etkinlikleri çocukların hareket etme, motorsal beceriler yoluyla yaşantılar edinme, mücadele etme ve takdir edilme, başka çocuklarla oynamak gibi gereksinimlerini karşılar. Beden eğitiminin temel amacı, çocukların bilişsel, devinışsel ve duyuşsal gelişimlerini en üst düzeye çıkarmaktır (Tamer, 1987, s.9). Konuya bu şekilde bakıldığında, beden eğitimi dersinin önemi ve beden eğitimi öğretmenine verilecek sürekli eğitimin önemi daha iyi anlaşılacaktır.

Beden eğitiminin, gerek eğitimin ayrılmaz bir parçası olması, gerekse başlı başına bir bilim dalı olması sebebiyle yeni spor dallarının, kural değişikliklerinin, eğitimdeki yeni yaklaşımların, son sistemlerin ve metodların beden eğitimi öğretmenleri için hizmet içi eğitim konulara dahil edilmesi büyük önem taşır.

Türkiye’de öğretmenlere yönelik olarak MEB tarafından yapılan çok sayıda hizmetiçi eğitim çalışmalarından bir kısmı beden eğitimi öğretmenlerine yöneliktir. Beden eğitimi öğretmenliği, derslerin uygulama ağırlıklı olması ve ders dışında okul içi ve okul dışı faaliyetlerin olması nedeniyle diğer dal ve öğretmenliklerden farklılık gösterir. Bunun içindir ki beden eğitimi öğretmenine verilen hizmetiçi eğitim programlarındaki konular, uygulama şekli ve mevzuat da farklıdır.

Yıllardır öğretmenlere beden eğitimi ve spor alanında bilgilerdeki eksikliklerin giderilmesi ve değişikliklerin aktarılması amacıyla spor branşı, hakem ve antrenörlük eğitimiyle ilgili çeşitli kurs ve seminerler yoluyla hizmetiçi eğitim verilmektedir. 1960’lı yıllardan günümüze kadar Beden Eğitimi Öğretmeni için uygulana gelen hizmetiçi eğitim programlarına bakıldığında içerik, süre, kapsam ve yöntem olarak farklılıklar bulunduğu görülür. Okullarda okutulan “beden eğitimi” dersinin 60’lı yıllardaki müfredatı ile bugünkü müfredat arasında çok fark olmasa da, öğrencinin ilgi, istek ve ihtiyaçlarının değişmiş olması “beden eğitimi” öğretmenin de ilgi, istek ve ihtiyaçlarında farklılıklar meydana getirmektedir. Bu durum hizmetiçi eğitim faaliyetlerine de yansıtılarak, beden eğitimi öğretmenleri için düzenlenen programların içeriği

ve yöntemi değiştirilmiştir. Daha da önemlisi, içinde bulunan teknoloji çağında, beden eğitimi öğretmenin teknolojiden yararlanmasına ve teknolojiyi derslerinde kullanma yöntemlerini öğrenmesine özen gösterilmektedir.

Gerek ekonomik, gerekse devlet politikasının öncelikleri arasında yer almamasından dolayı beden eğitimi ve spora gerekli önemin verilmemesi, okullardaki sporla ilgili alt yapı ve tesis sorunlarına yol açmaktadır. Anakentlerde ve büyük okullarda bile beden eğitimi ve sporla ilgili temel tesislerin bulunmaması, beden eğitimi derslerinin verimsiz geçmesine sebep olurken beden eğitimi öğretmenin de mesleğinden soğumasına yol açmaktadır. Bu durumu, kendini yenileme ve yaratıcı olma yolunda kullanan beden eğitimi öğretmenleri olduğu gibi, bu durum, çaresizlik ve bıkkınlık duygusuyla derslerinde rutin konuların ötesine geçemeyen öğretmen davranışına da neden olmaktadır. Üniversitelerde okuyan aday öğretmenler, atanacakları yada görev yapacakları okullarda her türlü tesis varmışcasına yetiştirilmektedir. Mesleğe başlayıp gerçeklerle yüzyüze gelen öğretmenler, sadece üniversitede okuduklarının yeterli olmadığını anlamaya başlamaktadır. Hizmete başladığı andan itibaren idealde her yıl hizmetiçi eğitim alması gereken öğretmenler, böyle bir ihtiyaç içinde olduklarının farkına her zaman varamayabilirler. Farkına vardıklarında da kendilerinin hemen kabul edilecekleri bir hizmetiçi eğitim programı bulamamaktadırlar. Zaten bu hizmetiçi eğitim etkinliklerinin sonunda öğretmenlerin bundan ne derece yarar sağladıkları, ihtiyaçlarının karşılanıp karşılanmadığı da bilinmemektedir.

Çalışma şartları diğer branşlardan farklı olan beden eğitimi öğretmenlerini mesleğe bağlayıp, onları uygulamanın içinde yetiştirme imkanına sahip olan Milli Eğitim Bakanlığı OBESİD (Okulî Beden Eğitimi ve Spor İzcilik Dairesi Başkanlığı) ve HİE (Hizmetiçi Eğitim) Daire Başkanlığı, hizmetiçi eğitim programlarının önemini farkındadır. Demirhan'a (2002) göre sisteme giren bir öğretmen için yüksek öğretim kurumunda kazanılan nitelikler yeterli olmamakta, süreç içerisinde sürekli gelişme beklenmektedir. Bu nedenle, meslek yaşamı boyunca Milli Eğitim Bakanlığı tarafından devamlı bir değerlendirmeye tabi tutulması gerekir. Zaten öğretmen olmanın ve niteliği yükseltmenin gereği ve yolu da bu olmalıdır. Bu yüzden her yıl beden eğitimi

öğretmenleri için en az bir faaliyet düzenlenmektedir. Çünkü beden eğitimi öğretmenin çağın gerekliliklerini yerine getirmede başarılı olabilmesi için, mezuniyet bilgilerini sürekli yenilemesi, gelişmelere uyum sağlaması ve teknolojik araç- gereç ve donanımı kullanabilmesi şarttır. Kişisel çabanın dışında sistemli bir şekilde bunu başarabilmenin en sağlıklı yolu da hizmetiçi eğitim faaliyetleridir.

Beden eğitimi dersi ve beden eğitimi öğretmenleri ile ilgili şimdiye kadar yapılmış bazı tez ve araştırma örneklerine bakıldığında, yoğunlaşmanın daha çok beden eğitimi öğretmenin mesleki sorunları, stres kaynakları, mesleki nitelikleri ve iş doyumunu gibi konularda olduğu görülmektedir.

Nazlı Tural'ın İzmir ilindeki beden eğitimi öğretmenleri üzerine yaptığı "Beden eğitimi öğretmenlerinin stres kaynakları, stres tepkileri ve stresle başetme yolları" isimli yüksek lisans araştırmasında ; maaşların düşüklüğü, hükümetin kararlı bir eğitim politikası izlememesi, öğretmenlerin eğitim sistemini değiştirme güç ve yetkisinin olmaması, dernek-sendika-meslek örgütlerinin yetersizliği, öğretmenlerin eğitim politikaları gibi konularda etkili olamaması, başarılı öğretmenlerin ödüllendirilmemesi gibi maddelerin en çok stres yaratan etmenleri olduğu görülmüştür. En az stres yaratan unsurlar ise; kağıt okuma gibi işlerin az olması, mesleklerinin heyecanlı olması, öğretmenlerin öğrettiklerini ilginç bulmasıdır.

Burhan Başoğlu'nun yaptığı "Ankara ili devlet liselerinde görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki sorunları üzerine bir araştırma" isimli yüksek lisans araştırması sonucunda; 3 yıllık eğitim enstitülerinden mezun olan öğretmenlerin lisans tamamlama programlarına katılım düzeylerinin düşük olduğu, müfredattaki konuların, salon ve malzeme yetersizliklerinden dolayı, beden eğitimi derslerinin amaç ve ilkeleri doğrultusunda yeterince uygulanmadığı, öğretmenlerin okul dışı sportif faaliyetlere katılımına imkan verecek ortamın yeterli olmadığı, beden eğitimi derslerine ait yardımcı kaynakların yetersiz olduğu, beden eğitimi öğretmenleri ile veliler tarafından yeterince önemsenmediği ve yapılacak bir reform ile beden eğitimi derslerine

ait genel müfredat programlarının yeniden düzenlenmesi gerekliliği tesbit edilmiştir.

Nezahat Asuman Aydın'nın yüksek lisans araştırmasında, devlet okullarında ve özel okullarda çalışan beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki nitelikleri ve ders dışı çalışmalara katılımı karşılaştırılmıştır. Her iki grup öğretmenlerin kaynak yayın bulabilme durumları incelendiğinde özel okulda çalışan öğretmenlerin daha şanslı olduğu görülmüştür. Hizmetiçi eğitim faaliyetlerine katılımı karşılaştırıldığında bütün öğretmenlerin genelde bu çalışmalara katıldıkları gözlenmiştir. Spor salonu ve spor malzemesi yönünden özel okulların daha avantajlı olduğu söylenmiştir. Araştırmada her iki grup öğretmenlerin de okullarında takım çalıştırdıkları, devlet okulunda görevli öğretmenlerin ders dışı ücretleri yetersiz buldukları, genel olarak tüm öğretmenlerin mesleki nitelikleri ve ders dışı faaliyetler açısından yeterli oldukları, okulların tesis ve malzeme yönünden eksiklikleri olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

“Beden eğitimi öğretmenlerinde iş doyumu” isimli yüksek lisans araştırmasında, Gökmen Öztürk, İstanbulun çeşitli ilçelerinde görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin işlerinden aldıkları doyumu ölçmeyi amaçlamış ve örnek bireylerin mesleklerinde en çok hoşlandıkları yönün, “başkaları için birşeyler yapabilme imkanı vermesi” özelliği olduğu görülmüştür. Topluma yararlı bireyler yetiştirme konusunda her türlü özveride bulunmanın tüm öğretmenlik mesleğinin olduğu gibi beden eğitimi öğretmenlerinin de en temel özelliklerinden biri olduğu ve kendi mesleklerinin en çok bu özelliğini ön plana çıkarmalarının en yüksek doyuma ulaşmalarını sağladığı görülmüştür.

Beden eğitimi öğretmenlerinin hizmetiçi eğitimiyle ilgili olarak saptanan tek araştırma, 1988 yılında Gazi Üniversitesi öğretim görevlisi Suat Karaküçük tarafından yapılmış “beden eğitimi öğretmenlerinin hizmetiçi eğitimi” başlıklı doktora tezidir. Bu çalışma bazı ilaveler ve çıkartmalar yapılarak “beden eğitimi öğretmenin eğitimi” isimli bir kitaba dönüştürülmüştür. Araştırma sonucunda beden eğitimi öğretmenleri uygulanmakta olan hizmetiçi eğitim

faaliyetlerinden memnun olmadıkları, programların yeterince etkili olduğunu düşünmedikleri saptanmıştır.

45 yıldır diğer branşlarda olduğu gibi beden eğitimi branşında da öğretmenler çeşitli kurumlar tarafından hizmetiçi eğitime tabi tutulmuşlar ve tutulmaktadır. Bu etkinliklerin etkililiğini (amaca ulaşma düzeyini) anlamak için, çalışmaların değerlendirilmesi ve değerlendirme sonuçlarına göre etkinliklerin geliştirilmesi, aksamaların giderilmesi gerekir. Bu bağlamda, beden eğitimi öğretmenlerinin kendilerine yönelik hizmetiçi eğitim programlarını değerlendirmesi bu araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

Amaç

Bu araştırmanın genel amacı, beden eğitimi öğretmenlerinin kendilerine yönelik hizmetiçi eğitim etkinliklerini değerlendirmesidir. Bu amaçla bağlantılı olarak şu alt sorulara yanıt aranacaktır:

1. Beden Eğitimi öğretmenleri, kendilerine yönelik hizmetiçi eğitim etkinliklerinin ihtiyaç ve beklentilerini karşılayıp karşılamadığına ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Beden Eğitimi öğretmenlerinin, kendilerine yönelik hizmetiçi eğitim etkinliklerine katılmaları nasıl olmaktadır?
3. Beden Eğitimi öğretmenleri kendilerine yönelik hizmetiçi eğitim programlarının;
 - a) Süresini,
 - b) Uygulama yerinin koşullarını,
 - c) Eğitsel donanımını uygun bulmakta mıdır?
4. Beden eğitimi öğretmenlerine yönelik hizmetiçi eğitim programlarında görev alan öğreticiler;
 - a) Alanda yeterlilikleri ve,
 - b) Yetişkin eğitimi yeterlilikleri bakımından nasıl görülmektedirler?
5. Beden eğitimi öğretmenlerinin, katıldıkları hizmetiçi eğitimlerde program ve başarının değerlendirilmesine ilişkin görüşleri nelerdir?
6. Beden eğitimi öğretmenleri ihtiyaç duydukları hizmetiçi eğitimi;
 - a) hangi yolla ve,

- b) hangi dönemde almak istemektedir?
7. Beden eğitimi öğretmenlerinin, “formatör” ve “koordinatör formatör” beden eğitimi öğretmenlerine ilişkin görüşleri nelerdir?
8. a) Beden eğitimi öğretmenlerinin ihtiyaç duyduğu en önemli hizmetiçi eğitim konuları ve,
b) Katıldıkları hizmetiçi eğitim etkinliklerinde karşılaştıkları en önemli sorunlar nelerdir?

Önem

Türkiye’de beden eğitimi öğretmenlerinin hizmetiçi eğitimi konulu sadece bir araştırmaya rastlanmıştır. 1988 yılında kitap olarak yayınlanmış bu araştırmanın baskısı tükenmiş ve 1988 yılından günümüze bu konu ile ilgili bir çok değişiklikler yaşanmıştır. Bu nedenle, konuyla ilgili yeni araştırmalara ihtiyaç vardır. Bu araştırma ile toplanacak verilerin;

1. Türkiye’de uygulanmış ve uygulanmakta olan beden eğitimi öğretmenin hizmetiçinde yetiştirilme programları üzerinde düşünme ve tartışma yaratacağı,
2. Beden eğitimi öğretmeni yetiştirme programları ile ilgili yapılacak yeni çalışmalara yol göstereceği,
3. Beden eğitimi öğretmenini hizmetiçinde yetiştirme programlarının değerlendirilmesi ve geliştirilmesi ile ilgili fikir vereceği ve bu konuda yapılacak çalışmalara kılavuzluk edeceği,
4. MEB Hizmetiçi eğitim dairesinin hizmetiçi eğitimin planlanması çalışmalarına katkıda bulunabileceği,
5. Beden eğitimi öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim ihtiyacı ve hizmetiçi eğitimlerde karşılaştıkları sorunlar hakkında bilgi vereceği,

6. Türkiye'deki beden eğitimi öğretmeninin hizmetiçinde yetiştirme programlarının eksiklerinin saptanacağı, yeni bir model yaratma konusunda yapılabilecek çalışmalara katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

Sınırlılıklar

1. Araştırma Ankara'daki beden eğitimi öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim programları hakkındaki görüşleriyle sınırlıdır.
2. Araştırma, branşı beden eğitimi öğretmenliği olan ve orta öğretim ve ilköğretimlerin 6, 7 ve 8. sınıflarına derse giren beden eğitimi öğretmenleri ile sınırlıdır.

Tanımlar

Beden eğitimi öğretmenliği: Beden eğitimi dersi öğretim programlarını uygulayabilecek, alan bilgisi, meslek bilgisi ve genel kültüre sahip, lise dengi okulların beden eğitimi dersleri ile okul içi ve okul dışı etkinliklerine özgü eğitim ve öğretim görevlerini yerine getirmekle görevli özel bir uzmanlık mesleğidir (MEB.1997).

Beden eğitimi formatör öğretmenlik kursu: 80 saatlik kursla başta bilim ve teknoloji olmak üzere her alanda beden eğitimi öğretmenin kendini geliştirmesi, çağın yeniliklerini takip etmesi ve yeni öğretim yöntemlerinden haberdar olup bunu uygulayabilmesi için 1996 yılından beri açılan hizmetiçi kurstur.

Formatör beden eğitimi öğretmenliği: Beden eğitimi formatör öğretmenlik kursunu başarı ile tamamlamış, spor organizasyonlarını ve

illerindeki mahalli beden eğitimi hizmet içi kurslarını eksiksiz yerine getirmekle görevlendirilen beden eğitimi öğretmenleridir.

Beden eğitimi Koordinatör formatörlük kursu : 120 saatlik kursla başta bilim ve teknoloji olmak üzere her alanda Beden eğitimi öğretmenin kendini geliştirmesi, çağın yeniliklerini takip etmesi ve yeni öğretim yöntemlerinden haberdar olup bunu uygulayabilmesi için 2003 yılından beri açılan hizmetiçi kurstur.

Koordinatör formatör beden eğitimi öğretmenliği: Beden eğitimi koordinatör formatörlük kursunu başarı ile tamamlamış, illerdeki beden eğitimi ve sporla ilgili seminer, kurs, tören ve kutlamalarla diğer faaliyetlerin koordinasyonunu sağlayacak beden eğitimi öğretmenlerinin sorunlarının çözümüne yardımcı olacak öğretmenleri yetiştirmekle görevlendirilen beden eğitimi öğretmenleridir.

Mahalli beden eğitimi kursu: Formatör ve Koordinatör beden eğitimi öğretmenleri tarafından kendi illerindeki mesleğe yeni başlamış ya da kursa katılmaya istekli beden eğitimi öğretmenleri için açılan kurslardır. Amaç hizmeti öğretmenin ayağına götürmektir.

Okuliçi Beden Eğitimi Spor ve İzcilik Dairesi (OBESİD) Başkanlığı: Milli Eğitim Bakanlığında beden eğitimi öğretmenin her türlü eğitim ve mevzuat işlerinden sorumlu dairesidir. Hizmetiçi eğitim dairesi ile işbirliği halinde beden eğitimi öğretmenine hizmetiçi kurs açar.

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu başlık altında, dünyada öğretmen hizmetçi eğitimi, hizmetçi eğitimin Türkiye’de tarihsel gelişimi, Türkiye’de öğretmen hizmetçi eğitimi, son yıllarda MEB tarafından düzenlenmiş hizmetçi eğitim faaliyetlerinin incelenmesi ve Türkiye’de beden eğitimi öğretmenlerine yönelik hizmetçi eğitim konuları ele alınmıştır.

Dünyada Öğretmenin Hizmetçi Eğitimi

Gelişmiş tüm ülkeler geçmişte öğretmenin eğitimine çok önem vermiştir ve günümüzde daha da artan bir önemle, öğretmenlerin hizmetçinde eğitim alması için çeşitli organizasyonlar düzenlemektedirler. Kalkınmanın yolunun eğitime verilecek önemden geçtiğini düşünen bu ülkeler, öğretmenlerin öğrenme ihtiyacını karşılamak üzere birçok kuruluşun hizmet vermesini sağlamaktadırlar. İlgili örnekler aşağıda sunulmaktadır:

ABD. ABD’ de NTTI (The National Teacher Training Institute/ Öğretmenin Eğitimi Milli Enstitüsü) çeşitli etkinliklerle öğretmenin görevdeyken devamlı eğitim alması için hizmet vermektedir. Bu enstitü öğretmene gereksinimini hissettiği vizyon, strateji ve kaynak sağlar, sınıf ortamını dinamik bir yapıya kavuşturacak teknoloji hizmeti sunar. Çünkü bir çok okul bilgisayar, modem ve video ekipmanı için oldukça fazla yatırım yapmaktadır ama bunları kullanacak öğretmen sayısı az olduğundan bu konuda öğretmenleri destekleyecek bir kuruluşa ihtiyaç duyulmaktadır. Öğretmenlerin kişisel gelişiminin, eğitimi direk olarak olumlu etkilediğini bilen okul yönetimleri,

özellikle çağımızın teknoloji çağı olmasını fırsat bilerek öğretmenlerin teknolojiyi iyi kullanır hale gelmesini istemektedirler.

Bu enstitü 15 yerel televizyonla çalışarak öğretmenleri uzman öğretmen olarak yetiştirme görevini de üstlenmektedir. Seçildikleri uzmanlık alanına göre bu öğretmenlere yazma yeteneği, sunum becerisi ve eğitim teknolojileri üzerine eğitim vermektedirler. Öğretmenlere görevlerine devam ettikleri sürece verilecek sürekli eğitimin onları daha yaratıcı, hevesli ve bilgi ve deneyimlerini diğer meslektaşlarıyla paylaşan kişiler yapacağına inanılmaktadır. Öğretmene yapılan yatırım genel olarak eğitime, dolayısıyla geleceğin sahipleri olan çocuklara yapılacak yatırım anlamına gelmektedir. Bu nedenle öğretmenin hizmetiçi eğitimine çok önem verilmektedir (NTTI, 2005).

Yeni Zelanda. Öğretmenin hizmetiçi eğitimi Yeni Zelanda'da; okullar tarafından, hala görevinin başındaki öğretmenler için organize edilen sürekli eğitim pratiği anlamına gelmektedir. Bu pratiğin ne kadar kaliteli yapıldığı çok önemlidir. Bunun için hizmetiçi eğitim etkinliklerinden sonra yapılan "değerlendirme" de çok önem kazanır. "Yüksek kalitede bir değerlendirme, yüksek kaliteli bir eğitime katkıda bulunur" anlayışı Yeni Zelanda'da hakim bir görüştür. Öğretmenlerin hizmetiçi eğitimi için her yıl yaklaşık 60 milyon \$ harcanmaktadır. Bu miktar, öğretmen maaşları toplam bütçesinin % 2.7 si kadardır. Böylesine büyük harcamaların yapıldığı hizmetiçi eğitim etkinliklerinde faaliyetlerin etkinliği ve değerlendirmenin önemini vurgulamak üzere birçok araştırma yapılmıştır. Örneğin "öğretmenin hizmetiçi eğitimi ile öğrenci başarısı arasındaki ilişkiyi" analiz etmek üzere bir çalışma yapılmıştır. ERO (Educational Review Office/ Eğitim Teftiş Ofisi) Yeni Zelanda'da öğretmenlerin yetenek ve kapasitelerinin öğrencilerin öğrenme başarısı üzerinde önemli katkısı olduğunu saptamıştır.

Hem hizmet öncesi hemde hizmetiçi eğitimin ortak amacı, öğretmenlerin yetenek ve hünelerlerini geliştirmektir. Yapılan çalışmalar, etkili bir hizmetiçi eğitim faaliyetinin öğretmenlerin performansını arttırarak öğrenci başarısını yükselttiğini göstermiştir.

Yeni Zelanda'da hizmetiçi eğitim (inservice education) ve mesleki gelişim (professional development) eş anlamlı gibi birbirinin yerine kullanılsa da ikisi arasında önemli farklar vardır:

Mesleki gelişim, bireysel yetenek, bilgi, uzmanlık ve öğretmen olarak diğer unsurları geliştiren bütün aktivitelere işaret eder. Bu da, resmi kurslarla kişisel çalışma ve yansıtmayı içerir.

Hizmetiçi eğitim ve hizmetiçi yetiştirme (inservice training), özellikle öğretmenin katılımıyla pratik yapılan, tanımlanabilir öğrenme etkinliklerini ifade eder. Geniş kullanımıyla mesleki gelişim, yetiştirme (training) etkinliklerini tanımladığı zaman, bir çok öğretmenin kendilerini bir mesleğe ait elemanlar olarak gördükleri gerçeğini anlatır. Bütün mesleklerin üyelerinde de görüldüğü gibi öğretmenler kendi mesleki pratiğini ilerletecek öğrenme ve yansıtma (reflect) sürecine dahil olmak ihtiyacı duyarlar.

Öğretmenlerin mesleklerini yürüttükleri eğitim dünyası hızla değişmektedir. Okullar 2. Dünya savaşından bugüne kadar birçok mücadeleye göğüs germek durumunda kalmıştır. Bu nedenle öğretmenler geniş çerçeveli taleplere cevap verecek yeni beceri ve hünere ihtiyacı duymaktadırlar. Ekonomik küreselleşme, uluslararası yarışma içinde olan ülkeler için eğitsel standartların yükseltilmesi için baskı unsuru oluşturmaktadır. Toplumdaki değişim, öğrencilerin ev ve aile çevresini ve bunun anlamını etkilemektedir. Öğrencilerin kültürel kimliği ve onların sosyal gereksinimleri göz önünde bulundurulmaksızın, eğitimsel ihtiyaçlarına hitap etmek her zaman mümkün değildir. Teknoloji hayatın her alanında hızlı değişikliklere neden olmaktadır. Eğitimsel araştırmalar öğrenme ve öğretme hakkında yeni içgörülerini açığa çıkarmaya devam eder (örneğin kızlarla erkeklerin ayrı ayrı olarak ve farklı etnik ve kültürel guruptan öğrencilerin farklı öğrenme stilleri hakkında öngörülerini açığa çıkarır) ve öğretmenler bu süreçte kendi öğretme pratiğini içermesi ihtiyacını duyarlar. Bilgi ve iletişim (ICT) Teknolojisinin öğrenmede kullanımı yaygınlaşmaktadır. Eğer öğretmenler uygun bir şekilde yetiştirilmişlerse, okullardaki etkili ICT kullanımı, öğrenme-öğretmeyi yükseltme potansiyeline sahiptir. Devlet politikasında değişimler olmakta,

okullar ve öğretmenler, eğitimle ilgili yönetimler, müfredat ve değerlendirmedeki son reformlara cevap verecek gereksinimler duymaktadırlar.

Tüm bu gelişmeler nedeniyle gereksinilen beceriler, hizmetiçi eğitim yoluyla artırılır ve okulların mücadele etmek durumunda olduğu anahtar mekanizmaya yanıt verecek donanımı sağlar (Education Review Office, 2002).

Finlandiya. (Fin Milli Eğitim Kurulu /NBE- National Board of Education), OPE.FI olarak anılan öğretmenin ve öğretim personelinin hizmetiçinde yetiştirilmesini sağlayan bir program başlatmıştır. ICT (bilgi iletişim teknolojileri) diye adlandırılan bu beceri 3 bölüme ayrılmaktadır. Öncelikle bunlar temel mastırı kapsar, yani daha genç yaştaki öğrencilerin eğitiminde uygulanacak standart öğretimdir. Öğretmenlerin temel ICT becerisi buldukları bölgeye göre değişiklik arz edemez.

Bu program okul öncesi, orta, lise ve meslek okullarındaki öğretmenleri içerir.

Öğretmen, kendi okulunda kendi öğretim materyalleriyle normal çalışma hayatının içinde, ileri eğitim programına katılmış ve burada pedagojik ve teknik hünelerle donatılmış meslektaşlarıyla eğitilirler.

NBE, özel öğretmenlerin yetiştirilmesiyle ilgili giderleri bazı değişik eğitim kuruluşlarıyla ortak karşılamaktadır.

Ayrıca NBE, değişik öğretim materyalleriyle bu projeyi desteklemektedir. Katılımcıların tamamının internet yoluyla ulaşabileceği bu materyaller ücretsizdir. Özel öğretmenler kendi çalışmalarını için gerekli özel donanımları kendileri edinirler.

Finlandiya'da öğretmenlerin büyük çoğunluğu (%94) tam gün çalışan belediye memurudur. Gerek orta, gerekse lise ve meslek okullardaki öğretmenler yılda en az 3 gün hizmetiçi eğitime katılmak zorundadır.

Finlandiya'da beden eğitimi öğretmeni yetiştirme, üniversite seviyesinde bir programdır. Beden eğitimi öğretmenleri organizasyonlarda, belediye ve spor kulüplerinde çalışır ve spor enstitülerinde yetiştirilirler. Sadece eğitsel amaçlı değil boş zaman merkezleri, fitnes merkezleri ve üst seviye spor merkezlerinde koç olarak çalışırlar.

Spor organizasyonları, üniversite ve meslek okullarının dışında kendi özel eğitim programlarını da yaratırlar: Koçlar, hakem ve resmi müsabaka memurları için özel hizmetiçi eğitim kursları düzenlerler (OPE.FI-ICT, 2004).

Almanya. Almanya'da öğretmenlere özellikle öğrencileri mesleki yönlendirmesinde etkin biçimde rol alıp danışmanlık yapabilsinler diye, ölçme değerlendirme ve öğrenci psikolojisi konularında hizmetiçi eğitim verilmektedir (Arslan, M. Kılıç,Ç. 2004).

Danimarka. Danimarka'da hizmetiçi eğitim faaliyetleri son zamanlarda, İngiliz açık üniversitesi, İrlanda'da NIHE ve Belçika'da STOHO gibi örgütler örnek alınarak yürütülmektedir. Öğretmenler yarım günlük kurslarla yeni öğretim teknolojileri konusunda desteklenir. Hizmetiçi eğitimle öğretmene pedagojik amaçlar, sınıf yönetimi, teknolojik işlevler, bilgisayar teknolojisi ve özel öğretim yolları konusunda yeterlik kazandırılır (Guttorm, P. 2004).

Norveç. Norveç'de öğretmenler zorunlu eğitim okullarında belediyeye ait yetkililer tarafından istihdam edilmektedirler. Çoğu öğretmen tam zamanlı çalışırken, geniş bir grup da, özellikle ilkokullarda, yarım gün çalışmaktadır. Her bir öğretim yılı öğretmene 5 günlük plan zamanı tanır, bu da çoğunlukla hizmetiçi eğitimle kullanılır. Öğretmenin hizmetiçi eğitime katılması yasalarla ödev haline getirilmiştir. Fakat öğretmenin yılda kaç gün hizmetiçi eğitim almak zorunda olduğu belirtilmemiştir (Grunnskole, 2004).

İsveç. İsveç’de öğretmenler devlet memuru statüsündedir fakat istihdam edilmelerinden belediyeler sorumludur dolayısıyla hizmetiçi eğitim faaliyetlerinden de belediyeler sorumludur çünkü öğretmenin işvereni onlardır. Belediyeler hizmetiçi etkinlikleri düzenlemesi için üniversitelerle işbirliği yapar. Üniversiteler ve yüksek okullar hizmetiçi eğitim kurslarını belli aralıklarla düzenlerler. Milli Eğitim Ajansı (National Agency of Education) hizmetiçi kursların tüm ülkede eşgüdümünü sağlamakla yükümlüdür. Bu kurslara katılacak öğretmenler yerel eğitim otoriteleri tarafından belirlenir. Tüm öğretmenler yılda 5 günlük bir hizmetiçi eğitimden geçmek zorundadır (Grunnskole, 2004).

İngiltere. İngiltere’de öğretmenler devlet tarafından istihdam edilir. Orta okul öğretmenlerinin çoğu tam gün yada yarım gün çalışırlar. Her yıl öğretmenler okuldan bağımsız 5 gün hizmetiçi eğitim kurslarına katılmakla sorumludurlar. Bu kurslar eğitim enstitüleri tarafından düzenlenir. Hizmetiçi eğitimle ilgili herhangi bir yasal düzenleme yoktur (Grunnskole, 2004).

Japonya. Japonya da öğretmenler memur statüsündedir. Öğretmenler Hizmetiçi Eğitim Enstitüsünün düzenlediği kurslara katılırlar. Hyogo hizmetiçi Eğitim Enstitüsünün düzenlediği kurslar şunlardır:

- Akıl sağlığı, kriz- bunalım yazışmaları, pratik bilgi kullanımı, bilgi ahlakı
- Japon dili eğitimi, pratik yerel materyal kullanımı, sosyal çalışma eğitimi
- Coğrafya, tarih, matematik eğitimi, gözlem ve deney
- Bilim eğitimi (dijital teknik materyal pratik kullanımı)
- Bilim eğitimi(ileri teknoloji pratik kullanımı), ingilizce ve ingilizce öğretmenleri için beceri gelişimi
- Japon müzik aletleri, bilgi eğitimi, hemşirelik eğitimi, sağlık eğitimi
- Çevre eğitimi, felaket önleme eğitimi(depren), öğrenci eğitimi
- Akıl ve vücut sağlığı, insan hakları eğitimi, ahlak eğitimi, okul kütüphanesi yönetimi
- Öğretim ve değerlendirme, macera eğitimi (outdoor sporlar için), yeni çalışma sistemleri
- Okul konferansı, TV konferansı pratik kullanımı,
- Network işletim yönetimi, web sayfası işletim yönetimi, animasyon geliştirme

- Pozitif düşünme, sınıf yönetimi, atelye çalışımı için kılavuz, eğitsel yönetim

Öğretmenin bu kurslara katılımı için mali yıl başında başvuruda bulunması gerekir. Her bir kurs 2-3 gün sürer. Ayrıca milli eğitim bakanlığının düzenlediği toplantı ve seminerler de vardır (Türkoğlu, A. 1998).

Rusya. Rusya'da öğretmene yönelik çok iyi bir hizmetiçi eğitim programı vardır. Her büyük şehirde, o şehre ve bölgeye hizmet veren "öğretmenler için hizmetiçi eğitim enstitüsü" vardır. Programlar; seminerleri, her alandan öğretmene yönelik ve belli aralıklarla sunulan birkaç haftalık uygulamalı anlatım ve benzeri etkinlikleri içerir. Okul müdür ve yardımcıları da her 5 yılda bir üniversite veya yüksek öğretim enstitüleri tarafından özel bölümlerde düzenlenen hizmetiçi eğitim kurslarına tabi tutulurlar.

Tüm öğretmenler için hizmetiçi eğitim programı tipik olarak psikoloji ve eğitim konularının yanı sıra kendi alanlarındaki kursları ve genellikle de bilgisayar eğitimini içerir. Okul döneminde programın aşırı yüklü olması onlara bağımsız çalışma yapmaya çok az zaman ve enerji bıraktığı için bu programlar tüm öğretmenler için çok önemlidir (Türkoğlu, A. 1998).

Portekiz. Portekiz'de öğretmenler katılmak istedikleri hizmetiçi etkinliklerini kendileri seçer ve ücretini kendileri karşılamak zorundadır. Okul saatlerinin dışında olan bu etkinlikler öğretmenin kişisel gelişimi içindir. Beden eğitimi öğretmenleri için açılan hizmetiçi kurslar daha çok spor branşlarına yöneliktir örneğin; grekoromen, tenis, voleybol, basketbol, atletizm gibi. Eğitim ve pedagoji ile ilgili konular her yıl yaz kurslarıyla öğretmenlerin okullarında katılmak zorunda oldukları 5 günlük sürelerde verilmektedir (Eurydice/Eurybase/Portugal).

Hizmetiçi Eğitimin Türkiye’de Tarihsel Gelişimi

Taymaz’a (1998) göre “eğitim sistemimizde hizmetiçi eğitim etkinliklerine ilk defa ne zaman ve nasıl başlanıldığını gösteren bir belge yoktur.” Bununla birlikte Ülkemizde hizmetiçi eğitim ile ilgili ilk kanun, 1938 yılında çıkartılan” 3457 sayılı Sınai Müesseselerde ve Maden Ocaklarında Mesleki Kurslar Açılmasına Dair Kanun” dur. Sümerbank, Çimento Fabrikaları, Demir Çelik İşletmeleri ve Devlet Demiryolları gibi kuruluşlar bu kanun hükümlerinin ertesi yılı uygulamaya başlamışlar ve başarılı çalışmalar yapmışlardır.

Ülkemizde hizmetiçi eğitim yapılabilmesi kimi kurumlarda kanunlara bağlanmıştır. Özellikle kamu personelinin hizmetiçi eğitim yoluyla yetiştirilmeleri için yasa koyucular tarafından farklı dönemlerde çeşitli kanunlar çıkarılmıştır. Çevikbaş’ın (2002) da belirttiği gibi kamu görevlilerinin yetiştirilmeleri, herkes tarafından kabul edilen ve yasalara konu edilen bir olgu olmaktadır. Örneğin bu konuda “14.7.965 tarih ve 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu”nun 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222 ve 223’ncü maddeleri ile Devlet Memurlarının eğitilmesi ve yetiştirilmesi ile ilgili hükümlere yer verilmektedir. Ayrıca 1982 Anayasası’nın 128. maddesinin son fıkrasında, üst kademe yöneticilerinin yetiştirilmesi ile ilgili özel yasa çıkarılmasına dair hüküm yer almaktadır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun amir hükümleri gereğince Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı yönetici, öğretmen, memur ve hizmetlilerin işte verimliliklerini artırmak, bilgi ve görgülerini yenilemek, yeni durumlara uyumlarını ve ileri görevlere intibaklarını sağlamak maksadıyla hizmetiçi eğitim faaliyeti düzenlemek, yürütmek ve değerlendirmek görevi, Bakanlığın 30.11.1960 gün ve 17891 sayılı emirleriyle Öğretmen Okulları Genel Müdürlüğüne bağlı olarak “öğretmeni işbaşında Yetiştirme Bürosu”na verilmiştir.

Personelin hizmetiçinde yetiştirilme işlemlerinin çeşitli dairelerce yapılması 657 sayılı kanunun 215. maddesinde istenen bütünlüğe

uymadığından hizmetiçi eğitim faaliyetlerinin merkezi bir birim tarafından yapılması öngörülmüştür. Geçirilen bir takım değişikliklerden sonra 28.02.1982 gün ve 17619 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Bakanlar Kurulu Kararı ile “Hizmetiçi Eğitim Dairesi Başkanlığı” görev ve esasları gereği hizmetiçi eğitim faaliyetlerinden sorumlu olmuştur.

Milli Eğitim Bakanlığında hizmetiçi eğitim faaliyetleri “Hizmetiçi Eğitim Dairesi Başkanlığı” koordinesinde yapılmaktadır. Bu daire ilk defa 30.11.1960 tarihinde “öğretmeni işbaşında yetiştirme bürosu” olarak kurulmuş, 01.07.1966 tarihinde “eğitim birimi müdürlüğü” haline getirilmiş, 26.12.1975 tarihinde daire başkanlığı olarak teşkilatlanmıştır. 1981 yılında genel müdürlük olarak faaliyet göstermiş, 28.02.1982 tarihinde yeniden “Daire Başkanlığına” dönüştürülmüştür. Anılan tarihten beri faaliyetini “Daire Başkanlığı” olarak sürdürmektedir (MEB, 1998).

Milli Eğitim Bakanlığı Hizmetiçi Eğitim Dairesi Başkanlığı daha çok öğretmenler için olmak üzere idareciler, müfettişler ve diğer eğitim personeli için gittikçe sayıları artan eğitim faaliyetleri düzenlemektedir. Fakat geçmişte çok önemli bir hata yapılmış ve mesleğinde yetersiz olan öğretmenlerin ve diğer personelin hizmetiçi eğitim programlarına alınacağı imajı yaratılmıştır. Aslında hizmetiçi eğitim sadece alanında yetersiz olduğu düşünülen eğitim personeli için değil bilgi çağının gereklerini yerine getirmek için yeteneklerin geliştirilmesi ve değişikliklere uyum sağlamak için yapılmalıdır (Taymaz, H. 1998).

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Yasasında; öğretmenliğin, devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan, özel ihtisas mesleği olduğu, öğretmenlerin bu görevlerini, Türk Milli Eğitimi’ nin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak yapmakla yükümlü buldukları hükme bağlanmıştır. Görevini yerine getirmede öğretmene hizmet etmek amacıyla “hizmetiçi eğitim yönetmeliği” çıkarılmıştır. Bu yönetmelik, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 214. maddesi, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel kanunu ile 3797 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı Teşkilat Görevleri Hakkında Kanunun hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır. “Hizmetiçi Eğitim Yönetmeliği” nin

ana amacı; Milli Eğitim Bakanlığı'nın merkez ve taşra teşkilatında görevli personelin her türlü hizmetiçi eğitimlerini sağlamak amacıyla yapılacak eğitim faaliyetlerinin hedefleri, ilkeleri, planlanması, uygulanması, değerlendirilmesi ve yönetimi ile ilgili esasları belirlemektir.

Ayrıca ülke kalkınmasında büyük önem arzeden 5 yıllık kalkınma planlarında, öğretmenlerin hizmetiçinde eğitim almasının önemine parmak basılmış ve şu açıklamalar yapılmıştır:

I. beş yıllık kalkınma planının (1963-1967) hedef ve stratejiler bölümünde "kalkınma hızını artırma ve planın başarısını sağlama bakımından sıhhatli ve bilgili işgücünün sistemli bir şekilde yeteri kadar yetiştirilmesi özel bir önem arz etmektedir" denilmektedir. I. BYKP, bugünkü anlamda geniş kapsamlı bir Hizmetiçi Eğitim kavramı ve sisteminden, özellikle öğretmenlerin hizmetiçi eğitim yoluyla yetiştirilmelerinden bahsetmemektedir. Daha çok sanayide verimliliği yükseltmeye yönelik hizmetiçi eğitim faaliyetlerinin yapılması amaçlanmıştır. Fakat II. BYKP (1968-1972) ilk defa öğretmenleri hizmetiçinde eğitmekten bahsetmekte ve hizmetiçi eğitimi ayrı bir başlık altında değerlendirmektedir. Eğitimdeki ilkeler bölümünde sayılan hususların öğretmen yetiştirmede ve hizmetiçinde eğitimde gözetileceği vurgulanmaktadır (Kuru, E., 2000).

III. BYKP (1973-1977) da alınan tedbirlere rağmen öğretmenlerin yeni ihtiyaçlara cevap verecek hizmetiçi eğitimlerinin sağlanamadığı belirtilmiştir. Bununla birlikte IV. BYKP (1979-1983) da bütün öğretmenlerin yüksek öğrenim kurumlarında yetiştirilmesi ve öğretmenlerin eğitim sürecine daha verimli bir şekilde katkıda bulunabilmelerini sağlamak amacıyla, özellikle mesleki bilgi birikimlerini sürekli olarak yenileyebilmelerinin sağlanacağı belirtilmiştir (MEGSB, 1988, b).

V. BYKP (1985-1989) da eğitim bölümünde, genel ilkeler başlığı altında, bütün eğitim kademelerinde niteliğin yükseltilmesi esas olarak benimsenerek, bunun için mesleki ve teknik alanda hizmetiçi eğitim programlarının kamu ve özel bütün işyerlerinde verimliliği artırıcı ilkeler

gözetilerek yürütüleceği ve teşvik edileceği, eğitimin temel taşı olan öğretmenlerin işbaşında yetiştirilmelerine dönük programlara ağırlık verileceği ve eğitim programlarının günün şartlarına uygun hale getirileceği, öğretmenlerin eğitim için televizyondan faydalanılacağı belirtilmektedir. Yine bu planda “eğitim beşikten mezara kadar sürekli bir vetire” olarak kabul edilmektedir (DTP, 2004).

Son olarak VIII. BYKP da (2001-2005) “eğitim kurumlarının ihtiyacı olan öğretmen ve öğretim üyeliği cazip hale getirilerek nitelikli öğretmen ve öğretim üyesi yetiştirilecek, yurt düzeyinde dengeli dağılımı sağlanacak ve hizmetiçi eğitimleri özlük haklarına yansıtılacaktır. Eğitimin her kademesinde öğretmen ve öğretim elemanı ihtiyacının karşılanması amacıyla sözleşmeli statüde eğitim personeli istihdamı konusunda çalışmalar başlatılacaktır” ifadesi ile nitelikli öğretmen ihtiyacına işaret edilmektedir (DTP, 2001).

Yine önemli kararların yer aldığı XI. Milli Eğitim Şurasında; eğitim süresinde gözlenen iki temel değişmeden birinin “ eğitim sürecini bireyin tüm yaşamını kapsayacak biçimde genişletmesi” maddesi kabul edilir. “Bilginin üretilmesi ile uygulamaya aktarılması arasındaki sürenin giderek kısalması ve yoğunlaşması, hizmet öncesi eğitim etkinliklerinin sınırlı kalmasına neden olmaktadır. Hizmet öncesi ve hizmetiçi eğitim içeriklerinde önemli değişikliklerin gözlemlendiği, bunların birbirleriyle bütünleşme oranlarının giderek arttığı söylenebilir” denmektedir (Kaya, Çepni ve Küçük, 2000).

Türkiye’de Öğretmenin Hizmetiçi Eğitimi

Öğretmen, eğitim sisteminin başta gelen öğelerindendir. Eğitim sisteminin başarısı, temelde, onu işletecek olan öğretmenlerin ve diğer eğitim personelinin niteliklerine bağlıdır. “Hiçbir eğitim modeli, o modeli işletecek personelin niteliğinin üstünde hizmet üretemez. Bundan dolayı, “bir okul ancak içindeki öğretmen kadar iyidir” denilebilir” (Kavcar, 1988).

Güven'e (2001) göre iyi bir öğretmen demek yalnızca iyi eğitim almış öğretmen olmak değildir. Modern çağın gerekleri bazen öğretmeni daha çok çalışmaya ve kendi alanında yenilemeye itmektir. Bu sebeple öğretmenler öğrettikleri konuların sadece içeriğini yenileme ihtiyacı değil, kendini hem bireysel hemde mesleki açıdan yenileme gereksinimi duyarlar. Günümüzde yaşanan çok hızlı değişimler öğretmenlerin rollerinde de değişimlere yol açmıştır. Bu değişimler eğitim programlarına yansıtıldığı ve geliştirildiği sürece öğretmen öğrencileriyle etkileşim kurabilir.

Yeni kuşağı yetiştirme görevini üstlenen Cumhuriyetin özverili öğretmenlerinin, kendilerini sürekli yetiştirmeleri mesleğin zorunlu gereklerindedir. Ülkenin siyasal, kültürel, ekonomik ve toplumsal yapısı hızla değişmekte; endüstri ve teknik hızla gelişmektedir. Bu kadar hızlı değişen dünyada öğretmenin öğrencilerini eskimiş yöntem ve bilgilerle yetiştirmesi, kendini yenilememesi, öğrencilerine yenilikleri sunmaması olanaksızdır. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu bu bilinçle hareket etmekte ve kendilerini geliştirmeyi arzulamaktadır (Kaya, MEB, 2003).

Milli Eğitim Bakanlığı öğretmenin hizmetiçinde eğitimine her geçen gün daha da önem vermektedir. Düzenlediği hizmetiçi eğitim etkinlikleriyle ulaştığı öğretmen ve etkinlik sayısı gittikçe artmaktadır.

2003, 2004 ve 2005 yıllarında planlanmış eğitim faaliyetlerinin merkez ve taşra teşkilatı personeline göre dağılımı, faaliyet sayısı ve katılımcı sayısı Çizelge 1'de verilmiştir.

Çizelge 1
Son Üç Yılda Düzenlenen HİE Etkinliklerinin Dağılımı, Faaliyet ve Katılımcı Sayısı

Planlanan faaliyetlerin dağılımı	2003		2004		2005	
	Faaliyet sayısı	Katılımcı sayısı	Faaliyet sayısı	Katılımcı sayısı	Faaliyet sayısı	Katılımcı sayısı
Merkez teşkilatı personeline yönelik eğitimler	104	3874	63	3083	53	1544
Merkezden planlanan taşra teşkilatında görevli personele yönelik eğitimler	175	16699	320	23246	382	18221
Merkezden planlanan mahalli eğitimler	75	3810	70	24714	60	23061
Toplam	354	24383	453	51043	495	42826

(MEB, Hizmetiçi Eğitim Planı 2003, 2004, 2005)

Çizelge incelendiğinde 2003 yılında düzenlenen faaliyet sayısı ile 2004 yılında düzenlenen faaliyet sayısı arasında yaklaşık 100 artış olmasına karşın, katılımcı sayısı bakımından artışın iki kattan fazla olduğu görülür. Bu artış daha fazla öğretmene hizmet götürülmesi ve HİE 'e verilen önem bakımından sevindiricidir, çünkü 2003 yılı toplam katılımcı sayısı 24383 iken 2004 yılında bu sayı 51043 olmuştur. 2005 yılındaki faaliyet sayısı ile katılımcı sayısı arasında, 2004 yılına oranla ters orantı olduğu görülmektedir. 2005 yılında faaliyet sayısı artmış fakat katılımcı sayısı bir önceki yıla oranla yaklaşık 9 bin kişi düşmüştür. Merkezden planlanan mahalli eğitimlere katılan öğretmen sayısında ise sonraki yıllarda anlamlı bir artış söz konusudur. 2003 yılındaki katılımcı sayısı 3810 iken, bir yıl sonra bu sayının yaklaşık 8 kat daha arttığı, 2005 yılında ise 2004 yılı sayısı ile hemen hemen eşit kaldığı görülmektedir.

HİE'lerde mesleki gelişim kadar sosyal ve kişisel gelişim de önemlidir. Sosyal ve kişisel öğretmen becerilerinin gelişmesi, öğrenciyle ve diğer

öğretmenlerle daha iyi ilişkiler kurulmasını sağlar. Özellikle öğrenciyi anlama, iletişim kurabilme, onların sosyal gereksinimlerine karşılık verebilme gibi etmenler, öğrencinin başarısını artırıcı, okuldan ve eğitim ortamlarından keyif almasını sağlayan unsurlardır.

2003, 2004 ve 2005 yıllarında düzenlenen HİE etkinliklerinin alanlara göre dağılımı yani yönetici geliştirme, teknoloji kullanımı, mesleki gelişim, sosyal ve kişisel gelişim eğitimleri olarak, faaliyet ve katılımcı sayısına göre Çizelge 2’de verilmiştir.

Çizelge 2
Son Üç Yılda Düzenlenen HİE Etkinliklerinin Alanlara Göre Dağılımı, Faaliyet ve Katılımcı Sayısı

Planlanan faaliyetlerin alanlara göre dağılımı	2003		2004		2005	
	<i>Faaliyet sayısı</i>	<i>Katılımcı sayısı</i>	<i>Faaliyet sayısı</i>	<i>Katılımcı sayısı</i>	<i>Faaliyet sayısı</i>	<i>Katılımcı sayısı</i>
Yönetim ve yönetici geliştirme eğitimi	29	9823	47	4058	33	2700
Teknoloji kullanımı eğitimleri	26	523	86	2434	65	2377
Mesleki gelişim eğitimleri	251	11748	223	19039	45	9500
Sosyal ve kişisel gelişim eğitimleri	48	2289	97	25512	342	28249
Toplam	354	24383	453	51043	495	42826

(MEB, Hizmetiçi Eğitim Planı 2003, 2004, 2005)

Faaliyetlerin alanlara göre dağılımında dikkat çekici bir takım unsurlar vardır. Bunlardan bir tanesi yönetici geliştirme eğitimi ile ilgili olmaktadır. 2003 yılında yönetici geliştirme için 29 faaliyet açılmış ve 9823 kişi katılmıştır, 2004 ve 2005 yılında faaliyet sayısı artmış olmakla birlikte her geçen yıl katılımcı sayısı yarıyarıya düşmüştür. Teknoloji kullanımı eğitimlerinde ise katılımcı sayısı 2003 yılına oranla yaklaşık 5 kat artmıştır. Mesleki gelişim eğitimlerinde ise giderek bir azalma olduğu dikkat çekmektedir. 2003 yılında mesleki gelişim

eğitimlerine katılan öğretmen sayısı 2005 yılına oranla dikkat çekici şekilde fazladır. Fakat bu rakam 2004 yılında diğer bütün yıllara oranla çok daha artmıştır. 2005 yılında yarı yarıya azaldığı görülmektedir. Sosyal ve kişisel gelişim eğitimlerinde, katılımcı sayısı bakımından son iki yıl içinde 10 kattan fazla bir artış olmuş ve öğretmenlerin bu yöndeki eğilimleri ve gereksinimleri daha fazla karşılanmıştır.

Hizmetiçi eğitim ile ilgili kimi zaman kavram bütünlüğünün sağlanamaması gibi problemler yaşanmaktadır. Genel olarak hizmetiçi eğitim etkinliklerine kurs veya seminer denilmektedir. Tam olarak tanımlamasa da; kısa süreli olan, zihinsel davranışların değiştirilmesi veya kazandırılması beklenen faaliyetlere seminer, uzun süreli ve beceri ile ilgili davranışların kazandırılması beklenen faaliyetlere kurs denilmektedir (Taymaz, 1997, s.9). Milli Eğitim Bakanlığı da düzenlediği faaliyetleri türlerine göre gruplandırmıştır.

2003, 2004 ve 2005 yıllarında düzenlenen faaliyetlerin kurs, seminer, konferans, yüksek lisans ve uzaktan hizmetiçi eğitim olmak üzere türlerine göre dağılımı Çizelge 3'de verilmektedir.

Çizelge 3
2003- 2004 ve 2005 yıllarında yapılan faaliyetlerin türüne göre dağılımı

Yapılan faaliyetin türü	2003	2004	2005
	<i>Faaliyet sayısı</i>	<i>Faaliyet sayısı</i>	<i>Faaliyet sayısı</i>
Kurs	120	267	297
Seminer	220	179	191
Konferans	13	2	2
Lisans tamamlama ve TODAİE kamu yönetimi yüksek lisans	1	3	2
Uzaktan hizmetiçi eğitim	-	2	3
Toplam	354	453	495

(MEB, Hizmetiçi Eğitim Planı 2003, 2004, 2005)

Çizelge 3'de görüldüğü gibi 2003 yılında sayısı fazla olan seminerlerin, daha sonraki iki yılda sayısı azalmıştır. Fakat aynı yıldaki kurs sayısı diğer iki yılda iki katından daha fazla artırılmıştır. Yine 2003 yılında 13 olan konferans sayısı takip eden sonraki yıllarda ikiye düşmüştür. 2003 yılında uzaktan eğitim gibi bir eğitim türüne rastlanmazken 2004 ve 2005 yıllarında uzaktan hizmetiçi eğitime de yönelindiği görülmektedir.

Bu düzenlenen eğitim programlarının yıl içinde aylara göre dağılımının farklılık gösterip göstermediği Çizelge 4'de verilmektedir.

Çizelge 4

2003, 2004 ve 2005 Yıllarında Düzenlenen Faaliyetlerin Aylara Göre Dağılımı

2003-2004-2005 yıllarındaki hizmetiçi eğitim faaliyetlerinin aylara göre dağılımı			
Aylar	2003	2004	2005
Ocak	14	10	14
Şubat	20	18	17
Mart	35	37	28
Nisan	31	34	35
Mayıs	39	55	41
Haziran	52	55	81
Temmuz	30	77	91
Ağustos	28	66	88
Eylül	23	39	41
Ekim	14	23	11
Kasım	7	11	7
Aralık	3	3	7
Yeri ve tarihi tebit edilecek faaliyet	54	22	28
Bir önceki yıldan devam eden faaliyet	4	3	6
Toplam	354	453	495

(MEB, Hizmetiçi Eğitim Planı 2003, 2004, 2005)

Yukarıdaki tabloya göre hizmetiçi eğitim etkinliklerinin her aya dağıtıldığı görülmekle birlikte, yoğunluğun yaz ayları olan haziran, temmuz ve ağustos aylarında olduğu saptanmıştır. Derslerin kesilmesi, eğitim öğretimin aksamaması ve öğretmenlerin günlük yaşamın koşturmasından uzaklaştığı için daha verimli olacağı düşünülen bu ayların özellikle tercih edildiği tahmin edilmektedir. Eğitim faaliyetlerinin en az görüldüğü zaman dilimi kış ayları olan kasım, aralık ve ocaktır. Geriye kalan diğer aylara düşen eğitim faaliyeti sayısının hemen hemen eşit olduğu izlenmiştir.

Beden Eğitimi Dersinin Önemi

Beden eğitimi kavramı. Beden Eğitimi kavramı yakın bir zamana kadar bedensel egzersiz olarak, günümüzde ise hareket eğitimi olarak nitelendirilmektedir. “Beden Eğitimi genel eğitim yöntem ve sistemlerine uygun olarak bireyin fiziksel ve ruhsal niteliklerini, hareket yoluyla planlı olarak geliştirip yaşantıya dönüştüren bir süreçtir” (Sarıalp, 1990, s.1). “Beden Eğitimi dersi eğitim sürecinin önemli bir parçasıdır. Öğrenciyi meşgul etmek için diğer ders programlarına eklenmiş gereksiz bir ders değildir” (Bucher, 1983, s.8). Beden eğitimi etkinlikleri çocukların hareket etme, motorsal beceriler yoluyla yaşantılar edinme, mücadele etme ve takdir edilme, başka çocuklarla oynamak gibi ihtiyaçlarını karşılar.

Beden eğitiminin temel amacı, çocukların bilişsel, devinimsel ve duyuşsal gelişimlerini en üst seviyeye çıkarmaktır. Beden eğitimi dersinin diğer bir temel amacı, her bireyin bahsedilen gelişimlerini sağlamış olarak demokratik toplumda yer almasına katkıda bulunmaktır. Beden eğitimi dersinde çocuk; fiziksel yeterliliğini en üst düzeyde geliştirir ve sürdürür, yararlı bedensel beceriler geliştirir, toplumda görev almaya istekli olur, bedensel etkinliklerden hoşlanır. Özmen (1999, s.29)’e göre beden eğitimi dersinde çocuk:

- 1- Beden eğitimi etkinlikleri ile kendini tanıyarak ve tanıtır.
- 2- Yeteneklerini geliştirir, sınırlı ve güçlü yönlerini geliştirir.
- 3- Vücuduna karşı bilinçlenir.

- 4- Beceriler kazanarak organizmasını en etkili bir biçimde kullanmasını öğrenir.
- 5- Sağlıklı ve mutlu yaşam için gerekli bilgi, beceri, alışkanlık ve kişisel-toplumsal davranışlar kazanır.

Beden eğitimi için, uzun süreli yaşam kalitesi sağlamakta bireyin kazanmasında yarar bulunan fiziksel, ruhsal ve sosyal becerileri kapsayan bir bedensel etkinlikler sürecidir, denilebilir.

Olimpizm ise bir yaşam felsefesidir; bedene, iradeye ve zihne özgü nitelikleri yücelterek dengeli bir biçimde bütünlüştürmeyi esas alır. “Olimpik düşüncenin temel esaslarından birisi de Ulusal ve Evrensel barışın korunması ve sürdürülebilmesidir. Bu ilkenin ışığında gençliğin; birbirini anlaması, dostluk ve dayanışma içinde olması, sporda erdemlilik (fair play) olgusunu benimsemesi sporu bir eğitim aracı olarak kullanmakla mümkündür” (TMOK, 2004, s.VII). Bu kültürün yaygınlaşması, uygulanması ve yaşam boyu kullanılması, beden eğitimi dersine verilecek öneme ve beden eğitimi öğretmenlerinin yapacakları çalışmalara bağlıdır.

Beden eğitiminin bireyin fiziksel gelişimine etkisi. Bireyin fiziksel gelişimine katkıda bulunmak beden eğitimi programlarında çok öne çıkan bir amaçtır. Eğitimin başka alanları fiziksel gelişime bu kadar katkıda bulunmaz. Hareket etmek insanın doğasında vardır. Vücudun hareket etmesini sağlayan kas, kemik ve eklemler düzenli yapılan hareketlerle güçlenir. Beden eğitimi etkinlikleri ile çocukların organik sistemlerinin daha iyi gelişmesi sağlanır. Gökmen (1988,s. 60) beden eğitimi etkinlikleri düzenli yapıldığında, vücudun fiziksel uygunluğu ve dayanıklılığı gelişerek, verimliliği artar, diyerek günümüz çocuklarının fiziksel dayanıklılığa ne kadar çok ihtiyacı olduğunu ve yanlış beslenme ve hareket eksikliğinden kaynaklanan fiziksel görünümünün de şekillendirilmeye ihtiyacı olduğunu anlatmak istemektedir. Eğitim ve öğretmen sorunlarıyla yakından ilgilenen Güçlü (Milliyet gazetesi,2004) bir yazısında İngiltere Başbakanı Tony Blair'i önceki gün gazetelerde eşofmanlarını giymiş, öğrencilerle spor yaparken nasıl keyifli görüldüğünü söylüyor ve soruyor; “Blair, öğrencileri spor yapmaya neden özendiriyor? Daha da önemlisi, bu

amaçla bütçeden 1.3 katrilyon lira niye ayrıldı? Gereğesi çok ilginç: Amerikalılar gibi olmamak için! Bilindiği gibi Amerikalıların en önemli sorunu obezite, yani aşırı şişmanlık” diyor ve şişmanlığa karşı savaş açan İngilizlerin çareyi sporda bulmalarına değinirken beden eğitimi ders saatlerinin arttırılması gerektiğinden bahsediyor.

Fiziksel gelişim çocuğun toplumsal yaşamını doğrudan etkiler. Yaşlarına göre sağlıklı bir gelişme gösteren çocuklar, oyun ve spor gibi etkinliklerde akranlarıyla eşit koşullarda yarışır oysa ki fiziksel gelişimi diğer çocuklardan kötü olan çocuk bu tür etkinliklerde yetersiz kalır ve gruptan atılır.

Beden eğitiminin bireyin devinişsel gelişimine etkisi. Devinişsel gelişim, bireyin organlarının işleyişini denetim altına alarak, bedenın birkaç kısmı birlikte ve eşgüdüm halinde çalışmasının gelişmesi demektir. “Çocukların psikomotor gelişimine en çok katkıda bulunan yine beden eğitimidir. Psikomotor gelişim sonucunda çocuk, daha az enerji harcayarak daha estetik, esnek, kolay ve verimli bir biçimde hareket edebilir” (Gökmen, 1988,s.60). Devinişsel gelişim koşma, sıçrama, tırmanma, yakalama, atma, atlama, takla atma gibi becerilerle ilgilidir. Beden eğitiminin temelini oluşturan bu beceriler çocukların bir bütün olarak gelişmesini sağlar.

Beden eğitiminin bireyin zihinsel gelişimine etkisi. Senemoğlu (2000,s.90)'na göre; zihinsel gelişim, bireyin çevreyi, dünyayı anlama, düşünme etkinliklerinin gelişimi demektir. Tamer'in (1987, s.6) belirttiği gibi;

Öğrenme, anlama ve sorun çözme etkinliklerine katılan bireylerde zihinsel gelişimin daha hızlı olduğu görülür. Beden eğitimi etkinlikleri ile ilgili bilgilerin de öğrenilmesi gerekir. Bir vücut hareketinin izlenmesi, anlatılması, kavranması ve hareketi yapabilmek için planlama yapma, uygulamaya geçme zihinsel bir faaliyettir.

Beden eğitimi faaliyetleri devamlı bir sorun çözme süreci gerektirir. Özellikle mücadele sporları ve etkinlikleri strateji geliştirmeyi, anında düşünüp

karar vermeyi ve uygulamayı gerektirir. Beden eğitimi derslerinde sıkça kullanılan eğitsel oyunlarda dahi, çocuk oyununun kuralların anlayabilmeli, oyunu oynayıp eğlenmek için gerekli yöntemleri kullanabilmeli, arkadaşlarına liderlik edebilmeli ve stratejiler geliştirerek rakibine üstünlük sağlayabilmelidir. Öğretmenin gösterdiği becerileri iyi izlemek, yapılanı taklit edebilmek, zihinsel faaliyetlerin canlanması ve gelişmesine yardımcı olması anlamına gelmektedir.

Beden eğitiminin bireyin duygusal ve toplumsal gelişimine etkisi.

Toplumsal gelişme, bireyin grubun kural ve değerlerine uymayı öğrenmesi ve değerler sistemini benimsemesi ile ortaya çıkar. Beden eğitimi etkinlikleri de toplumsal bir deneyimdir. Bu etkinliklere katılan birey duygularını da ifade etme olanağı bulur. Beden eğitimi etkinlikleri ile çocuk bir arkadaş grubunun içine dahil olur, bu grup içinde kendini gerçekleştirme fırsatı elde eder. Böylece çocuğun fiziksel gelişiminin yanı sıra toplumsal gelişimi de sağlanmış olur. Türkiye’de beden eğitimi ve spor alanında duayen kabul edilen, çok değerli iki bilim adamı beden eğitimi dersinin çocuğun toplumsal gelişimine etkisini şu şekilde anlatmışlardır:

Spor çocuğun, çevresini tanıması ve iletişim kurabilmesine yardımcı olmaktadır. Toplumsal yöndeki olumlu etkiler, çocuğun duygusal ve sosyal açıdan da sağlıklı büyümesine yardımcı olmaktadır. Sporun toplumsal yaşamdaki bu önemi nedeniyle, bir çok ülkede, beden eğitimi derslerine önem verilmiştir. Eğitimin genel ve özel amaçlarınının beden eğitimi dersleriyle kazandırılması amaçlanmıştır (Açıkada ve Ergen,1990,s.212).

Aslında okullarda verilen beden eğitimi ders programları, yaşamın bedensel hareketlerle ifade edilmesinin üstüne kuruludur. Beden eğitimi ders programları, çocuğun temel motor becerilerini çeşitli oyun ve hareketlerle geliştirmeyi amaçlar. Bulunduğu yaş dönemi nedeniyle en hareketli dönemlerini yaşayan çocuklara, ihtiyaçları olan hareketi beden eğitimi dersi verir. “Beden eğitimi dersi, çocuğun ve gencin çeşitli oyun ve yarışmalar ile başarı, neşe, sevinç gibi doğal gereksinimlerine yanıt verir” (Özmen, 1999, s.8). Beden eğitimi dersi ile çocuğun kendine olan güven duygusu artar, bu

ders yoluyla hayattan keyif almayı ve hareket edebilmenin tadına varmayı öğrenir.

Beden eğitiminin ekonomik gelişmeye etkisi. Sportif faaliyetlere katılan tüm bireylerin ve kurumların, katıldıkları spor dalı gereği kullanmak zorunda oldukları araç, gereç ve malzemelere ihtiyaçları kaçınılmazdır. Kullanılan bu malzemelerin üretiminde rol oynayan tüm birimlerin bu sanayi içinde pay sahibi olma çabaları, sporun ekonomik yönden katkılarını gösterir.

“Sportif organizasyonlara yarışmacı yada müsabık olarak katılan kişilerin bu aktivitelerden gelir elde etmesi, aktivitelerin farklı merkezlerde gerçekleştirilmesi durumunda katılımcı ve seyirci olarak bu merkezlere yapılan seyahatlerin turizm sektörünün hareketlenmesine yol açar” (İnal, 2003, s.38).

Beden eğitimi ve spor; fiziksel, duygusal ve zihinsel açıdan güçlü ve deşarj olmuş hale getirdiği insanların, çalışma hayatlarında daha verimli olmalarını sağlar.

Beden Eğitimi Öğretmenliği. Beden eğitimi öğretmeni; “beden eğitimi dersi öğretim programlarını uygulayabilecek, alan bilgisi, meslek bilgisi ve genel kültüre sahip, ilköğretim ve lise, dengi okulların beden eğitimi dersi ile okul içi ve okul dışı etkinliklerine özgü eğitim ve öğretim görevlerini yerine getirmekle görevli özel bir uzmanlık mesleğidir” (YÖK, 1998, s.95).

Çocuğu spora yönlendirmede beden eğitimi öğretmeni temel etkendir. Bu açıdan beden eğitimi öğretmeni çocuğun okul yaşamında önemli bir yer tutar. Beden eğitimi öğretmeni ülke sporuna yönelik çalışmalarda bulunur. Okul takımında başarılı olan öğrenciler, ileride ulusal takımlarda, kulüp takımlarında elit sporcu olarak yer alır. Bu açıdan başarılı sporcuların bir kısmı beden eğitimi öğretmenleri tarafından ortaya çıkarılır, yetiştirilir (Karaküçük, 1989, s. 39).

Türkiye’de ilk kez beden eğitimi dersi, 1864 yılında Harbiye ve Askeri İdadî’lerde, 1884 yılından itibaren Bahriye Mektebinde, 1914 yılında Medrese

ve Rüştiyelerde okutulmaya başlanmasından sonra (Abalı, 1974, s.95) beden eğitimi öğretmenlerine duyulan ihtiyaç artmıştır. 1908 yılında, İsveç’de eğitim görmesi için görevlendirilmesinden hemen önce, Selim Sırrı Tarcan Terbiye-i Bedeniye Mektebini açmıştır. 1909 yılında İsveç’e gitmek zorunda kalınca okulu kapanmak durumunda kalmıştır. 1913 yılından itibaren Sultanilerde beden eğitimi dersi haftada 2 saat olarak uygulanmaya başlanmıştır. “1926 yılında Selim Sırrı Tarcan’ın yoğun çabalarıyla beden eğitimi öğretmeni yetiştiren ilk ciddi öğretim faaliyeti başlatılmıştır.” (Karaküçük, 1989,s.46). 9 ay süren bu kurslar her ilden yetenekli birer ilkokul öğretmeni ve ordudan subayların katılımıyla gerçekleşmiştir. Bu kurslardan mezun olan öğretmenler, Türk Beden Eğitimi Öğretmenlerinin yetiştirilmesinde ilk temelleri atan insanlar olarak bilinmektedirler.

Gazi Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsüne bağlı olarak Beden Terbiyesi Şubesi 1933 yılında öğretime başlamıştır. Öğretim süresi başta 3 yıl olarak belirlenmekle beraber, acilen beden eğitimi öğretmenlerine ihtiyaç duyulması, eğitim süresinin 2 yıla indirilmesine sebep olmuştur.

1968 yılına kadar beden eğitimi öğretmeni yetiştiren öğretim kurumunun sayısı sadece 4 dür. Bunlar; Gazi Eğitim Enstitüsü- Beden Eğitimi Bölümü (Ankara), Atatürk Eğitim Enstitüsü- Beden Eğitimi Bölümü (İstanbul), Buca Eğitim Enstitüsü- Beden Eğitimi Bölümü (İzmir), Diyarbakır Eğitim Enstitüsü- Beden Eğitimi Bölümü (Diyarbakır). 1978-1979 yıllarında Enstitülerin öğrenim süreleri dört yıla çıkarılarak isimleri Yüksek Öğretmen Okulu adını almıştır. 20 Temmuz 1982 yıl ve 41 Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararname ile tüm yüksek öğretim kurumları yeniden örgütlenmiş, bunun sonunda Yüksek Öğretmen Okulları Beden Eğitim Bölümleri, Gençlik Spor Akademileri, Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu ile ODTÜ Beden Eğitim Spor ve Rekreasyon bölümleri lağvedilerek üniversitelerin eğitim fakültelerine beden eğitimi ve spor bölümleri olarak bağlanmıştır. Bugün ise Türkiye’de çeşitli üniversitelerde 74’ü aşkın beden eğitimi ve spor yüksekokulu ve spor bölümleri, beden eğitimi öğretmeni yetiştirerek hizmetlerini sürdürmektedirler.

Beden eğitimi öğretmenlerin bu üniversitelerde almış oldukları eğitimin, beden eğitimi dersinin gereklerini, öğrencilerin ihtiyaçlarını, idari ve denetim elemanlarının beklentilerini karşılaması umulur. Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleklerini yerine getirirken etkin olabilmeleri için, öğretmenlerin hizmet öncesi aldıkları eğitim ile hizmetinde aldıkları eğitimin birbirini destekler ve tamamlar nitelikte olması gerekmektedir. Beden eğitimi öğretmenlerini hizmet öncesinde yetiştiren okulların programlarında yer alan boşluklar bilindiğinde, beden eğitimi öğretmenin hizmetinde alacağı eğitim programının içeriği de kendiliğinden oluşacaktır.

YÖK ün 2005 yılı beden eğitimi lisans programı ile bazı yıllarda bazı üniversitelerdeki beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümlerinin lisans programlarını karşılaştırmakta yarar olduğu düşünülerek, 1988-1992 yılları arasında ODTÜ beden eğitimi ve spor bölümünün lisans programı incelenmiştir.

Çizelge 5'de 1988-1992 yılları arasında ODTÜ Beden eğitimi ve spor bölümünde okutulmuş lisans programı verilmektedir.

Çizelge 5
ODTÜ Beden Eğitimi ve Spor Bölümü 1988-1992 Yılları Lisans Programı

1. YARI YIL	2.YARI YIL
Dersin adı	
Atatürk ilke. Ve İnk. Tar.	Atatürk ilke. Ve İnk. Tar.
Zorunlu beden eğitimi	Genel biyoloji
Jimnastik	Zorunlu beden eğitimi
Halk dansları	BE ve spora giriş
Basketbol	Bireysel sporlar(atletizm)
İlk yardım	Takım sporları (futbol)
BE için temel istatistik	Voleybol
Anatomi	Fonksiyonel anatomi
Orta seviye okuma ve yazma	Makale ve rapor yazma
Türkçe	Türkçe

3. YARI YIL	4.YARI YIL
Dersin adı	Dersin adı
Fizik	Atatürk ilke. İnk. Tar.II
Atatürk ilke. Ve İnk. Tar.II	Zorunlu beden eğitimi
Zorunlu beden eğitimi	Sağlık eğitimi
Aletli cimnastik	Yüzme (başlangıç seviyesi)
Atletizm II	Masaj (spor sakatlıklarından korunma)
Ritmik cimnastik(kızlar)	Eğitim psikolojisi
BE de araştırma metodu	Eğitimin sosyal temeli
Fizyoloji	Türkçe
Eğitime giriş	Motor gelişim

5. YARI YIL	6.YARI YIL
Dersin adı	Dersin adı
Türk İnkılap Tarihi1	Türk İnkılap Tarihill
Almanca gramer1 (seçmeli)	Hentbol
Zorunlu beden eğitimi	Rekrasyonel liderlik
Kürek (seçmeli)	Kinesiyoloji
Motor öğrenme	Antreman bilgisi
Egzersiz fizyolojisi	Eğitimde ölçme değerlendirme
Müfredat geliştirme- giriş	
Türkçe	

7. YARI YIL	8.YARI YIL
Dersin adı	Dersin adı
BE de öğretim metodları	Yüzme (ileri seviye)
Beden eğitimi ve sporda Organizasyon ve yönetim	Spor psikolojisi
Kaynaştırmalı beden eğitimi ve spor	Spor tesisleri plan ve idare
Rekrasyonel kamçılık	Uygulamalı beden eğitimi öğretimi
	Sporda beslenme

(ODTÜ, 2003)

V. Yarıyıl	VI. Yarıyıl
DERSİN ADI	DERSİN ADI
Psikomotor Gelişim	Sporda Beceri Öğrenimi
Bireysel Sporlar II	Engelliler için Beden Eğt. ve Spor
Fiziksel Uygunluk	Sınıf Yönetimi
Eğitsel Oyunlar	Özel Öğretim Yöntemleri I
Öğr. Teknolojileri ve Materyal Gel.	Seçmeli II
Seçmeli I	Seçmeli III

VII. Yarıyıl	VIII. Yarıyıl
DERSİN ADI	DERSİN ADI
Rekreasyon	Beden Eğt. ve Sporda Yön. ve Org.
Okul Deneyimi II	Rehberlik
Özel Öğretim Yöntemleri II	Öğretmenlik Uygulaması
Seçmeli IV	Seçmeli VI
Seçmeli V	

Görüldüğü gibi ODTÜ beden eğitimi ve spor bölümünün 1988-1992 yılları arasında uyguladığı ve YÖK'ün belirlemiş olduğu bu lisans programı, bugünkü beden eğitimi dersi gereksinimlerinden biraz daha uzaktır. Bununla birlikte 1988 yılı programında mevcut olan bilimsel çalışma açısından olumlu bazı derslerin bulunduğu görülmektedir, örneğin; “beden eğitimi için temel istatistik” ve “beden eğitiminde araştırma metodları” dersleri gibi.

2005 yılında okutulmak üzere YÖK tarafından uygun görülen diğer lisans programına bakıldığında, hizmete yeni başlayan beden eğitimi öğretmenlerine, daha gerekli olacak bilgilerin yer aldığı görülmektedir. Bununla birlikte hala izcilik ve bando takımı oluşturma için gerekli becerilerin öğretmenlerin kendi kişisel gelişimlerine bırakıldığı görülmektedir. Daha çok ders dışı çalışmalar için gerekli olan bu tür faaliyetler özellikle ilköğretim okullarının bel kemiğini oluşturmaktadır ki bu çalışmaların yürütülmesi okul

idareleri tarafından beden eğitimi öğretmenlerinden beklenmektedir. Bu lisans programında “halkoyunları” gibi Türk kültürünün en güzel örneklerinin sergilenebileceği bir ders ayrılmamıştır. Her okulda beden eğitimi öğretmenin karşısına çıkan ve denetim elemanlarının okullara geldiklerinde ilk inceldikleri “spor kulübü” (sosyal faaliyetler yönetmeliği olarak değiştirilen eski “eğitsel kollar yönetmeliğine” göre eski ismi “spor kolu”dur) ile ilgili herhangi bir konu başlığının bulunmaması da yine bir eksiklikler. Diğer taraftan bu konunun “okul deneyimi” dersinde verilmekte olduğu tahmin edilmektedir. Lisans programının olumlu tarafı ise “dans ve ritim” dersinin olmasıdır. Ayrıca bütün öğretmenlik branşlarında gerekli olan engellilerin eğitimi konusyla bağlantılı olarak “engelliler için beden eğitimi” dersinin ve “yaşamboyu spor “ konularının olması güzel gelişmelerdir.

Diğer taraftan Eynur’un (2002) yaptığı karşılaştırma araştırmasına göre Türkiye’de uygulanan beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programı ile bazı ülkelerde (Amerika, Almanya, Azerbaycan, Kanada, Avustralya ve İngiltere) uygulanan lisans programları arasında önemli farklılıklar mevcuttur. Örneğin; Ortam egzersizleri, yaşlılıkta egzersiz ve Sporda Uluslararası ilişkiler gibi derslerin varlığı araştırılan ülkelerin Beden eğitimi ve spor hareketliliğinin farkını göstermektedir.

Yukarıda ele alınan her iki lisans programı incelendiğinde aralarında büyük farklılıkların olduğu görülmektedir. YÖK’ün uygulamaya koyduğu program oldukça geliştirilmiştir. Bu program hizmete başladığında beden eğitimi öğretmenin gereksinimlerini daha fazla karşılayabilecek nitelikte olmasına rağmen, bütün ihtiyaçların lisans programlarında karşılanmasına imkan yoktur. Öğretmenler hizmete başladıktan sonra gerek mesleki gerekse kişisel gelişim gerektirecek ortamlarla karşılaşır. Mesleğe henüz başlamayan öğretmen adayları, iyi bir staj programından geçseler dahi, kendi sınıfının sorumluluğunu almadan mesleki becerilerini tam olarak uygulayamazlar. Kişisel ve mesleki becerilerini uygulamaya başlayan beden eğitimi öğretmenleri, zamanla üniversite bilgilerinin eskimesi, teknolojinin gelişmesi, sporda her geçen gün yaşanan hızlı değişimler nedeniyle hizmetiçi eğitime ihtiyaç duymaktadırlar.

Beden eğitimi öğretmenin ve beden eğitimi dersinin sorumluluk alanı çok daha geniştir. Beden eğitimi bu bakımdan diğer derslerden ayrılır. Sorumluluk alanı ne kadar büyürse eğitimde duyulan gereksinim de o denli büyümektedir. Beden eğitimi öğretmeni diğer branş öğretmenlerinden farklı olarak, sınıfta özerk hareket etmek için bazı yollara başvurma hakkına sahiptir. Örneğin programda belirtilen konuların yerlerini ve sürelerini değiştirebilir. Bir branşa ağırlık verip, diğer branşlarda alt konulardan herhangi birine daha çok zaman ayırabilir, bir başkasının süresini kısabilir. Burada karar verecek öğretmenin, geçmiş yaşantısı, mesleki sorumluluk anlayışı, deneyimleri ve mesleki yeterliliği rol oynar. Çoğu öğrenci beden eğitimi dersinin yetenekli öğrenciler için olduğunu düşünür. Öğretmen sınıftaki özerklik hakkını, bu şekilde düşünen öğrencileri derse katabilmek için gerekli önlemleri almada kullanmalıdır.

Birçok özerkliğe sahip beden eğitimi öğretmenin mesleki sorumlulukları da bir o kadar çoktur. Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki çalışmaları beş başlık altında toplanmıştır (MEB, 1997, s. 188):

- 1- beden eğitimi dersleriyle ilgili konular (ders uygulamaları)
- 2- okul içi ve dışı spor kolu çalışmaları (sınıflar, guruplar ve okullar arası çeşitli spor karşılaşmaları)
- 3- okul dışı etkinlikler (okul dışındaki genç ve yetişkinlerin spor etkinliklerine yardımcı olmak)
- 4- izcilik çalışmaları
- 5- beden eğitimi derslerinde ders alanı olarak kullanılan yerlerin bakımı.

Günümüzün koşulları gereği çoğu beden eğitimi öğretmeni, kalabalık sınıflarda, yer ve zamanın sınırlı olduğu ortamlarda eğitim yapmak zorundadır. Ballinger (1993, s.13-20)'e göre; öğretmenler etkililiklerini verimli sürdürebilmek için öğretim yöntemlerini ve süreçlerini gözden geçirmek zorundadır, zaman ve enerjilerini etkili kullanmalı, öğrenci gereksinimlerini dikkate alarak hareket etmelidir. Çoğu zaman, öğretim yöntemlerinde geliştirilen yeni metodları ve ders işleme tekniklerini takip etmekte zorlanan

beden eğitimi öğretmenlerinin imdadına hizmette sürekli eğitim faaliyetlerinin yetişmesi beklenir.

Diğer branşlardan farklı olarak beden eğitimi öğretmenin öğrencilerle ilişkilerinde sahip olması gereken üç önemli rolü bulunur. Bunlar öğreticilik, yöneticilik ve kişisel rollerdir. Beden eğitimi öğretmeni sınıftaki etkililiğini artırmak için bu rolleri öğrenmek ve bu rollerin gerektirdiği becerileri uygulamak zorundadır (Ballinger, a.g.k). Bu roller sırayla şöyle açıklanabilir:

Öğretici olarak öğretmen: Öğrencinin yardım gereksinimini karşılarken öğrenme merkezli ve uygun zamanda görev verilmeli ve beceriye göre guruplar oluşturulmalıdır. Öğrenciler, üstün yeteneklilerle yarışmaya zorlanmamalı, başarısız duruma düşürülerek utandırılmamalıdır. Çocuğa güven duyabileceği olumlu bir çevrede gücünün yettiği fırsatlar yaratarak tek başına hareket yaptırılmalıdır.

Yönetici olarak öğretmen: Öğretmen çocuklara yeni beceriler öğretmeden önce onların temel psikolojik doyum ve güvenlik gereksinimlerini karşılamalıdır. Güvenli bir öğrenme ortamı yaratmak için örneğin; korkuya kapılan öğrencinin kendini güvende hissedebileceği önlemler almalı, şişman çocukların kişisel ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde davranmalıdır.

Öğretmenin kişiliği: Öğretmenin kişilik özellikleri öğrencinin öğrenmesinde etkilidir. Öğretmen arkadaşça davranmalı, emirleri saygılı, kişiliği güvenilir olmalıdır. Empatik davranarak sorunları öğrencinin bakış açısından anlamaya çalışmalıdır. Doğru bulmadıkları davranışları eleştirirken, çabuk karar vererek öğrenciyi damgalayıp ayırım yapmamalıdır.

Beden eğitimi öğretmenleri bu görevleri yerine getirirken, fiziksel görünümünü, sağlıklı yaşama biçimi ile öğrencilere ve topluma örnek olma sorumluluğu taşır. Yalnız okul içinde değil okul dışında da öğrencilerinin örnek alacağı davranışları ve yaşama biçimi sergilemelidir.

Beden eğitimi öğretmenin eğitimci olarak nitelikleri. Beden Eğitimi öğretmenleri, yukarıda belirtilen örnek insan olma sorumluluğundan dolayı branşlarının kendine özgü tavır, davranış ve tutumlarını sergilemek

zorundadır. Öğretmen saygınlığını, etkililiğini ve verimliliğini ancak böyle sağlayıp koruyabilir.

Yıllardır beden eğitimi öğretmenlerini teftiş eden Yegül (2003), bu davranış, tavır ve tutumların bazılarını aşağıdaki gibi olması gerektiğini anlatmıştır:

- Kılık kıyafetleri ile örnek,
- Daima sevecen,
- Öğrencileri arasında ayırım yapmayan,
- Ölçme ve Değerlendirmede adil ve objektif,
- Karşısındakilerin fikrini alan, onları dinleyen ve fikirlerine değer veren,
- Gerektiğinde hatasını kabul eden ve bu durumu açıklayan,
- Yapılan eleştirilerden rahatsızlık duymayan, aksine onlardan yararlanan,
- Birlikte karar alıp uygulayan,
- Özverili olan ve centilmenliği öne çıkan,
- Kararlı ve kararından dönmeyen, bu durumuyula disiplin yaratan,
- Cezalandıran değil, daima ödüllendiren,
- Fikir danışan, görüş alan ve bunlardan yararlanan,
- Gençlerin kendilerine olan özgüvenlerini kazanmaları için gayret gösteren,
- Öğrencilerine yardımcı olan, onları yapamayacakları şeyler için zorlamayan,

Yukarıdaki maddeleri daha da açıklayıp örneklemek gerekirse;

- Öğretmen eşofman giymeden veya mevsim şartlarına göre kıyafetlerini giymeden uygulamalı derslerde öğrencinin karşısına çıkmamalı;

- Verdiği alışkanlık ile öğrencilerin düzgün sıra olmuş olarak kendisini ders için beklemelerini sağlamalı, gelmeyenlerle ilgili olarak, boş gördüğü yerleri sınıfa yaklaşırken sayarak yoklamayı almasını bilen konumda olmalı,
- Dersin başlangıç ve bitişinde belirli bir duruş alışkanlığını öğrencilerine kazandırmalı ve her seferinde de titizlikle üzerinde durmalı ve aramalı,
- Derse başlamadan, öğrencilerine konuyu açıklamalı, rahatsızlığı olan öğrenci bulunup bulunmadığını sormalı, ders esnasında öğrencilerini iyi gözlemlemeli, rahatsız olduğunu söyleyenler için hemen gerekli tedbiri almalı,
- Öğrencilerini, zorluk derecesi büyük kas gruplarının koordinasyonunu gerektiren hareketlerde zorlamamalı, kendilerini önceden test etmeli, hazır olanları çalıştırmalı, diğerlerini de onların seviyelerine getirmek için oluşturacağı istasyonlarda eğitmeli,
- Öğrencilerin fiziki yapıları ve gelişimlerini gözeterek, bazı öğrencilerine bazı konularda hiç uygulama yaptırmamalı, kendilerine uygun çalışma ortamı yaratmalı,
- Her öğrencinin derste aktif olmasını sağlamalı, kenarda kalmak gibi tavır içinde olanlara ilgi göstererek derse katılımını gerçekleştirmeli, olanaklar ölçüsünde çok başarısız olanlara özel zaman ayırmak suretiyle kendi yetenek çerçevesinde başarılı olmalarını ve özgüvenlerini kazanmalarını sağlamalı,
- Zorluk dereceli hareketleri öğrencilere denetmeden önce bazı kas ve eklem gruplarının gücünün yeterli olup olmadığını belirlemek için öğrencilerini test etmeli, öğrencinin beceremeyeceği ve başarısız olacağı bir hareket için onları zorlamamalı,
- Tüm öğrencilere gerekli ilgiyi göstermeli, başarılı olanları ödüllendirirken diğerlerini incitmemeli, hatta, onları yüreklendirmeli;
- Sınav esasları hakkında önceden öğrencilerine bilgi sunmalı, onların sınavlara psikolojik hazırlıklarını da yaparak gelmelerini sağlamalı,
- Sınav öncesi, hazırladığı istasyonlarda öğrencilerin hazırlık yapmalarını sağlamalı, hazır olduğunu söyleyenlerden sınava başlamalı, gerektiğinde, birden çok hareketi sınava şansı verilmeli ve en başarılı olan değerlendirmeye alınmalı,

- Yazılı sınavların aksine, öğrencinin bulunduğu durum göz önüne alınarak, bazı özel durumu olanlara daha farklı ve kolay becerilebilecek hareketler yaptırmalı (zümre toplantılarında karara bağlamak suretiyle),
- Ölçme ve değerlendirmeyi bir amaç olarak değil bir araç olarak benimsemeli,
- Verdiği ve söylediği kararların arkasında olmalı, bu durumdan asla ödün vermemeli, her zaman kararlı ve takipçi olmalıdır.

Hareketi hatasız ve iyi becerebilenden çok, dersin gereğini yerine getirmek için konulan kurallara uygun davranışta bulunan öğrencileri ödüllendiren bir beden eğitimi öğretmeni dersini ve sporu sevdiren, öğrencilerinin keyifli bir ders işlemesine ve stresten uzaklaşmasına yardımcı olan öğretmendir. Bu açıklamalardaki gibi mesleğinin gereğini yerine getiren ve kendinden de olumlu katkılar ortaya koyabilen Beden Eğitimi Öğretmenleri, *bedenci* olarak tanımlanmaktan da kurtulacaklardır.

Beden eğitimi öğretmenin spor adamı olarak nitelikleri. Her beden eğitimi öğretmeni aynı zamanda bir spor adamı olmak zorundadır. Bu nedenle, beden eğitimi öğretmenleri yetiştirmekte olduğu çocukları Türk Milli Eğitiminin Genel Amaçlarıyla Atatürk İlke ve İnkılapları doğrultusunda yetiştirmek ve bunlar içinden başarılı olanları da Türk Sporu kazandırmakla yükümlüdürler.

Beden Eğitimi Öğretmenleri, ders dışı çalışmalarındaki özverilerini devam ettirmeli, buldukları ortamda, yeni yetenekleri belirleyerek kendisinden daha uzman ellere teslim etmelidirler. Öğretmenler, Spor Teşkilatı ile iyi ilişkiler içersinde olmalı, görev almalı, becerilerini geliştirmeli ve bunları spor yapan öğrencilerine de yansıtmalıdır. Sadece Milli Eğitim Bakanlığının değil, bunun dışındaki Spor Kuruluşlarının da yaptıkları çalışmalara katılmalı, yenilikleri takip etmeli, Türk Sporu katkıda bulunmalıdır.

Beden Eğitimi Öğretmenleri İçin Hizmetiçi Eğitimin Gerekliliği

Beden eğitimi ve spor, kapsamı çok geniş ve her geçen gün içerisine dahil olan yeni spor dalları ve yenilenen bilgi ağlarıyla her an gelişebilen bir eğitim alanıdır. Aynı zamanda kültür aktarımı, kültürler arası etkileşim gibi işlevleri de içerisinde barındırır. Sporcular gerek ulusal müsabakalarda gerekse uluslararası müsabakalarda, buldukları yörenin ve kendi ülkelerinin kültürünü yansıtır. Sadece kültür aktarımı konusu için bile beden eğitimi dersi ve dolayısıyla beden eğitimi öğretmeni çok önemlidir. Bu konuyla bağlantılı olarak beden eğitimi öğretmenine verilecek hizmetiçi eğitimin de önemi büyüktür (Yoncalık, O. 2004).

Ayrıca günümüzde her alanda meydana gelen hızlı değişme ve gelişmeler, beden eğitimi ve spor alanında da kendisini göstermektedir. Beden eğitimi ve spora, birçok faydasından dolayı insanlar veya ülkeler büyük önem vermektedirler. Beden eğitimi dersi spora, elit sporcu yetiştirmek, kitle sporu oluşturmak ve genel eğitime katkılar sağlamak açısından, büyük çıkarlar sağlamayı planlayan ülkeler, büyük yatırımlar ve bilimsel araştırmalar yapmaktadırlar. Bütün dünyanın üzerinde çok fazla durduğu ve her açıdan öneminin farkına vardığı beden eğitimi ve spordan yeterince faydalanabilmek için, önemli bir kitleye ve yaş grubuna hitab eden beden eğitimi öğretmenlerinin bu gelişme ve değişmelerden haberdar edilmesi gerekmektedir (Karaküçük, 1989,s.5).

Sporun her branşı kendi içinde bir uzmanlık gerektirmektedir. Başarıya ulaşmak için ise, her branş, kendi uzmanı tarafından çalıştırılmalı ve yönlendirilmelidir. Geçmiş yılların beden eğitimi ders müfredatında yer almayan konular ve branşlar son gelişmelerden payını alarak müfredatta yerini almaya başlamıştır. Örneğin, birkaç yıl öncesine kadar futbol sporu sadece erkekler için derslerde işlenmesi gereken bir konuydu. Değişen çevre ve kültür koşulları, kızların futbola ilgisinin artması ve birçok ulusların bayan milli futbol takımları kurup, resmi müsabakalar düzenlemesi, beden eğitimi derslerinde kızların futbol oynayabilmesinin yolunu açmıştır. Yine birkaç yıl öncesine kadar kızlar için güreş sporunun yapılabileceği görüşü, henüz olgunlaşmamış

aksine hoş karşılanmayan bir olgu idi. Bugün ise Türk Bayan Güreş Takımı uluslararası müsabakalarda rakipleriyle kıyasıya güreşerek ata sporunun kızlar tarafından da yapılabileceğini göstermeye ve anlatmaya çalışmaktadırlar.

Yine son yıllarda ülkemizde gelişmeye başlayan badminton sporu, beden eğitimi müfredat konularının arasında yer almayan dolayısıyla öğretmenlerin de öğretmek için çaba göstermediği bir spor dalıydı. Çünkü geçmişte, beden eğitimi öğretmeni yetiştiren üniversitelerin programında buna benzer sporlar yer almamaktaydı. Fakat son yıllarda hem üniversitelerin programına dahil olması, hem de Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne bağlı bu federasyonun yoğun çabalarıyla değişik illerde antrenörlük, hakemlik ve öğretmenler için çalıştırıcılık kurslarının açılmasıyla, bu spor okullarımıza girip öğrencilerimizin ilgisini çekmeye başlamıştır.

Buna benzer spor dallarıyla ilgili örnekler çoğaltılabilir. Aslında toplumların sosyal ve ekonomik yapısı devamlı olarak değişmekte ve gelişmektedir. Bir insan bilimin her alanında uzman olamaz. Bu nedenle, faaliyetlerini aldığı eğitim ve yetenekleri doğrultusunda yoğunlaştırır. Türkiye’de beden eğitimi öğretmenlerinin, hizmet öncesi eğitimlerinde ağırlıklı olarak, sporda uzmanlık öğrenimi almadıkları bilinmektedir. Beden eğitimi öğretmenlerinin bu değişme ve gelişmelerin gerisinde kalmaları doğru olmadığı gibi öğrencilerini bu değişmeler doğrultusunda yetiştirmeleri de görevleri olduğu için hizmetiçinde eğitimden geçirilmeleri gerekmektedir. Fakat daha da önemlisi, beden eğitimi dersinin öğretim metod ve teknikleriyle ilgili gelişmelerin öğretmene mezun olduktan sonra hatırlatılması, yeni metodların öğretilmesidir. Örneğin; yaratıcı drama tekniği çok kısa bir süre öncesine kadar üniversitelerde beden eğitimi öğretim metodu veya tekniği olarak verilen bir konu değildi. Bilimdeki yenilikler, beden eğitimi öğretmenlerinin hizmet öncesi eğitimleri sırasında edindikleri bilgilerin pek çoğunun, pratik değerlerinin çalışma hayatı süresi içerisinde kaybolmasına sebep olabilir. Öğretmenlerin yeni bilgileri edinmeleri, hem kendilerine devamlı bir düşünce canlılığı içinde olmaları, hem de öğrencilerine faydalı olabilmeleri için devamlı olarak eğitim görmelerini gerektirmektedir.

Son yıllarda beden eğitimi öğretmenlerine rehberlik etmesi ve beden eğitimi öğretmenleri için mahalli hizmetiçi eğitim kursları düzenlemesi için yetiştirilen formatör ve koordinatör beden eğitimi öğretmeni yetiştirme kurslarında, beden eğitimi öğretmenlerinin hizmetteyken devamlı öğrenmelerine yönelik yeni konular, öğretim yöntem ve teknikleri eklenmiştir. Bununla bağlantılı olarak yukarıda verilen örnekten yola çıkılırsa; beden eğitimi öğretmenlerine hizmetiçi eğitim kurslarında verilmeye başlanan “yaratıcı drama” dersi beden eğitimi dersinin daha da keyifli bir süreç içinde geçmesini sağlamaya başlamıştır. Yani, yeni eğitim yöntemi, teknikleri, araçları ve programlardaki gelişmelerin sürekli olması, beden eğitimi öğretmenlerinin bu gelişme ve değişimlere uyumlarını sağlamak için sürekli öğrenmelerini yani hizmetiçi eğitim etkinliklerini gerekli kılar.

Tüm gelişmiş toplumlarda bir sorun olmaktan çıkmış olan engelli çocukların eğitimi konusu, bizim ülkemiz için hala kanayan bir yaradır. Hala birçok beden eğitimi öğretmeni sınıfında bulunan fiziksel yada diğer türde engeli olan bir çocuğa karşı nasıl davranması ve hangi öğretim tekniğini kullanarak o çocuğu diğer çocuklarla kaynaştırması gerektiğini bilmemektedir. Herhangi engeli olmayan bir çocuğun fiziksel gelişimi ne denli önemliyse, engelli çocukların fiziksel gelişimi daha fazla önemlidir. Kendilerine güven duyabilmeleri, yaşlılarıyla aktivite içinde olabilmeleri için ve diğer çocuklarla etkileşime geçebilmeleri için en uygun ders olan beden eğitiminde, öğretmene düşen rol çok büyüktür. Son yıllarda bu konudaki duyarlılık öğretmen yetiştirme programlarına yansımış fakat geçmiş yıllarda bu konuyla ilgili herhangi bir eğitim almamış beden eğitimi öğretmeni için çözülmesi çok zor bir sorun olarak kalmıştır. Hizmetteyken eğitim alınması gereken en önemli konuların başında gelen “beden eğitiminde özel eğitim” yada “kaynaştırmalı beden eğitimi” gibi konuların hizmetiçi kurslarla beden eğitimi öğretmenine verilmesi gerekmektedir. Yani hizmet öncesi eğitimden gelen olumsuzluklar, öğretmenlerin hizmetiçi eğitimini gerekli kılmaktadır.

Günümüzde okulların yapılarında değişiklikler olmaktadır. Klasik okulların pek çoğu yerini çok seçenekli ve programlı okullara bırakmaktadır. Beden eğitimi öğretmenleri çok farklı yetenek grubundaki öğrencilerle

karşılaşmakta, bu öğrencilerin gelişimleriyle ilgilenmektedir. Örneğin 2004 yılı itibarıyla 4 ilde (Sivas, Erzurum, Malatya, Uşak) “Spor Lisesi” açılmış, 2005 yılında bu sayı yediye (Trabzon, Elazığ, Eskişehir) çıkarılmış, gelecek 3 yıl içinde sayının 30’a, 5 yıl içinde de 50’ye çıkarılması planlanmıştır. Bu durum, öğretmenlerin değişik okul sistemleri ve değişik öğrenci gruplarının farklı ihtiyaçları konusunda bilgi sahibi olmalarını, uzmanlaşmalarını ve hizmetiçi eğitimden geçmelerini gerektirmektedir.

Şu bir gerçektir ki, Türk Sporunun çimentosu beden eğitimi öğretmenleridir. Nerede bir sporcu oluşmuşsa orada çalışmalarıyla öne çıkan bir beden eğitimi öğretmeni vardır. Beden eğitimi öğretmenleri aynı zamanda spor alanında bir lokomotif gibi görev yapmaktadırlar. Dolayısıyla beden eğitimi öğretmenlerine verilen hizmetiçi eğitim çok önemlidir. Hizmetiçi eğitimin niteliği ve beden eğitimi öğretmenlerinin bu programlardan yarar sağlaması ise çok daha kıymetlidir.

Beden eğitimi öğretmenlerine hizmetiçi eğitim veren kuruluşlar.

Beden eğitimi öğretmenleri ve diğer branş öğretmenleri için hizmetiçi eğitim veren kuruluşların başında Milli Eğitim Bakanlığı Hizmetiçi Eğitim Dairesi Başkanlığı gelmektedir. Öncelikle yasa gereği bu hizmeti sunar. Çünkü Hizmetiçi Eğitim Yönetmeliği; 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 214. maddesi, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile 3797 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun hükümlerine dayalı olarak hazırlanmıştır. “Hizmetiçi Eğitim Yönetmeliği” nin 10. maddesi Hizmetiçi Eğitim Dairesi Başkanlığının, (HİEDB), Bakanlık personelinin yurt içinde ve yurt dışında hizmetiçi eğitim yoluyla ve diğer usullerle yetiştirilmeleri ile ilgili bütün görev ve hizmetleri yürütmekle görevli olduğunu belirtmektedir (MEB,1995). HİEDB , Devlet Memurları Eğitim Genel Planı, Kalkınma ve İcra Planlarının ilke ve amaçlarına uygun olarak Bakanlık Merkez ve Taşra Teşkilatı personelinin eğitim ihtiyacı çerçevesinde hizmetiçi eğitim plan ve programları hazırlar ve uygular.

Beden eğitimi öğretmenine hizmetiçi eğitim sunan diğer kurumlar ise eski adıyla Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü, şimdiki adıyla Gençlik Spor Genel Müdürlüğüdür (GSGM). Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'nce yönetilen Türk sporu, 14.12.1983 tarihinde de 179 sayılı kanun hükmünde kararnameyle Milli Eğitim ve Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesine geçmiştir. 1986 yılında 3289 sayılı yasayla BTGM olan adı, Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü olarak değiştirildi. 1989 yılında Başbakanlığa bağlı Devlet Bakanlığı'na bağlandı ve adı "Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü" olmuştur. İlgili 3289 sayılı yasanın maddelerine bakıldığında, görevleri arasında beden eğitimi ile ilgili faaliyetlerin idaresinin ve beden eğitimi ile ilgili yayınlar yapmanın olduğu görülmektedir. Bu maddeler şunlardır;

- a. vatandaşların ve gençlerin fizik, moral, güç ve yeteneklerini sağlayan beden eğitimi, oyun, cimnastik ve spor faaliyetlerini sevk ve idare etmek, gençliğin boş zamanlarının değerlendirilmesi, bilgi ve beceri kurslarının düzenlenmesi, gençleri kötü alışkanlıklarından korumak gibi tedbirleri almak,
- b. izcilik, gençlik ve spor faaliyetlerini programlamak, düzenlemek, yönetmek ve gelişmesini sağlamak, spor idarecisi, antrenör, monitör, spor elemanları ve hakemleri yetiştirmek, eğitmek, spor eğitim merkezleri kurmaktır.
- c. Beden eğitimi ve spor alanında teknik bilgi ve spora ilgiyi artıracak yayınlar yapmak, faaliyetlerde bulunmaktır.

Beden eğitimi öğretmenlerine hizmetiçi eğitim hizmeti veren bir diğer kurum üniversitelerdir. Üniversiteler, uzmanlaşmış insan gücü yetiştirme, bilimsel araştırmalar ve bilimsel öğretim yapma yönlerinden büyük önem taşır. Bu bakımdan, beden eğitimi ve diğer branş öğretmenlerinin hizmet öncesi ve hizmetiçi eğitimlerinde üniversitelerin aktif rol alması kaçınılmazdır. Üniversitelerin hizmetiçi eğitimle ilgili yerine getirdiği roller ise şunlardır:

- Lisans tamamlama programları açmak,
- Öğretmen okulu mezunları için önlisans programları yürütmek,
- Yüksek lisans ve doktora programları açmak,

- MEB Hizmetiçi Eğitim Dairesi Başkanlığınca düzenlenen hizmetiçi eğitim faaliyetlerine öğretim elemanı göndermek suretiyle öğretmenlerin hizmetiçi eğitim etkinliklerine katkıda bulunmak.

Geçmişten günümüze beden eğitimi öğretmenleri için düzenlenmiş hizmetiçi eğitim faaliyetleri. Geçmiş yıllarda Milli Eğitim Bakanlığı ile Gençlik ve Spor Bakanlığı, hizmetiçi eğitimin gereğine inanarak, diğer dal öğretmenlerine olduğu gibi, beden eğitimi öğretmenlerine de zaman zaman hizmetiçi eğitim kursları düzenlemiştir. Türkiye’de beden eğitimi öğretmenlerine yönelik olarak düzenlenen hizmetiçi eğitim faaliyetlerinin, hem uygulamalı hem de kuramsal yapılması onun özel konumdan doğmaktadır. Bu faaliyetler iki grupta yapılmıştır. Daha genel konuların yer aldığı, “temel beden eğitimi kursları”, ve katılımı daha az olan ama öğretmeni branşlaşmaya sevk edecek “branş gelişim kursları” şeklinde olmuştur (Karaküçük, 1988,s.106).

İlkokullara beden eğitimi öğretmeni yetiştirmek üzere düzenlenmiş HİE faaliyetleri: Geçmiş yıllarda, Beden eğitimi öğretmenleri için düzenlenen hizmetiçi eğitim kurslarına bazen ilkokul öğretmenleri arasından başarılı olanlar seçilerek beden eğitimi formasyonu kazandırılmaya çalışılmıştır. Bazen de, ana branşı beden eğitimi öğretmenliği olan öğretmenlere; meslek bilgisi, görgü ve becerilerini arttırabilmek için bu hizmetiçi eğitim etkinlikleri uygulanmıştır. Gençlik ve Spor Bakanlığının başarılı ilkokul öğretmenleri arasından “ilkokullara beden eğitimi öğretmeni” yetiştirme işlemi ilk olarak 1971 yılında başlamış ve 1979 yılına kadar devam etmiştir. Kurslar; 21 günlük 1. ve 2. grup şeklinde eğitim vermiştir. Bu yıllar içinde toplam 2622 ilkokul öğretmeni bu açılan kurslardan geçerek ilkokullara beden eğitimi spor öğretmeni olma özelliğini resmen kazanmışlardır. “Açılmış bulunan bu kurslar istenen amacı gerçekleştirilememiştir. Bu kursların süresinin kısa olması ve verilen eğitimin çok yönlü oluşu eğitimi olumsuz yönde etkilemiştir. Bu kurslar Milli Eğitim Bakanlığınca amaçlarının tersi yönünde bir uygulamayı başlattığı gerekçesiyle kaldırılmıştır” (Bilge, N. 1989). Her ne kadar kaldırılrsa da, bu kurslardan mezun olmuş 2622 ilkokul öğretmeni, yetersiz ve yanlış bir uygulamanın izlerini beden eğitimi derslerine ister istemez taşımışlardır. En

çok şekillendirilmeye ve bedensel faaliyetlere ihtiyaç duyan ilkokul çağındaki çocukların beden eğitimi dersleri, ya diğer derslerle doldurulmak suretiyle (beden eğitimi saatinde matematik, fen gibi dersler işlenerek) geçirilmiş yada yanlış uygulamalarla öğrenciler beden eğitimi ve spordan soğutulmuştur. Ülkemizde sporun yıllarca gelişmemesinin, beden eğitimi dersine yeterince önem verilmemesinin altında yatan en büyük sebep bu kısa süreli kurslarla beden eğitimi öğretmeni yetiştirme uygulamasıdır. Dolayısıyla bu kursların kapatılması gecikmiş ama yerinde bir karardır (Bilge, N. 1989).

Bahsi geçen bu kurslarda ilkokullara beden eğitimi öğretmeni yetiştirmek için açılan hizmetiçi eğitim kurslarının yeri, yılı ve katılımcı sayısı Çizelge 7’de verilmektedir.

Çizelge 7
Gençlik ve Spor Bakanlığınca İlkokullara Beden Eğitimi Öğretmeni Yetiştirmek İçin
Açılan Hizmetiçi Kurslar (1971-1979)

Sıra	Yapıldığı il	Yılı	Katılan sayısı		
			Erkek	Kadın	Toplam
1	Bursa, Bolu, Samsun, Mersin, İstanbul	1971	148	88	236
2	Bursa, Sinop, İstanbulKıbrıs, Samsun,Ordu	1972	234	142	376
3	Bursa, Çanakkale, Samsun, Ordu, İstanbul	1973	224	137	361
4	Bolu, Çanakkale, Samsun, Manisa, Tekirdağ, İstanbul, Bursa	1974	208	120	328
5	Manisa	1975	170	125	295
6	Manisa	1976	196	122	318
7	Manisa	1977	163	122	285
8	Bolu, Manisa	1978	169	133	302
9	Bursa, Manisa	1979	80	54	134
GENEL TOPLAM			1592	1030	2622

Bu çizelgedeki kursların içeriği hakkında herhangi bir bilgi edinilememiştir. Yoğunlukla Bolu, Bursa ve Manisa’da düzenlenmiş bu kurslara katılan kadın ve erkek katılımcıların sayısı bakımından anlamlı bir fark vardır. Daha çok erkek öğretmenlerin katıldığı bu kursların sonunda 2622 öğretmen, beden eğitimi öğretmeni olma sıfatını kazanmıştır. O yıllarda yaşları

25-30 arasında olan bu öğretmenler bugün 50-55 yaşlarında ve halen görevlerine devam ediyor durumda oldukları farzedilebilir.

Gençlik ve Spor Bakanlığı ilkokullardaki beden eğitimi öğretmenleri için de hizmetiçi kursve seminerler düzenlemiştir. Daha çok seminer niteliğinde olan bu eğitimlerden 1974-1980 yılları arasında 883 ilkokullarda görev yapan beden eğitimi öğretmeninın yararlandığı görölmektedir.

İlkokullardaki beden eğitimi öğretmenleri için açılmış hizmetiçi eğitim kurs/seminerlerindeki konular, uygulandığı yer, yıl ve cinsiyetlere göre katılımcı sayısı Çizelge 8'de verilmektedir.

Çizelge 8
Gençlik ve Spor Bakanlığının İlkokullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri İçin
Açtığı Hizmetiçi Kurslar (1974-1980)

Sıra	Konusu	İli	Yılı	Katılan sayısı		
				Erkek	Kadın	Toplam
1	Voleybol temel eğ.	G. Antep	1974	26	-	26
2	Mini voleybol temel eğ.	Bolu	1974	-	21	21
3	Voleybol temel eğ.	Manisa	1975	33	18	51
4	Basketbol temel eğ.	Manisa	1975	34	19	53
5	Atletizm temel eğ.	Manisa	1975	34	21	55
6	Cimnastik temel eğ.	Ankara	1977	3	4	7
7	Beden eğitimi temel ögr.	Ankara	1977	16	8	24
8	Voleybol temel eğ.	Ankara	1977	16	8	24
9	Hentbol-tenis	İstanbul	1977	22	11	33
10	Hentbol temel ögr.	İstanbul	1977	27	9	36
11	Beden eğitimi temel eğ.	İstanbul	1977	37	10	47
12	Basketbol	Manisa	1977	19	4	23
13	Voleybol temel eğ.	Manisa	1977	12	14	26
14	Halk oyunları temel eğ.	Manisa	1977	11	9	20
15	Beden eğitimi temel eğ.	Manisa	1977	49	32	81
16	Cimnastik temel eğ.	Ankara	1977	12	12	24
17	Halk oyunları temel eğ.	Antalya	1978	17	10	27
18	Basketbol temel eğ.	Antalya	1978	16	10	26
19	Atletizm temel eğ.	Antalya	1978	18	5	23
20	Voleybol temel eğ.	Antalya	1979	10	7	17
21	Basketbol temel eğ.	Antalya	1979	17	9	26
22	Atletizm temel eğ.	Antalya	1979	10	1	11
23	Voleybol temel eğ.	Manisa	1980	7	-	7
24	Atletizm temel eğ.	Manisa	1980	13	-	13
25	Halk oyunları	Manisa	1980	7	8	15
GENEL TOPLAM				581	302	883

Görüldüğü üzere, etkinliklerin Manisa, Antalya, istanbul ve Ankara'da sıklıkla yapıldığı görülmektedir. Hizmetiçi eğitim etkinlikleri 1977 ve 1978 yıllarında yoğunlaşmaktadır. Konuların dağılımına bakıldığında voleybol konusunun 7, basketbolun 4, atletizmin 4, halk oyunlarının 3, beden eğitimi temel eğitiminin 3, hentbol ve cimnastiğin 2 şer kez değişik yıl ve yerde yapıldığı görülmektedir. Türk sporuna büyük katkıları bulunan ünlü spor adamı Selim Sırrı Tarcan'ın ana branşının voleybol olması göz önüne alındığında bu branşındaki yoğunlaşmanın sebebi daha anlamlı gelebilir. Beden eğitimi öğretmenliğinin can damarı olan öğretim yöntem ve teknikleri konusunun hiç

yer almaması oldukça dikkat çekicidir. Ayrıca cinsiyetlere göre katılımcıların dağılımına bakıldığında, erkeklerin sayısında kadınlara oranla anlamlı bir farkının olduğu görülmektedir.

Milli eğitim bakanlığının sonraki yıllarda ilkokul beden eğitimi öğretmenleri için açtığı kurs sayısı sadece 3 tür. 1981 yılında İstanbul da açılan bu kursun ilki bir gün sürmüştü ve 140 kişi katılmıştır. 1986 yılında antrenör yardımcısı yetiştirmek amacıyla açılan ikinci hizmetiçi kurs Sinop ta 12 gün sürmüştü ve 120 kişi katılmıştır. Üçüncüsü "beden eğitimi gelişim" kursudur. 17 gün sürmüştü ve 112 kişi katılmıştır.

Orta dereceli okulların beden eğitimi öğretmenleri için düzenlenmiş HİE faaliyetleri: Ortaöğretimde görev yapan beden eğitimi öğretmenleri için de, spor branşı, hakem ve antrenörlük eğitimi bilgileri yönünden eksikliklerin giderilmesi ve gelişmelerden haberdar edilmesi amacıyla hizmetiçi eğitim kursları düzenlenmektedir.

Orta dereceli okullarda görev yapan beden eğitimi öğretmenleri için açılmış hizmetiçi kurslardaki konular, uygulandığı yıl, yer ve katılımcı sayıları Çizelge 9'da verilmektedir.

Çizelge 9

Gençlik ve Spor Bakanlığınca Orta Dereceli Okulların Beden Eğitimi
Öğretmenleri İçin Açtığı Hizmetiçi Kurslar (1973-1982)

Sıra	Konusu	İli	Yılı	Toplam
1	Voleybol temel eğ.	Ordu	1973	28
2	Voleybol temel eğ.	G. Antep	1974	48
3	Voleybol temel eğ.	Manisa	1975	13
4	Basketbol temel eğ.	Manisa	1975	18
5	Hentbol temel eğ.	İstanbul	1977	36
6	Cimnastik temel eğ.	Ankara	1977	17
7	Basketbol temel eğ.	Bursa	1978	9
8	Hentbol temel eğ.	Bursa	1978	13
9	Futbol temel eğ.	Bursa	1978	16
10	Yüzme temel eğ.	Manisa	1978	30
11	Atletizm temel eğ.	Manisa	1979	20
12	Basketbol temel eğ.	Manisa	1979	23
13	Yüzme temel eğ.	Manisa	1979	17
14	Voleybol temel eğ.	Manisa	1979	22
15	Cimnastik temel eğ.	Manisa	1979	8
16	Hentbol temel eğ.	Manisa	1979	13
17	Kayak temel eğ.	Bursa	1979	20
18	Futbol temel eğ.	Konya	1979	17
19	Atletizm temel eğ.	Antalya	1979	14
20	Atletizm temel eğ.	Manisa	1980	4
21	Cimnastik temel eğ.	Manisa	1980	3
22	Hentbol temel eğ.	Manisa	1980	8
23	Ritmik cim. Temel eğ.	Manisa	1980	3
24	Hentbol temel eğ.	Manisa	1980	7
25	Halk oyunları	Bolu	1981	32
26	Beden eğitimi gen. Eğ.	Bolu	1981	26
27	Beden eğitimi gen. Eğ.	İstanbul	1981	47
28	Halk oyunları	Manisa	1981	7
29	Atletizm temel eğ.	Manisa	1981	9
30	Hentbol temel eğ.	Manisa	1981	13
31	Basketbol temel eğ.	Manisa	1981	17
32	Voleybol antrenörlüğü	Ankara	1982	52
33	Hentbol antrenörlüğü	Samsun	1982	34
34	Voleybol antrenörlüğü	Kahramanmaraş	1982	31
35	Voleybol antrenörlüğü	Antalya	1982	43
36	Voleybol antrenörlüğü	Tokat	1982	22
37	Voleybol antrenörlüğü	Manisa	1982	41
38	Voleybol antrenörlüğü	Bolu	1982	46
39	Atletizm hakemliği	Bolu	1982	8
40	Hentbol hakemliği	Bolu	1982	24
41	Halk oyunları	Bolu	1982	52
42	Hentbol antrenörlüğü	Rize	1982	52
43	Voleybol hakemliği	Tekirdağ	1982	25
44	Futbol hakemliği	Tekirdağ	1982	26
45	Atletizm antrenörlüğü	Tekirdağ	1982	16
46	Voleybol antrenörlüğü	Sinop	1982	35
47	Atletizm ant. Hak.	Sinop	1982	10
48	Atletizm ant. Hak.	Malatya	1982	21
48	Voleybol ant. Hak.	Malatya	1982	51
50	Güreş ant. Hak.	Malatya	1982	37
51	Atletizm ant. Hak.	Çankırı	1982	7
52	Güreş ant. Hak.	Erzurum	1982	18
53	Atletizm ant. Hak.	Erzurum	1982	15
54	Futbol ant. Hak.	Kayseri	1982	15
55	Hentbol ant. Hak.	Bursa	1982	52
56	Atletizm ant. Hak.	Bursa	1982	54
57	Basketbol temel eğ.	Rize	1982	38
58	Voleybol temel eğ.	Rize	1982	42
GENEL TOPLAM				1425

Çizelgede görüldüğü gibi 1973-1982 yılları arasında açılan bu 58 kurslara 1425 kişi katılmıştır. Konu dağılımı olarak; değişik branşlarda temel eğitim, antrenörlük ve hakemlik eğitimlerinin verildiği görülmektedir. Yine, beden eğitimine özgü öğretim yöntem ve tekniklerinin ayrı bir konu olarak yer almadığı dikkat çekicidir. Her bir konunun içinde öğretim metodlarının verilir verilmemesine dair herhangi bir bilgi yoktur. Kursların düzenlendiği illerin dağılımı bakımından daha çeşitli ve daha fazla ilde kurs yapıldığı görülmekle birlikte Manisa ilinde düzenlenen kurs sayısı bakımından belirgin bir fark vardır. Spor tesislerinin o zamana göre Manisa'da fazla oluşu ve bu ilde 19 Mayıs Spor Akademisine (bugünkü adıyla Celal Bayar Üniversitesi) bağlı Beden Eğitimi Bölümünün bulunması gibi gerekçeler burada yapılan hizmetiçi eğitim etkinliğinin sayısını artırmış olabilir. 1982 yılındaki yığılma daha çok antrenörlük ve hakemlik alanındadır ve aynı yıl 25 kurs açılmıştır. Yine, voleybol kurs sayısı diğer branşlara göre daha fazladır.

Aradan geçen yaklaşık 22-23 yıl, beden eğitimi ile ilgili hizmetiçi eğitim etkinliklerinin sayısını ve içeriğini de değiştirmiştir. Son üç yılda (2003, 2004, 2005) beden eğitimi öğretmenleri için düzenlenmiş hizmetiçi eğitim etkinliklerinin içeriği ve katılımcı sayısı çizelge 10'da verilmektedir.

Çizelge 10
2003, 2004 ve 2005 Yıllarında Beden Eğitimi Öğretmenleri İçin Düzenlenmiş HİE
Etkinliklerinin Türü ve Katılımcı Sayısına Göre Dağılımı

Yapılan faaliyetin adı	2003	2004	2005
	Katılımcı sayısı	Katılımcı sayısı	Katılımcı sayısı
BE koordinatör formatörlük kursu (Mersin)	96	-	
BE koordinatör formatör gelişim kursu			118
Spor organizasyonu ve yönetimi kuru (Yalova)	-	122	-
BE Spor ve izcilik faaliyetlerine yaygınlaştırma semineri (Bursa)	-	81	-
BE formatörlüğü kursu (Bursa, Mersin)	-	100	100 100
BE kursu (fen liselerinde görevli beden eğitimi öğretmenlerine-Mersin)	-	50	-
Hentbol semineri (Çanakkale)	-	81	81
Badmington Antrenörlük kursu (Mersin)	-	-	81
Basketbol antrenörlük kursu (Çanakkale)	-	-	81
Lig heyeti başkanları semineri (Mersin)	-	-	81
Toplam	96	434	642

Yukarıdaki tabloya göre son üç yılda daha çok formatör beden eğitimi ve koordinatör beden eğitimi öğretmenin yetiştirilmesine önem verildiği görülmektedir. Yetiştirilen formatör beden eğitimi öğretmeni sayısı son 3 yılda sadece 300 dür. Yalnızca 2003 yılında açılan kursla 122 koordinatör formatör beden eğitimi öğretmeni yetiştirilmiş, bunlardan emekli olan, artık hayatta olmayan ve cezalı olanların sayısı düşüldüğünde 118 kişi kalmıştır. 2005 yılında bu 118 öğretmene gelişim semineri verilmiştir. Uzun bir aradan sonra 2004 ve 2005 yıllarında antrenörlük ve branş gelişim seminerinin verildiği görülmektedir. Her ilden bir beden eğitimi öğretmenin bu eğitim faaliyetlerine katılmasının esas alındığı dikkat çekmektedir. Son yıllarda formatör ve koordinatör beden eğitimi öğretmenlerinin yetiştirilmesine verilen önem, genel olarak, beden eğitimi öğretmenlerinin eğitimine verilen önemi göstermektedir.

Formatör ve Koordinatör formatör beden eğitimi öğretmenliği.

Aşağıdaki alıntıda da görüldüğü gibi beden eğitimi öğretmenlerine yönelik olarak düzenlenen hizmetiçi eğitim etkinliklerinin amacına ulaşma düzeyiyle ilgili tartışmalar vardır.

“Cumhuriyet dönemi boyunca beden eğitimi spor öğretmenleri için açılan hizmetiçi kurslar Gençlik ve Spor Bakanlığının kurulmasından sonra, sistemli olarak ele alındığı halde yine de istenen amacı gerçekleştirememiştir. Bakanlıklar; özellikle beden eğitimi spor öğretmenlerinin eksik branş bilgilerini arttırmak ve antrenörlük, hakemlik gibi özel eğitim gerektiren bilgileri çok kısa bir süre içinde (10-20 gün) bu kişilere kazandırmak istemeleri verilen eğitimin yetersiz olmasına neden olmuştur. Ayrıca, bu kurslara katılan beden eğitimi öğretmenleri için yaz ve kış tatili gibi telakki edilmesi de hizmetiçi eğitim kurslarının amacını olumsuz yönde etkilemiştir (Bilge, N. 1989, s.168).

1996 yılında ilk kez başlatılıp 2005 yılında halen devam eden Beden Eğitimi Formatör Öğretmen yetiştirme programı ile beden eğitimi öğretmenlerinin hizmetiçi kurslarında daha önce yaşanmış yetersizliklerin düzeltilmesi hedeflenmiş ve 81 ilin tamamında formatör beden eğitimi öğretmeni görev alacak şekilde yetiştirilmiştir.

Formatör beden eğitimi öğretmeni; 80 saatlik kursla başta bilim ve teknoloji olmak üzere her alanda beden eğitimi öğretmenin kendi gelişmesine, çağın yeniliklerini takip etmesine ve yeni öğretim yöntemlerinden haberdar olup bunu uygulayabilmesine yardım etmek için formatör beden eğitimi öğretmeni yetiştirme kursunu başarıyla tamamlamış beden eğitimi öğretmenine denir. Formatör beden eğitimi öğretmenleri “Spor organizasyonlarını” ve ildeki “mahalli beden eğitimi” hizmet içi eğitim kurslarını eksiksiz yerine getirmek için görevlendirilmektedirler. Öğretmeni kendi ilinde, ayağına hizmeti götürerek yetiştirmeyi amaçlayan bu program yoluyla mahalli hizmetiçi eğitim kurslarından geçen beden eğitimi öğretmeni sayısı hızla artmıştır. Çünkü formatör beden eğitimi öğretmeni; kendi meslektaşlarını kendi mahallinde yetiştiren öğretmen olabilmesi için eğitimden geçirilmişlerdir.

Daha sonra 2003 yılında ilk kez açılan kursla Koordinatör Formatör Beden Eğitimi Öğretmenleri yetiştirilmiştir. Koordinatör Formatör Beden Eğitimi Öğretmenleri; 120 saatlik kursla başta bilim ve teknoloji olmak üzere her alanda beden eğitimi öğretmeninini kendini geliştirmesi, çağın yeniliklerini takip etmesi ve yeni öğretim yöntemlerinden haberdar olup bunu uygulayabilmesi ve beden eğitimi öğretmeni meslektaşlarına rehberlik etmesi için ilk kez 2003 yılında açılmış “koordinatör formatör beden eğitimi öğretmeni” kursunu başarıyla bitiren beden eğitimi öğretmenleridir. Mahalli kursların organizasyonunu yapmak, “beden eğitimi öğretmeni öğreticisi” yetiştirmek ve beden eğitimi öğretmenlerinin sorunlarını çözmek için onların ve formatör öğretmenlerin koordinasyonunu sağlamak üzere yetiştirilmişlerdir. Formatör ve Koordinatör Formatör Beden Eğitimi Öğretmenlerinin yetiştirilmesi, düzenli ve verimli bir şekilde çalışmasına ilişkin usul ve esasları düzenleyen 2563 sayılı Tebliğler Dergisindeki Yönergeye göre Formatör Beden Eğitimi Öğretmeninin görevlerinden bazıları şunlardır:

- İl/ilçede açılacak olan mahalli beden eğitimi ve spor kurslarında eğitim görevlisi olarak görev yapmak.
- İl/ilçede açılacak olan mahalli beden eğitimi ve sporla ilgili düzenlenecek her türlü hizmetiçi eğitim faaliyetlerinde eğitim görevlisi olarak görev yapmak.
- İl/ilçede düzenlenecek olan hizmetiçi eğitim faaliyetlerinin organizasyonunda koordinatör formatör beden eğitimi öğretmene yardımcı olmak.

Koordinatör formatör beden eğitimi öğretmeninini görevlerinden bazıları ise şunlardır:

- Beden eğitimi ve sporla ilgili olarak il/ilçede düzenlenecek olan her türlü hizmetiçi eğitim faaliyetlerinin organizasyonu için Milli Eğitim Müdürlüğü ile koordineyi sağlamak. Hizmetiçi eğitim etkinliklerinde (kurs ve seminer) eğitim görevlisi olarak görev yapmak.
- Beden eğitimi öğretmenlerine rehberlik ve danışmanlık yapmak.
- Beden eğitimi öğretmenleriyle ilgili gelişmeleri takip ederek, bu gelişme değişiklikleri beden eğitimi öğretmenlerine duyurmak amacıyla toplantılar düzenlemek.

- İl/ilçedeki stajyer beden eğitimi öğretmenlerinin yetiştirilmesi için düzenlenen stajyerlik programlarında eğitim görevlisi olarak görev yapmak (Tebliğler Dergisi, 2563, s.769).

Beden eğitimi ve sporun bilim olarak kabul edildiği ve konuya ilişkin olarak günümüzde hızla değişen yöntem ve teknikler çerçevesinde, böylesine özel bir uzmanlık isteyen mesleğin mensupları olan Beden Eğitimi öğretmenlerinin eğitiminin de süreklilik arz ettiği açıktır. OBESİD Beden Eğitimi Öğretmenleri Eğitim Şubesinden (2005) alınan bilgiler doğrultusunda, beden eğitimi öğretmenleri için sürekli eğitime ihtiyaç duyulmasını gerektiren unsurlar şunlardır:

- Mesleki bilgi, beceri ve tutumlarını örgün bir senteze ulaştırarak, görevlerini yerine getirirken uygulayacakları yöntem ve teknikler konusunda bilgilendirmek,
- Beden eğitimi dersinin hedefleri hakkında temel anlayış kazandırmak,
- İllerindeki öğrenme-öğretme etkinlikleri ile organizasyonları eksiksiz yerine getirmelerini sağlamak,
- Ülke genelinde de okul içi okul dışı faaliyetlerde birlik ve beraberliği sağlamak
- Faaliyetlerin belli bir standarda ulaştırılması için gerekli genel kültür, alan ve öğretmenlik meslek bilgileriyle donatılmalarının yanı sıra ,
- Sporcu öğrencilerin yetiştirilmesine yönelik gelişmelerden de haberdar edilmelerine olanak tanımak için, hizmetiçi eğitim etkinlikleri sürekli hale getirilmiştir.

Beden eğitimi dersinin işleniş, anma, tören ve kutlamalar da birlik ve beraberliğin arttırılması, okul içi okul dışı etkinliklere işlevsellik getirilmesi, organizasyonların yaygınlaştırılması ve eksiksiz yerine getirilmesinde odak noktası olan beden eğitimi öğretmenlerinin eğitime yönelik olarak gerçekleştirilen faaliyetlerin bütün beden eğitimi öğretmenlerinin katılımını sağlayacak şekilde yaygınlaştırılmasının gerektiği bir gerçektir.

Ancak Bakanlıkça Merkezi olarak düzenlenen kurslardan her yıl ancak 100-120 beden eğitimi öğretmenin yararlanabildiği göz önüne alındığında

yaklaşık 15000 beden eğitimi öğretmeninin hepsinin merkezi kurslara katılımlarının sağlanmasının imkansızlığı görülmektedir.

OBESİD Başkanlığından alınan bilgiler ve veriler ışığında formatör ve koordinatör beden eğitimi öğretmenlerinin neden yetiştirilmesine ihtiyaç duyulduğu şöyle açıklanabilir: Bir çok alanda olduğu gibi, hizmet içi kursların mahallinde yapılması prensibinden hareketle 2001-2002 yılı itibariyle mahalli beden eğitimi kursları açılmaktadır ve yaklaşık olarak 120 ila 200 saat eğitim alan koordinatör formatör ve formatör beden eğitimi öğretmenleri bu kurslarda görev almaktadırlar. Anılan tarihten, 2004 yılı sonuna kadar "mahalli beden eğitimi kurs"larına 3100 beden eğitimi öğretmeninin katılımı sağlanmış bulunmaktadır.

Diğer taraftan koordinatör formatör ve formatör beden eğitimi öğretmenlerince yerine getirilen faaliyetlerin daha düzenli olması ve belli bir program çerçevesinde yürütülmesini sağlamak amacıyla söz konusu öğretmenlerin seçimi, görev ve çalışma usul esaslarını belirleyen yönerge 07/07/2004 tarihinde Makam Onayı ile yürürlüğe girmiş bulunmaktadır. Buna bağlı olarak MEB OBESİD Başkanlığı Beden Eğitimi Öğretmeni Eğitim Şubesi Müdürlüğünce yayımlanan yıllık çalışma planı ve takvimi ile de 2004-2005 eğitim-öğretim yılında gerçekleştirilecek faaliyetlerin eş zamanlı olarak uygulanması sağlanmaktadır.

Bu çerçevede şu faaliyetler yapılmaktadır: Bütün iller eğitim-öğretim yılı başında ilgili Milli Eğitim Müdür Yardımcısı yada şube müdürü başkanlığında koordinatör formatör ve formatör beden eğitimi öğretmenlerinden oluşan komisyonca, yönerge gereği illerinin vizyonunu (sportif branşlar) belirlenmiş ve bu çerçevede proje grupları oluşturulmakta, ilgili kurum ve kuruluşlarda işbirliği içerisinde bu gruplarca oluşturulan projeler OBESİD Başkanlığına gönderilmektedir. 2005-2006 eğitim-öğretim yılı itibariyle bu çalışmalar, alt yapısı müsait okullar bazına indirilerek okulların vizyonu belirlenip, yapılacak projelerin okul-aile ve ilgili kişi ve kuruluş desteğiyle hayata geçirilmesi planlanmaktadır (OBESİD, Beden Eğitimi Öğretmenleri Eğitim Şubesi, 2005).

2001-2004 yılları arasında düzenlenen mahalli kurslara 3100 beden eğitimi öğretmenin katıldığı daha önce belirtilmişti. 2005 yılında ise yapılan çalışma programı çerçevesinde düzenlenecek olan 182 mahalli beden eğitimi kursuna hizmet süresine bakılmaksızın yaklaşık 3000 beden eğitimi öğretmenin katılımının sağlanması planlanmaktadır. Yaklaşık 15000 civarında olan beden eğitimi öğretmeni sayısı göz önüne alındığında 4 yıl içerisinde bütün beden eğitimi öğretmenlerinin mahalli kurslara katılımının sağlanması düşünülmektedir.

Hizmetiçi kurslardan geçen beden eğitimi öğretmenin sayısı artırılmakla; eğitim-öğretim, sportif faaliyetler ve organizasyonlarda kaliteyi yukarılara çıkarmak mümkün olacağı gibi, diğer branşlara önderlik etme misyonunun da yerine getirilmesi planlanmaktadır.

Bütün bu planlanan ve uygulamaya başlanan faaliyetlerde görev alan formatör ve koordinatör formatör beden eğitimi öğretmenlerinin sayısına ve illerdeki mahalli beden eğitimi kurslardan geçmiş beden eğitimi öğretmeni sayısına bakmakta yarar vardır.

Çizelge 11'de hangi ilde kaç tane beden eğitimi öğretmeni, kaç tane formatör beden eğitimi öğretmeni ve koordinatör beden eğitimi öğretmeni olduğu gösterilmektedir.

Çizelge 11
İllerdeki Toplam Beden Eğitimi Öğretmeni, Koordinatör ve Formatör Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Dağılımı

Sıra	İlin adı	Koor	Form	Toplam	Sıra	İlin adı	Koor	Form	Toplam
1	Adana	2	8	396	43	Kütahya		2	127
2	Adıyaman	1	4	127	44	Malatya	1	5	193
3	Afyon	1	4	135	45	Manisa	3	11	368
4	Ağrı	1	1	84	46	K.maraş		4	181
5	Amasya		7	112	47	Mardin		3	118
6	Ankara	6	18	1017	48	Muğla		4	194
7	Antalya	3	8	375	49	Muş	1	2	69
8	Artvin		4	41	50	Nevşehir	1	6	77
9	Aydın	2	5	243	51	Niğde	1	3	116
10	Balıkesir	2	7	262	52	Ordu	1	5	181
11	Bilecik		3	60	53	Rize	1	4	76
12	Bingöl		3	35	54	Sakarya	1	8	159
13	Bitlis	2	2	50	55	Samsun	4	5	329
14	Bolu	1	3	70	56	Siirt	1	3	52
15	Burdur	1	3	64	57	Sinop	2	3	61
16	Bursa	3	6	582	58	Sivas	2	4	191
17	Çanakkale	1	7	127	59	Tekirdağ	1	6	133
18	Çankırı	1	4	42	60	Tokat		3	144
19	Çorum	1	2	142	61	Trabzon	6	7	290
20	Denizli	2	6	204	62	Tunceli		3	23
21	Diyarbakır	1	1	274	63	Şanlıurfa	1	1	135
22	Edirne	2	2	84	64	Uşak	2	3	69
23	Elazığ	1	2	125	65	Van	1	3	118
24	Erzincan	1	5	59	66	Yozgat	1	1	130
25	Erzurum	3	2	192	67	Zonguldak		3	152
26	Eskişehir	3	5	195	68	Aksaray	2	4	94
27	Gaziantep	3	5	233	69	Bayburt		2	17
28	Giresun	1	4	94	70	Karaman	1	4	64
29	Gümüşhane		2	28	71	Kırıkkale	1	8	75
30	Hakkari	1	2	38	72	Batman		3	76
31	Hatay	2	6	309	73	Şırnak			58
32	Isparta	1	5	108	74	Bartın	1	2	55
33	Mersin	6	14	382	75	Ardahan		1	28
34	İstanbul	6	8	2102	76	İğdir		2	33
35	İzmir	4	11	978	77	Yalova	4	5	49
36	Kars	1	1	69	78	Karabük		4	57
37	Kastamonu		3	87	79	Kilis	1	1	25
38	Kayseri	4	9	261	80	Osmaniye	1	1	100
39	Kırklareli		6	72	81	Düzce	1	1	56
40	Kırşehir	2	2	55					
41	Kocaeli	3	5	306					
42	Konya	2	25	256					
	TOPLAM	78	230	10475	Genel toplam	43	140	4474	
						121	370	14949	

(OBESİD, Beden Eğitimi Öğretmenleri Eğitim Şubesi, 2005).

Bu tabloya bakıldığında 2005 yılı itibariyle 81 ildeki toplam beden eğitimi öğretmeni sayısı 14949 dur. Yetiştirilen toplam koordinatör formatör beden eğitimi öğretmeni sayısı 121 (cezalı ve emekli olan öğretmenler

düşüldüğünde bu sayı Haziran 2005 tarihi itibarıyla 110 a düşmüştür), formatör beden eğitimi öğretmeni sayısı 1996-2003 yılı itibarıyla 370 dir. 2004 ve 2005 yıllarında bu sayı 670 e yükselmiştir. İllerdeki beden eğitimi öğretmenlerinin koordinatör formatör beden eğitimine oranı şu şekildedir: Her bir koordinatöre 135 beden eğitimi öğretmeni düşmektedir. Herbir formatör beden eğitimi öğretmene ise 22 beden eğitimi öğretmeni düşmektedir. Bu oran her ilde eşit sayıda öğretmen varmışcasına hesaplanmıştır. İllere göre dağılıma bakıldığında bu oranların anakentlerde daha da büyüdüğü görülmektedir. Örneğin Ankara'da herbir koordinatöre 169.5 beden eğitimi öğretmeni düşmektedir. Herbir formatör beden eğitimi öğretmene ise 56.5 beden eğitimi öğretmeni düşmektedir. İstanbul'da ise bu rakam çok daha fazladır. Herbir koordinatöre 350.3 beden eğitimi öğretmeni; herbir formatör beden eğitimi öğretmene ise 262.7 beden eğitimi öğretmeni düşmektedir .

Formatör ve Koordinatör formatör beden eğitimi öğretmenlerinin, beden eğitimi öğretmenlerine rehberlik etmeleri ve hizmetiçi eğitim etkinliklerinde görev almaları için yetiştirildikleri düşünüldüğünde, yetişmiş beden öğretmenin sayısının artması diğer bütün beden eğitimi öğretmenlerinin de daha hızlı hizmetiçi eğitimden geçmeleri anlamını taşıyacaktır.

Ne kadar çok beden eğitimi öğretmeni etkili bir hizmetiçi eğitim etkinliğine dahil olursa beden eğitimi dersine ve spora verilen önem de o derece büyük olacaktır. Verimli bir beden eğitimi dersi ülke sporunu geliştirir. Verimli ders işlemek için beden eğitimi öğretmenlerinin sürekli öğrenenler olarak eğitim almaları ve bu eğitimin de etkili olması gerekir. Sağlıklı nesiller, yaşamboyu sporu felsefe edinmiş kişilerden oluşacaktır. Sporun alt yapısı okullarda, beden eğitimi derslerinde, beden eğitimi öğretmenlerince verilmektedir. Tüm bu sebeplerle beden eğitimi öğretmenlerinin kendileri için düzenlenen hizmetiçi eğitim etkinliklerinden ne derece yarar sağladığı çok önemlidir.

1960-2005 yılları arasında beden eğitimi öğretmenleri için açılmış olan hizmetiçi eğitim kursları ve bu kurslara katılmış öğretmen sayısı Çizelge 12'de verilmektedir.

Çizelge 12

**1960-2005 Yılları Arasında Beden Eğitimi Öğretmenleri İçin Açılmış Hizmetiçi etkinlikleri
ve Bu Etkinliklere Katılan Beden Eğitimi Öğretmeni Sayısı**

	Faaliyetin yılı	Faaliyetin adı	Katılan kişi sayısı
1	1961	Beden Eğitimi kursu- İstanbul	24
2	1962	BE kursu-İstanbul	14
3	1963	BE ihtisas kursu- İstanbul	33
4	1964	BE kursu- İstanbul	23
5	1967	Modern BE kursu- Ankara	31
6	1971	BE semineri- Ankara	127
	1971	İlkokullarda BE ve spor faaliyetleri kursu- Antalya	29
7	1981	BE kursu- İstanbul	116
8	1982	Yoğunlaştırılmış temel BE kursu- Ankara	145
9	1983	Temel BE kursu- Çanakkale	110
		Temel BE kursu- Çanakkale	91
		Temel BE kursu -Çanakkale	99
10	1984	Branş gelişim kursu (jimnastik)- Ankara	66
		Temel BE kursu- Çanakkale	123
		Temel BE kursu- Çanakkale	129
		Branş gelişim kursu (yüzme)- İzmir	71
		Branş gelişim kursu (güreş)- Kayseri	54
		Branş gelişim kursu (atletizm)- Bolu	60
11	1985	Temel BE kursu- Çanakkale	120
		BE kursu- Çanakkale	125
		Branş gelişim kursu (jimnastik)- Bolu	62
		Branş gelişim kursu (güreş)- Kayseri	59
		Branş gelişim kursu (atletizm)- Ankara	42
12	1986	Futbol antrenörlük kursu- İzmir	48
		Branş gelişim kursu (basketbol)- Çanakkale	34
		voleybol antrenörlük kursu- Çanakkale	46
		hentbol antrenörlük kursu- İzmir	75
		Atletizm antrenörlük kursu- İzmir	41
		güreş antrenörlük kursu- Kayseri	30
		BE öğretimi monitör yetiştirme kursu- Sinop	94
13	1987	BE gelişim kursu- Sinop	110
14	1998	Beden eğitimi formatörlük kursu- İçel merkez	110
15	1999	Beden eğitimi formatörlük kursu- Silifke	89
		Beden eğitimi formasyon kazandırma kursu- İçel merkez	97
16	2000	Formatörlük kursu- Silifke	112
		Beden eğitimi gelişim kursu- Çanakkale	100
		Beden eğitimi gelişim kursu- Çanakkale	82
17	2001	Beden eğitimi kursu- Silifke	71
		Beden eğitimi kursu- Çanakkale	60
18	2002	Beden eğitimi formatörlük kursu- Silifke	102
19	2003	Beden eğitimi koordinatör formatörlük kursu- Silifke	96
20	2004	Spor organizasyonu ve yönetimi kursu- Yalova	122
		Beden eğitimi ve izcilik faaliyetlerini yaygınlaştırma semineri- Bursa	81
		Beden eğitimi formatörlük kursu- Bursa	100
		Beden eğitimi kursu- Mersin	50
		Hentbol semineri- Çanakkale	81
	2005	BE koordinatör formatörlük kursu (Mersin)	118
		BE koordinatör formatör gelişim kursu	
		BE formatörlüğü kursu (Bursa, Mersin)	200
		Hentbol semineri (Çanakkale)	81
		Badmington Antrenörlük kursu (Mersin)	81
		Basketbol antrenörlük kursu (Çanakkale)	81
		Lig heyeti başkanları semineri (Mersin)	
	TOPLAM		4226

Yukarıdaki çizelgede görüldüğü gibi 1987-1998 yılları arasındaki, beden eğitimi öğretmenleri için düzenlenmiş hizmetiçi eğitim etkinlikleri ile ilgili verilere ulaşılamamıştır. Daha önce verilmiş bulunan çizelge 7, 8 ve 9'daki

verilerden farklı olarak, çizelge 11’de öğretmenlerin ilk yada orta dereceli okulların hangisinde görev yaptıklarıyla ilgili bir ayırım yapılmamıştır.

Görüldüğü gibi 1963 -1984 yılları arasında açılan hizmetiçi eğitim faaliyetleri daha çok “temel beden eğitimi” kurslarını içerirken, 1984-1987 yılları arasında bu faaliyetler daha çok branş gelişim kursları şeklini almaktadır. Temel beden eğitimi kurslarında daha çok beden eğitimi dersi için gerekli kuramsal ve uygulamaya dönük bilgiler verilmektedir. Temel beden eğitimi ve yoğunlaştırılmış beden eğitimi kurslarında, “özellikle beden eğitimi öğretmenlerinin hizmetöncesi eğitimlerinden doğan eksikleri giderme yolunda bir program izlenmiştir. Kurstaki dersler şunlardır:”

Cimnastik
 Hentbol
 Ritmik Cimnastik
 Spor Arızaları İlk Yardım ve Fonksiyonel Anatomi
 Ölçme Değerlendirme ve Egzersiz Çalışmaları
 Spor Organizasyonları ve Lig Heyeti
 Atletizm
 6-18 Yaş Grubu Beden ve Ruh Gelişimi
 Düzen Alıştırmaları ve Tören
 Voleybol
 Değişik Ortamlarda Beden Eğitimi
 Basketbol
 Genel Antrenman Bilgisi
 Biyomekanik
 Milli Eğitimin Amaçları
 İzcilik
 Müfredat programları Zümre Toplantıları (Karaküçük, 1989).

Branşlara özgü gelişim kurslarında antrenörlük yada tek bir branşın detayları ile ilgili daha çok uygulama verilmektedir. Bu tür kursların içeriğine bakıldığında örneğin; 1984 yılında Ankara’da açılan “cimnastik gelişim kursu” için programda şu derslerin yer aldığı görülmektedir:

Cimnastiğin tarihçesi
 Cimnastikte Antrenman Planlaması

Cimnastikte Yardım ve Emniyet
Ritmik Cimnastik
Kızlar Atlama Beygiri Kız Paraleli Halka Sporcu Seçimi
Yer Cimnastiği
Yarışma Organizasyonu
Atlama Beygiri Koşu ve Sıçrama
Çocukların Gelişim Dönemleri, Motivasyon
Genel Hususlar Denge
Yer Hareketleri
Genel Hususlar (Karaküçük, 1989).

Bu kursun içeriği diğer branşların içeriği hakkında da fikir vermektedir.

1987 yılından günümüze kadar olan beden eğitimi öğretmenlerine yönelik hizmetiçi eğitim faaliyetlerine bakılacak olursa dağılımın daha çok beden eğitimi gelişim kursu ve beden eğitimi formatörlüğü üzerine yoğunlaştığı görülmektedir. Aynı dönemde sık olmamakla birlikte çeşitli branşlarla ilgili gelişim kursları da görülmektedir, özellikle badminton gibi yeni gelişen spor branşlarıyla ilgili kursların varlığı dikkat çekmektedir. Bunun yanında Formatör öğretmenlik ile ilgili yoğun kursların açılmış olması, söz konusu yıllarda beden eğitimi öğretmenlerinin hizmetiçinde yetiştirilmesi için eğitim görevlisine duyulan ihtiyaçtan kaynaklanmış olabilir.

Diğer taraftan, katılımcı sayısına bakıldığında, çizelgede yer alan 1961 ile 2005 yılları arasında düzenlenmiş hizmetiçi eğitim etkinliklerine toplam 4226 beden eğitimi öğretmenin katıldığı görülmektedir. 2000 yılında görev yapan toplam beden eğitimi öğretmeni sayısının 11.843 olduğu ve aynı yıl açılan 3 hizmetiçi eğitim etkinliğine toplam 294 beden eğitimi öğretmenin katıldığı görülmektedir. Yani 2000 yılında görev yapan toplam beden eğitimi öğretmenlerinin sadece %2.4'ü o yıl hizmetiçi eğitim etkinliklerinden yararlanmıştır. Bu oran 2001 yılında %1.3, 2002 yılında %0.9, 2003 yılında %0.73, 2004 yılında %3 ve 2005 yılında %3.7'dir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, bilgi toplama aracı ve verilerin analizi konuları ele alınmıştır.

Araştırmanın Modeli

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi ve özel okullarda çalışan beden eğitimi öğretmenlerinin kendilerine yönelik hizmetiçi eğitim programlarını değerlendirmesini amaçlayan bu araştırma tarama modelinde betimsel bir araştırmadır. “Tarama modelleri, geçmişte ya da halen varolan bir durumu varolduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır” (Karasar, 2005).

Evren ve Örneklem

Evren

Bu araştırmanın evreni, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Ankara'daki resmi ve özel İlköğretim, lise ve dengi okullarda görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinden oluşmaktadır.

Evren, 81 ilde görev yapan 14.900 beden eğitimi öğretmeninden sadece Ankara'da görev yapan 1.100 beden eğitimi öğretmeni esas alınarak belirlenmiştir.

Örnekleme

Örnekleme seçiminde en önemli unsur yansızlıktır. Yansızlık kuralının uygulanması yoluyla bilimsel bir yargıda bulunmak mümkündür (Karasar, 2005).

Örnekleme için Ankara'da görev yapan beden eğitimi öğretmenleri seçilmiştir. Örnekleme seçilirken evrendeki öğretmenlerden erişilebildiği kadar öğretmene ulaşmak hedeflemiştir. Ankara'da beden eğitimi öğretmenleri için düzenlenen bir eğitim seminerine katılan bütün beden eğitimi öğretmenlerine ölçme aracı dağıtılmış fakat gönüllü olarak araştırmaya katılmak isteyenler örnekleme alınmıştır. Örnekleme sayısını artırmak amacıyla tesadüfi olarak seçilen okullar gezilerek öğretmenlere ölçme aracı uygulanmıştır.

Ankara Milli Eğitim Müdürlüğünden alınan bilgiler doğrultusunda, 2005 yılı itibariyle Ankara'da 1100 beden eğitimi öğretmenin görev yaptığı öğrenilmiştir. Balcı (1995) 'nın Anderson'dan aktardığına göre evrenden alınacak örnekleme sayısının alt sınırı olarak, evrenin %10'u yeterli olmaktadır. Bu düşünceyle en az 110 beden eğitimine öğretmene ulaşmak amaçlanmış fakat, anket dönüş yüzdesini yüksek tutmak ve anketin güvenilirliğini artırmak için örnekleme sayısı daha büyük (%15) tutulmuş ve araştırma için Ankara'da görev yapan 187 beden eğitimi öğretmenin görüşlerinden yararlanılmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Anket geliştirilirken benzer araçlar incelenmiş, gerekli ve uygun bulunan bazı maddelere yer verilmiştir. Örneğin Miser (2005) başkanlığında bir komisyonun MEB için yürüttüğü bir araştırmada kullanılan ankette yararlanılmıştır.

Anketlerin uygulanması araştırmacı tarafından yapılmıştır. Dağıtılan 200 anketden sadece 13 tanesi geri dönmemiştir. Değerlendirilen ve geri dönen 187 (%94) anket sayısının oldukça yüksek olduğu görölmektedir.

Anketler Ankara'daki özel ve devlet okullarında görev yapan beden eğitimi öğretmenlerine uygulanmıştır. Ayrıca, konu ile ilgili geniş bir literatür taraması yapılmış ve beden eğitimi öğretmenleri için 1960- 2005 yılları arasında düzenlenmiş hizmetiçi eğitim etkinlikleri ile ilgili analizler yapılmıştır. Böylece, beden eğitimi öğretmenleri için düzenlenen hizmetiçi eğitim etkinliklerinin amacı, ne şekilde yapıldığı ve ne sıklıkta uygulandığı hakkında bilgi edinilmeye çalışılmıştır.

Anket, beden eğitimi öğretmenlerinin hizmetiçi eğitimler hakkındaki görüşlerini ortaya çıkarmayı amaçlayan 8 bölümden oluşmuştur. Maddelerin çoğunda Beşli derecelendirme ölçeği, bazı maddelerde açık uçlu, bazı maddelerde ise "evet" "hayır" tipi ölçek kullanılmıştır.

Oluşturulan anket taslağının, araştırma amaçlarını gerçekleştirecek içerikte olup olmadığını anlamak amacıyla içerik geçerliği yapılmış ve uzman görüşüne başvurulmuştur. Görüş alınan uzmanlar şunlardır: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi öğretim elemanları: Prof. Dr. Rıfat Miser, Prof. Dr. Meral Uysal, Yrd. Doç. Dr. Mehmet Bilir, Araş. Gör. Dr. Fevziye Sayılan, Prof. Dr. İnayet Pehlivan, Prof. Dr. Dilek Gözütok, Doç. Dr. Cem Babadoğan ve Araş. Gör. Cem Karacağlı.

Soruların yeterince açık olup olmadığının anlaşılması ve anketin güvenilirliğini ölçmek amacıyla anketin ön uygulaması 20 beden eğitimi öğretmenine uygulanmış, yapılan düzeltmelerden sonra evreni temsil eden Ankara'daki özel ve resmi okullarda görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinden 187'sine bu araç uygulanmıştır.

Verilerin Çözümlemesi

Araştırmada toplanan verilerin çözümlenmesinde SPSS 11.0 istatistik paket programı kullanılmıştır.

Verilerin çözümlenmesinde; frekans, yüzde ve aritmetik ortalama kullanılmıştır.

Geliştirilen anketin yorumlanmasında kullanılan ölçek sınırları ve verilen ağırlıklar aşağıda gösterilmektedir.

Verilen ağırlık	Seçenek	Sınırı
1	Hiç	1.00-1.79
2	Çok az	1.80- 2.59
3	Kısmen	2.60-3.39
4	Oldukça	3.40-4.19
5	Çok	4.20-5.00

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde resmi ve Devlet okullarında görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinden anket aracılığıyla toplanan verilerin çözümlenmesi sonucu elde edilen bulgular ve yorumlar yer almaktadır.

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Hizmetiçi Eğitim Programlarına İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim programlarına ilişkin görüşleri Çizelge 13'de verilmektedir.

Çizelge13

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Hizmetiçi Eğitim Programlarına İlişkin Görüşleri

A) Beden eğitimi öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim programlarına ilişkin görüşleri	N*	Hiç		Çok az		Kısmen		Oldukça		Çok		- X	SS
		sayı	%	sayı	%	sayı	%	sayı	%	sayı	%		
1. Hizmet öncesi edindiğim mesleki bilgi, mesleğimi başarıyla yerine getirmem için yeterlidir.	186	7	3,8	23	12,4	76	40,9	67	36	13	7	3,30	,90
2. Hizmetiçi eğitim etkinlikleri, mesleki öğrenme ihtiyaçlarımızı karşılamak için düzenlenmektedir.	185	6	3,2	17	9,2	77	41,6	72	38,9	13	7	3,37	,87
3. Hizmetiçi eğitim yoluyla mesleğimle ilgili bilimsel gelişmeleri öğrenmekteyim.	184	9	4,9	32	17,4	67	36,4	59	32,1	17	9,2	3,23	1,00
4. Hizmetiçi eğitim etkinliklerinin içeriği, öğrenme ihtiyaçlarımızı karşılamak için uygundur.	183	8	4,3	20	10,9	95	51,6	53	28,8	7	3,8	3,23	1,00
5. Hizmetiçi eğitimle yaz tatili imkanı sunularak işgücümüzü tazelememiz sağlanmaktadır.	184	24	13	39	21,2	69	37,5	39	21,2	13	7,1	2,88	1,10
6. Hizmetiçi eğitim etkinliklerinde diğer meslektaşlarımla tanışmak çok önemlidir.	184	1	,5	12	6,5	44	23,8	86	46,5	41	22,2	3,81	,90
7. Katıldığım hizmetiçi eğitimlerde öğrendiklerimin hemen hemen hepsini iş hayatımda kullanıyorum.	175	9	5	24	13,3	75	41,7	51	28,3	16	8,9	3,14	1,09
8. Hizmetiçi eğitim programları planlanırken ihtiyaçlarımıza ilişkin görüşlerimiz alınmaktadır.	179	58	32,2	62	34,4	35	19,4	19	10,6	5	2,8	2,15	1,09
9. Hizmetiçi eğitim yoluyla meslekteki yeni bilgiler ve değişen oyun kuralları verilmektedir.	138	5	3,6	31	22,5	51	37	43	31,2	8	5,8	3,13	,95
10. Beden eğitimi dersi için gerekli öğretim yöntemlerine yer verilmektedir.	135	6	4,4	18	13,2	62	45,6	45	33,1	4	2,9	3,14	,89
11. Ölçme ve değerlendirme tekniklerine yer verilmektedir.	133	7	5,2	33	24,4	52	38,5	38	28,1	3	2,2	2,93	,97
12. Sporcu ve ergen psikolojisi konularının üzerinde önemle durulmaktadır.	136	15	11	35	25,7	55	40,4	29	21,3	2	1,5	2,76	,96
13.İhtiyaç duyduğum uygulamalı konulara yer verilmektedir.	137	8	5,8	39	28,5	60	43,8	25	18,2	5	3,6	2,85	,91
14. Teorik konuların dağılımı dengeli yapılmaktadır.	136	8	5,9	26	19,1	67	49,3	29	21,3	6	4,4	2,99	,90
15. Engelli öğrencilere karşı nasıl bir tutum ve öğretim yöntemi uygulayacağım verilmektedir.	137	44	32,1	43	31,4	32	23,4	16	11,7	2	1,5	2,18	1,06
16. Teknolojiyi derslerimde nasıl kullanmam gerektiği öğretilmektedir.	134	25	18,5	42	31,1	43	31,9	23	17	1	,7	2,48	1,02
17. Bayrak töreni, anma günleri, ulusal bayram ve törenlerdeki görev alanım olan konuların üzerinde önemle durulmaktadır.	136	8	5,9	22	16,2	36	26,5	51	37,5	19	14	3,37	1,09
18. Spor kulübü (kolu) evrak ve defterlerinin nasıl tutulması gerektiği vurgulanmaktadır.	134	20	14,9	23	17,2	46	34,3	34	25,4	11	8,2	2,94	1,16
19. "Ders dışı egzersiz" konusu kapsamlı olarak ele alınmaktadır.	135	16	11,5	39	28,1	46	33,1	28	20,1	6	4,3	2,69	1,13
20. Hizmetiçi eğitim etkinliklerinde panel ve açık oturum ortamları yaratılarak Beden Eğitimi öğretmenlerinin ortak sorunları ele alınmaktadır.	136	18	13,2	35	25,7	50	36,8	28	20,6	5	3,7	2,75	1,04

* her maddeye yanıt veren beden eğitimi öğretmeni sayısı değiştiğinden n' de değişmektedir.

A bölümündeki ilk 8 maddeye yanıt vermek için hizmetiçi eğitim etkinliklerine daha önce katılmış olmak gerekmediğinden bu maddelere yanıt veren kişi sayısı yüksektir. Fakat 9. madde ve sonrasına yanıt verebilmek için bir hizmetiçi eğitim etkinliğine katılmış olmak ve hizmetiçi eğitim merkezleri hakkında, eğitim görevlileri hakkında ve programların içeriği

hakkında fikir sahibi olmak gerektiğinden yaklaşık 50 kişi bu maddelere yanıt vermemektedir. Burdan da öğretmenlerin anketi ciddiye aldıkları ve gerçekçi bir şekilde maddelere yanıt verdikleri anlaşılmaktadır.

Beden eğitimi öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim programlarına ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmak amacıyla, anketin A bölümünde 20 madde sunulmuştur. Bu maddeler, varolan hizmetiçi eğitim etkinliklerinin öğretmenlerin gereksinimlerini, beklentilerini karşılayıp karşılamadığına ilişkindir. Çizelge’de görüldüğü üzere, öğretmenler söz konusu 20 maddeden 16’sına “kısmen” düzeyinde katılmaktadırlar. Bunlardan üçüne (8, 15 ve 16. maddeler) ise “çok az” düzeyinde katıldıkları görülmektedir. Görüşülen öğretmenler, maddelerden yalnızca birisine “çok” düzeyinde katılmaktadırlar.

Bu sonuçlar, beden eğitimi öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim programlarında meslektaşlarıyla tanışmayı önemsedikleri ve katıldıkları programların bu beklentiyi karşılamakta başarılı olduğunu göstermektedir. Fakat, beden eğitimi öğretmenlerine yönelik hizmetiçi eğitim programlarının çeşitli boyutlarının var olan durumunun, olması gereken duruma uyup uymadığını yoklayan diğer 19 maddeye katılım düzeyinin “kısmen” ve altında olması; “planlı ve kısıtlı” bir süreç olarak hizmetiçi eğitim programlarının düzenlenmesi ve uygulanmasına ilişkin köklü, ilkesel düzeyde yetersizlikler olduğunu düşündürmektedir. Bir başka deyişle, beden eğitimi öğretmenlerinin gereksinimlerinin ve beklentilerinin karşılanma düzeyi yetersizdir. Bu genel değerlendirme bağlamında maddelere tek tek bakıldığında şunlar söylenebilir:

Görüşülen beden eğitimi öğretmenleri “hizmetöncesi edindiğim bilgi mesleğimi başarıyla yerine getirmek için yeterlidir” görüşüne “kısmen” düzeyinde katılmaktadırlar. Bu sonucun, beden eğitimi öğretmeni yetiştiren yüksek öğretim programlarına ciddi bir eleştiriyi içerdiği ve alan bilgisi ve branş yeterlilikleri ile ilgili önemli eksikliklerine rağmen beden eğitimi öğretmenlerinin okullarına atandıkları söylenebilir. Öyleyse, özellikle öğretmenliğe yeni başlayanların, branşlarındaki eksiklerini gidermek için devam edecekleri bir hizmetiçi eğitim etkinliğinin kolayca bulunması önemlidir. Bu durum, mesleğe

yeni başlayan beden eğitimi öğretmenleri için hizmetiçi eğitimin ne kadar gerekli olduğunu göstermektedir.

Madde 2 de görüldüğü gibi, beden eğitimi öğretmenleri “hizmetiçi eğitim etkinlikleri, mesleki öğrenme ihtiyaçlarımızı karşılamak için düzenlenmektedir” görüşüne “kısmen” düzeyinde katılmaktadırlar. Öyleyse düzenlenen hizmetiçi eğitim programları öğretmenlerin mesleki öğrenme ihtiyaçlarını yeterince karşılayacak içeriğe sahip değildir. Açık uçlu sorulara verilen yanıtlar bu maddeyle ilişkilendirildiğinde, bir kısım öğretmenin “uygulamaya dönük olmayan ve idealist içerikli” ve “hep birbirinin tekrarı olan” hizmetiçi eğitim etkinliklerinden bahsetmekte oldukları görülmektedir. Yani; hizmetiçi eğitimlerde, beden eğitimi öğretmenlerinin ihtiyaç hissettikleri mesleki öğrenmelere yeterince yer verilmemektedir.

Madde 3’de görüldüğü gibi, yanıt veren beden eğitimi öğretmenleri, “hizmetiçi eğitim etkinlikleri yoluyla mesleğimle ilgili bilimsel gelişmeleri öğrenmekteyim” görüşüne “kısmen” düzeyinde katılmaktadırlar. Bu sonuç, beden eğitimi öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim etkinliklerinde meslekleriyle ilgili bilimsel gelişmeleri öğrenme beklentisi içinde olduklarını ve beklentilerinin yeterince karşılanmadığını göstermektedir.

Madde 4’de görüldüğü gibi, beden eğitimi öğretmenlerinin, “hizmetiçi eğitim etkinliklerinin içeriği öğrenme ihtiyaçlarımızı karşılamak için uygundur” görüşüne “kısmen” düzeyinde katıldıkları görülmektedir. Öyleyse, beden eğitimi öğretmenlerinin kendileri için düzenlenmekte olan hizmetiçi eğitim etkinliklerinin öğrenme ihtiyaçlarını karşılama düzeyinden memnun olmadığı sonucu çıkarılmaktadır.

Madde 5’de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan öğretmenlerin “hizmetiçi eğitim etkinlikleri ile yaz tatili imkanı sunulurak iş gücümüzü tazelememiz sağlanmaktadır” görüşüne “kısmen” düzeyinde katıldıkları görülmektedir. Bu sonuca dayalı olarak, öğretmenlerin hizmetiçi eğitim etkinliklerini tatil gibi görmedikleri söylenebilir.

Madde 6'da görüldüğü gibi, görüşülen beden eğitimi öğretmenleri “hizmetiçi eğitim etkinliklerinde meslektaşlarıyla tanışmak çok önemlidir” görüşüne “oldukça” düzeyinde katılmaktadırlar. Öyleyse, olumlu sonuç çıkan bu maddeye göre, farklı illerde farklı koşullarda çalışan beden eğitimi öğretmenlerinin birbirleriyle fikir alışverişinde ve tanışıp etkileşim içinde bulunma ihtiyacı içinde oldukları söylenebilir.

Madde 7'de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenleri “katıldığım hizmetiçi eğitim etkinliklerinde öğrendiklerimin hemen hepsini iş hayatımda kullanıyorum” görüşüne “kısmen” düzeyinde katılmaktadırlar. Bu sonuca dayanarak, beden eğitimi öğretmenlerinin, hizmetiçi eğitim etkinliklerinin içeriğinin gereksinimlerinden uzak düzenlendiği ve dolayısıyla iş hayatında kullanılacak öğrenmelerle dolu olmadığı düşüncesinde oldukları söylenebilir. Oysa ki yaptığı araştırmada Özen'in (1998) de belirttiği gibi, bir hizmetiçi eğitim programının etkililiğinin ve başarısının, program esnasında öğretmen tarafından mesleğinde geliştirilen bilgi, beceri ve tutumların işinde uygulanmasına ve devam ettirilmesine bağlı olduğu söylenebilir.

Madde 8'de görüldüğü gibi, görüşülen beden eğitimi öğretmenleri “hizmetiçi eğitim etkinlikleri planlanırken ihtiyaçlarımıza ilişkin görüşlerimiz alınmaktadır” görüşüne “çok az” düzeyinde katılmaktadırlar. Bu durum, hizmetiçi eğitim etkinliklerinin öğretmenlerin görüşleri ve ihtiyaçları sorulmaksızın planlandığını ortaya koymaktadır. Oysa öğretmenlerin böyle bir beklenti içinde oldukları, açık uçlu sorulara verdikleri yanıtlarda da görülmektedir. Öyleyse, hizmetiçi eğitim etkinlikleri planlanmadan önce öğretmenlerin görüşlerinin alınması ve etkinliklerin içeriğinin buna göre düzenlenmesi çok önemlidir. Yani hizmetiçi eğitim programlarının başarılı ve etkili olması için, programların ihtiyaçlar üzerine kurulması gerekmektedir.

Madde 9'da görüldüğü gibi, yanıt veren öğretmenler “hizmetiçi eğitim yoluyla meslekteki yeni bilgiler ve değişen oyun kuralları verilmektedir” görüşüne “kısmen” düzeyinde katılmaktadırlar. Bu sonuca dayanarak, beden eğitimi öğretmenlerinin bu konudaki beklentilerinin karşılanmasının yeterli

düzeyde olmadığı, meslekteki yeni bilgilere ve değişen oyun kurallarına hizmetiçi eğitim etkinliklerinde yeterince yer verilmediği söylenebilir. Açık uçlu sorulara verilen yanıtlardan da bu anlaşılmaktadır. Şöyleki, öğretmenler ihtiyaç duydukları en önemli hizmetiçi eğitim konuları içinde “değişen oyun kuralları ve yeni uygulamaları” üstten 3. sıraya yerleştirmişlerdir. Öyleyse hizmetiçi eğitim etkinliklerinde bu konuya yer verilmesi önem taşımaktadır.

Madde 10’de görüldüğü gibi, yanıt veren beden eğitimi öğretmenleri hizmetiçi eğitim etkinliklerinde “beden eğitimi dersi için gerekli öğretim yöntemlerine yer verilmektedir” görüşüne “kısmen” düzeyinde katılmaktadırlar. Bu sonuca göre, beden eğitimi dersi için gerekli öğretim yöntemlerine hizmetiçi eğitimlerde yeterince yer verilmediği söylenebilir. Hizmetiçi eğitim etkinliklerinde ihtiyaç duyulan konularla ilgili açık uçlu sorulara verilen yanıtlarda da “öğretim yöntemleri” konusu ön sıralardaki ihtiyaçlar içinde yer almaktadır. Öyleyse, beden eğitimi dersi için gerekli öğretim yöntemlerinin hizmetiçi eğitim etkinliklerinde daha etkin yer alması ve daha uygulamaya dönük olması önem taşımaktadır.

Madde 11’de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenleri hizmetiçi eğitim etkinliklerinde “ölçme ve değerlendirme tekniklerine yer verilmektedir” görüşüne “kısmen” düzeyinde katılmaktadırlar. Zaten açık uçlu sorulara verilen yanıtlarda da öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme teknikleri ile ilgili ihtiyaç içinde oldukları görülmektedir. Bu sonuçla, diğer branşlardaki ölçme ve değerlendirme tekniklerinden çok farklılık gösteren beden eğitimi dersi ile ilgili ölçme ve değerlendirme tekniklerine yer verilmesi beklentisinin hizmetiçi eğitim etkinliklerinde karşılanmasında yeterince başarılı olunmadığı söylenebilir.

Madde 12’de görüldüğü gibi, beden eğitimi öğretmenleri “hizmetiçi eğitim etkinliklerinde sporcu ve ergen psikolojisi konularının üzerinde önemle durulmaktadır” görüşüne “kısmen” düzeyinde katılmaktadırlar. Öyleyse, hizmetiçi eğitim etkinliklerinde öğrenci ve sporcu psikolojisi konularına yeterince yer verilmediği söylenebilir. Zaten açık uçlu ihtiyaç duyulan hizmetiçi eğitim konuları sıralamasında da “sporcuya yaklaşım ve öğrenci psikolojisi”

konusunun üst sıralarda yer almaktadır. Değişen toplumun ve çağ gençliğinin farklı ihtiyaçlar içinde olması, gerek sınav gerekse spor karşılaşmasında olsun her an bir yarışmanın söz konusu olması, günümüzde öğretmenlerin öğrenciyi ve sporcuyla anlayabilme ihtiyacını doğurmaktadır. Bu konunun üzerinde önemle durulması, söz konusu ihtiyacın karşılanması öğretmenlerin doğru bir yaklaşım sergilemesi açısından çok önemlidir.

Madde 13'de görüldüğü gibi, beden eğitimi öğretmenleri hizmetiçi eğitim etkinliklerinde “ihtiyaç duyduğum uygulamalı konulara yer verilmektedir” görüşüne “kısmen” düzeyinde katılmaktadırlar. Bu sonuçtan, gereksinim duyulan uygulamalı konulara hizmetiçi eğitim etkinliklerinde yeterince yer verilmediği anlamı çıkarılabilir. Öğretmenler uygulamalı konulara ağırlık verilmesi ihtiyacı içinde olduklarını açık uçlu sorulara verdikleri yanıtlarda da göstermektedirler. Oysaki beden eğitimi dersi esas olarak uygulamalı bir süreçtir ve uygulamaya yeterince yer verilmediğini gördüklerinde, öğretmenlerin hizmetiçi eğitim etkinliklerinden beklentileri ve memnuniyet düzeyleri de kaçınılmaz olarak düşebilecektir.

Madde 14'de görüldüğü gibi, beden eğitimi öğretmenleri “teorik konuların dağılımı dengeli yapılmaktadır” görüşüne “kısmen” düzeyinde katılmaktadırlar. Bu sonuçla, beden eğitimi öğretmenlerinin, hizmetiçi eğitimlerde teorik konuların dağılımının yeterince dengeli yapılmadığını düşündükleri söylenebilir. Aslında öğretmenlerin, hizmetiçi eğitim etkinliklerinde teorik konulara daha ağırlık verildiği söylemek istedikleri düşünülebilir, şöyle ki; karşılaşılan sorunlarla ilgili açık uçlu soruda öğretmenler uygulamalı konulara yeterince yer verilmediğinden yakınmaktadırlar. Öyleyse teorik konuların dağılımı dengeli yapıldığında, beden eğitimi öğretmenlerinin bu husustaki ihtiyaçlarının daha iyi karşılanabileceği söylenebilir.

Madde 15'de görüldüğü gibi, beden eğitimi öğretmenleri hizmetiçi eğitim etkinliklerinde “engelli öğrencilere nasıl bir tutum ve öğretim yöntemi uygulayacağım verilmektedir” görüşüne “çok az” düzeyinde katılmaktadırlar. Buna göre, beden eğitimi öğretmenleri, engelli öğrencilere uygulayacakları

öğretim yönteminin ve doğru tutumun hizmetiçi eğitimlerde çok yetersiz düzeyde verildiğini düşünmektedirler. Oysa ki kaynaştırma eğitimiyle birlikte hemen her okulda bulunan engelli öğrenciler için doğru tutum ve öğretim yöntemi verilmesi beden eğitimi branşı açısından da önemlidir (Block, 1994). Geçmiş yıllardaki beden eğitimi öğretmeni yetiştiren yüksek öğretim programlarına bakıldığında engelli öğrenciler için herhangi bir dersin yer almadığı, beden eğitimi öğretmenlerinin bu konuda eksik olarak mezun oldukları görülmektedir. Zaten; öğretmenler, ihtiyaçlarına ilişkin konular sorulduğunda özel eğitim gerektiren çocuklarla ilgili eğitim almak istediklerini belirtmektedirler.

Madde 16 da görüldüğü gibi, beden eğitimi öğretmenleri “teknolojiyi beden eğitimi derslerinde nasıl kullanmam gerektiği öğretilmektedir” görüşüne “çok az” düzeyinde katılmaktadırlar. Bu sonuca göre, görsel araçların, animasyonlar ve video gösterilerinin sıkça kullanıldığı beden eğitimi dersinde, öğretmenlerin bilgisayar, projeksiyon makinası, tepegöz gibi teknolojik araç gereçlerin kullanımı konusunda ihtiyaç içinde oldukları ve bu gereksinimlerinin hizmetiçi eğitimlerde yeterli düzeyde karşılanmadığı söylenebilir. Açık uçlu sorulara verilen yanıtlarda da beden eğitimi öğretmenlerinin birçoğunun teknoloji ve bilgisayar kullanımıyla ilgili ihtiyaç içinde oldukları görülmektedir. Öyleyse, beden eğitimi öğretmenlerinin de diğer branşlarda olduğu gibi teknolojinin kullanımına ihtiyaç duyması çağın beklentilerini karşılamaları açısından önemlidir.

Madde 17’de görüldüğü gibi, beden eğitimi öğretmenleri “bayrak töreni, anma günleri, ulusal bayram ve törenlerdeki görev alanım olan konuların üzerinde önemle durulmaktadır” görüşüne “kısmen” düzeyinde katılmaktadırlar. Buna göre, ders dışı sorumlulukları en fazla branş olan beden eğitimi öğretmenliğinin (Aras, 2000) en önemli misyonlarından olan milli bayram ve anma günleri ile ilgili konulara hizmetiçi eğitim etkinliklerinde yeterince yer verilmediği söylenebilir. Bahsi geçen konular, açık uçlu sorulara göre de beden eğitimi öğretmenlerinin en çok ihtiyaç duyduğu konuların başında bulunmaktadır. Bu sonuç, sürekli bir değişim içinde olan yönetmelik ve yönergeler yüzünden, beden eğitimi öğretmenlerinin ortak bir uygulama

içinde bulunabilmesi için bu konulara daha etkin bir şekilde yer verilmesi ihtiyacı içinde olduklarını göstermektedir.

Madde 18'de görüldüğü gibi, beden eğitimi öğretmenleri hizmetiçi eğitim etkinliklerinde “spor kulübü defter ve evraklarının nasıl tutulması gerektiği vurgulanmaktadır” görüşüne “kısmen” düzeyinde katılmaktadırlar. Bu sonuçla, açık uçlu sorulara verilen yanıtlar da göz önüne alındığında, öğretmenlerin spor kulübü evrak ve defterlerinin tutulması ve spor kulübünün işleyişiyle ilgili ihtiyaç içinde oldukları ve hizmetiçi eğitim etkinliklerinin söz konusu ihtiyacı gidermekte yeterince başarılı olmadığı söylenebilir. Oysa ki okullarda para girdisinin ve çıktısının olduğu tek sosyal etkinlik kulübü spor kulübüdür. Tutulması gereken 10 defter, okulun geçirdiği her teftişte tek tek incelenmekte ve en küçük bir hata beden eğitimi öğretmenine mal edilmektedir. Öyleyse hizmetiçi eğitim etkinliklerinde “spor kolu” ile ilgili defter ve evraklarının nasıl tutulması gerektiğinin etkin bir şekilde verilmesi beden eğitimi öğretmenin görevini iyi yapabilmesi açısından önem taşımaktadır.

Madde 19'da görüldüğü gibi, beden eğitimi öğretmenleri hizmetiçi eğitim etkinliklerinde “ders dışı egzersiz konusu kapsamlı olarak ele alınmaktadır” görüşüne “kısmen” düzeyinde katılmaktadırlar. Bu sonuca dayanarak, beden eğitimi öğretmenlerinin, hizmetiçi eğitimlerde ders dışı egzersiz konusunun üzerinde önemle durulması ihtiyacı içinde oldukları ama katıldıkları hizmetiçi eğitim etkinliklerinin bu ihtiyacı karşılamakta yeterli düzeyde başarılı olmadığı söylenebilir. Halbuki her ilde ve her ilçede farklı uygulamalar içine giren beden eğitimi spor ve izcilik şube müdürlükleri, çok büyük zorluklar içinde okul takımlarını çalıştıran ve müsabakalara götüren beden eğitimi öğretmenlerinin işini daha da zorlaştırmaktadırlar. Öyleyse, katıldıkları hizmetiçi eğitim etkinliklerinde beden eğitimi öğretmenlerinin bu konunun üzerinde daha da önemle durulmasını istemeleri, konunun öneminden kaynaklanmaktadır.

Madde 20'de görüldüğü gibi, beden eğitimi öğretmenleri “hizmetiçi eğitim etkinliklerinde panel ve açık oturum ortamları yaratılarak beden eğitimi öğretmenlerinin ortak sorunları ele alınmaktadır” görüşüne “kısmen” düzeyinde katılmaktadırlar. Bu sonuca göre, beden eğitimi öğretmenlerinin

diğer meslektaşlarıyla birarada olma ve sorunlarını dile getirme ihtiyaçlarının hizmetiçi eğitim etkinliklerinde yeterli düzeyde karşılanmamakta olduğu söylenebilir. Halbuki, beden eğitimi öğretmenleri meslektaşlarıyla etkileşim içinde olma ihtiyacını madde 6' da da dile getirmektedirler. Öyleyse, branş olarak bir çok görevi içinde barındıran beden eğitimi dersi için öğretmenlerin sorunlarının dile getirilmesini, kendilerini ifade etmeyi ve sorunlarına çözüm bulunmasını istiyor olması, bunun için hem yöneticilerin hem de farklı illerden gelen beden eğitimi öğretmenlerinin bir arada olduğu etkinlikleri uygun yer olarak görüyor olması hizmetiçi eğitim etkinliklerinde dikkate alınmalıdır.

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Kendilerine Yönelik Hizmetiçi Eğitim Etkinliklerine Katılma Biçimlerine İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin, kendilerine yönelik hizmetiçi eğitim etkinliklerine katılma biçimleri ile ilgili görüşleri çizelge 14'de verilmektedir.

Çizelge 14

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Kendilerine Yönelik Hizmetiçi Eğitim Etkinliklerine Katılma Biçimleri

B) Beden Eğitimi öğretmenlerinin kendilerine yönelik Hizmetiçi eğitim etkinliklerine katılma biçimleri	N*	Hiç		Çok az		Kısmen		Oldukça		Çok		- X	SS
		sayı	%	sayı	%	sayı	%	sayı	%	sayı	%		
1. Yararlı olacağını düşündüğüm hizmetiçi eğitim etkinliklerine kendi başvurumla katılıyorum.	174	9	5,2	40	23,3	50	29,1	48	27,9	25	14,5	3,23	1,12
2. Zümremdeki bütün öğretmenler hizmetiçi eğitime çağırıldıklarında ben de zorunlu olarak katılıyorum.	170	49	28,3	42	24,3	39	22,5	28	16,2	11	6,4	2,41	1,28
3. Hizmetiçi eğitim etkinliklerine kabul edilme kriterleri objektiftir.	174	39	22,5	33	19,1	63	36,4	32	18,5	6	3,5	2,61	1,12
4. Amirlerim hizmetiçi eğitim etkinliklerine katılmamı teşvik ediyorlar.	174	54	30,9	42	24	37	21,1	28	16	12	6,9	2,40	1,29

Beden eğitimi öğretmenlerinin kendilerine yönelik hizmetiçi eğitim etkinliklerine gönüllü olarak mı yoksa zorunlu tutuldukları için mi katıldıklarına ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmak amacıyla anketin B bölümünde 4 madde sunulmuştur. Çizelgede görüldüğü üzere görüşülen öğretmenler söz konusu 4 maddeden ikisine (1 ve 3. maddeler) "kısmen" düzeyinde, diğer ikisine (2 ve 4. maddeler) ise "çok az" düzeyinde katılmaktadırlar.

Hizmetiçi eğitimlerin bir yetişkin eğitimi olduğu ve yetişkin eğitimlerine katılmakta gönüllülüğün esas olduğu düşünüldüğünde bu konu ile ilgili köklü, ilkesel düzeyde yetersizlikler olduğu söylenebilir. Bir başka deyişle, hizmetiçi eğitim uygulamalarına gönüllü katılımın sağlanabilmesi açısından bir yetersizlikten söz edilebilir. Bu genel değerlendirmeden sonra, maddelere tek tek bakıldığında şunlar söylenebilir:

Madde 1'de görüldüğü gibi, beden eğitimi öğretmenleri "yararlı olacağını düşündüğüm hizmetiçi eğitim etkinliklerine kendi başvurumla katılıyorum" görüşüne "kısmen" düzeyinde katılmaktadırlar. Bu sonuçla, beden eğitimi öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim etkinliklerine kendi istekleri doğrultusunda katılmaları ile ilgili önemli motivasyon eksiklerinin bulunduğu ve gönüllü olarak hizmetiçi eğitimlere katılma konusunda yetersizlikler yaşadıkları söylenebilir. Öğretmenlerin, hizmetiçi eğitim etkinliklerine kabul edilme kriterlerinin objektifliğiyle ilgili olumsuz düşünceler içinde olmaları onların hizmetiçi eğitim etkinliklerine gönüllü olarak başvurmasını da olumsuz etkiliyor olabilir. Yada öğretmenlerin açık uçlu sorulara verdikleri yanıtlarda görüldüğü gibi, hizmetiçi eğitim etkinlikleri hep birbirinin tekrarı niteliğindedir görüşü, onların hizmetiçi eğitim etkinliklerine istekli olarak başvurmalarına engel oluyor olabilir. Oysaki Başoğlu'nun (1995) yaptığı araştırmaya göre beden eğitimi öğretmenlerinin büyük çoğunluğu hizmetiçi kurslarını mesleki gelişim bakımından faydalı bulmaktadır.

Madde 2'de görüldüğü gibi, beden eğitimi öğretmenleri "zümremdeki bütün öğretmenler hizmetiçi eğitim etkinliklerine çağrıldığında ben de zorunlu olarak katılıyorum" görüşüne "çok az" düzeyinde katılmaktadırlar. Bu sonuçtan

yola çıkararak, tüm beden eğitimi öğretmenlerinin aynı anda çağırıldıkları hizmetiçi eğitim etkinliklerinin yeterince düzenlenmediği söylenebilir. Yada düzenlenen hizmetiçi eğitimlere herkesin katılmasının zorunlu tutulmasındansa isteyenlerin katılabileceği hizmetiçi eğitim etkinliklerinin düzenlenmekte olduğu söylenebilir. Öyleyse beden eğitimi öğretmenlerinin tamamının çağırıldıkları hizmetiçi eğitim etkinliklerinin sayısı artırılacak olursa, öğretmenlerin de istedikleri, ilgilerini çeken etkinliklerden bir yada daha fazlasına katılmaya gönüllü olacakları böylece hizmetiçi eğitim etkinliklerinden yararlanan beden eğitimi öğretmeni sayısının yükseleceği söylenebilir.

Madde 3'de görüldüğü gibi, beden eğitimi öğretmenleri "hizmetiçi eğitimlere kabul edilme kriterleri objektiftir" görüşüne "kısmen" düzeyinde katılmaktadırlar. Bu sonuçla, beden eğitimi öğretmenlerinin, başvurdukları hizmetiçi eğitim etkinliklerine kabul edilme kriterlerini objektif bulmadıkları söylenebilir. Öyleyse, öğretmenlerin başvurdukları hizmetiçi eğitim etkinliklerine hangi kriterlere göre alınıp alınmadıklarını bilmesi, Hizmetiçi Eğitim Dairesi Başkanlığı yada Okuliçi Beden Eğitimi ve Spor İzcilik Dairesi Başkanlığını yanlı davrandıkları iddialarından koruyacaktır.

Madde 4'de görüldüğü gibi, beden eğitimi öğretmenleri "amirlerim hizmetiçi eğitim etkinliklerine katılmamı teşvik ediyorlar" görüşüne "çok az" düzeyinde katılmaktadırlar. Bu sonuca dayanarak, idarecilerin öğretmenlerin hizmetiçi eğitimlere katılmasını desteklemedikleri söylenebilir. İdarecilerin derslerin boş geçmesini istememesi bunda önemli bir etken olabilir. Bu durumda, anketin F bölümündeki 2. maddede de görüldüğü gibi, öğretmenler çoğunlukla hizmetiçi eğitim etkinliklerinin derslerle çakışmayan ama kendi tatillerine de engel olmayan Haziran ve Eylül dönemlerine konulmasını istemeleri dikkate alınmalıdır.

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Kendilerine Yönelik Hizmetiçi Eğitim Programlarının; Süresi, Uygulama Yerinin Koşulları ve Eğitsel Donanımına İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin kendilerine yönelik hizmetiçi eğitim programlarının; süresi, uygulama yerinin koşulları ve eğitsel donanımına ilişkin görüşleri çizelge 15'de çizelgeye verilmektedir.

Çizelge 15

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Kendilerine Yönelik Hizmetiçi Eğitim Programlarının; Süresi, Uygulama Yerinin Koşulları ve Eğitsel Donanımına İlişkin Görüşleri

C) Beden eğitimi öğretmenlerinin, kendilerine yönelik hizmetiçi eğitim programlarının; a) süresini b)uygulama yerinin koşullarını c) eğitsel donanımını değerlendirmesi	N	Hiç		Çok az		Kısmen		Oldukça		Çok		\bar{X}	SS
		sayı	%	sayı	%	sayı	%	sayı	%	sayı	%		
1. Hizmetiçi eğitim etkinliklerinin süresi ele alınan konuyu öğrenmek için yeterlidir.	137	8	5,8	23	24,1	60	43,8	32	23,4	4	2,9	2,93	,90
2. Hizmetiçi eğitim ortamlarının aydınlatması yeterlidir.	135	4	2,9	20	14,7	62	45,6	45	33,1	4	2,9	3,16	,87
3. Hizmetiçi eğitim ortamlarının ses düzeyi yeterlidir.	135	8	5,9	23	17	59	43,7	42	31,1	3	2,2	3,06	,89
4. Hizmetiçi eğitim ortamlarının temizliği yeterlidir.	136	6	4,4	24	17,6	65	47,8	35	25,7	6	4,4	3,08	,88
5. Hizmetiçi eğitim ortamlarının masa ve sandalyeleri rahattır.	135	8	5,9	32	23,5	62	45,6	29	21,3	4	2,9	2,89	,92
6. Hizmetiçi eğitim ortamlarının ısıtma ve soğutma düzeni yeterlidir.	135	6	4,4	30	22,2	55	40,7	42	31,1	2	1,5	3,02	,88
7. Hizmetiçi eğitim ortamlarının eğitsel araç donanımı sayı yönünden yeterlidir.	135	5	3,7	30	22,2	71	52,6	28	20,7	1	0,7	2,92	,77
8. Hizmetiçi eğitim ortamlarının eğitsel araç donanımı kullanılabilir durumdadır.	134	2	1,5	27	20	70	51,9	34	25,2	1	0,7	3,01	,78
9. Hizmetiçi eğitim ortamlarında öğrenme konusu ile ilgili çeşitli dökümanlara erişilmektedir.	136	10	7,4	28	20,6	65	47,8	32	23,5	1	0,7	2,89	,87
10. Hizmetiçi eğitim ortamlarındaki konaklama odalarının bakımı yeterlidir.	134	9	6,7	31	23,1	72	53,7	21	15,7	1	0,7	2,80	,80
11. Hizmetiçi eğitim ortamlarındaki yemeklerin kalitesi yeterlidir.	132	7	5,3	29	22	71	53,8	24	18,2	1	0,7	2,87	,79
12. Hizmetiçi eğitim merkezi sosyal ihtiyaçların karşılanması bakımından yeterlidir.	132	9	6,8	33	25	69	52,3	21	15,9	-	-	2,77	,79
13. Hizmetiçi eğitim ortamlarındaki sağlık sorunları ile ilgili alınan önlemler yeterlidir.	132	13	9,8	41	31,1	64	48,5	14	10,6	-	-	2,59	,80
14. Hizmetiçi eğitim ortamlarındaki eğitim faaliyeti yöneticileri, ortaya çıkan sorunların çözümünde gayretlidir.	131	5	3,8	26	19,8	64	48,9	33	25,2	3	2,3	3,02	,83

Beden eğitimi öğretmenlerinin kendilerine yönelik hizmetiçi eğitim programlarının; süresine, uygulama yerinin koşullarına ve eğitsel donanımına ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmak amacıyla anketin C bölümünde 14 madde sunulmuştur. Söz konusu 14 maddenin 13'üne katılma düzeyi "kısmen" dir. Geriye kalan maddelerden birinde (13. madde) ise görüşülen öğretmenler "çok az" düzeyinde bir katılım göstermektedirler.

Bu sonuç, hizmetiçi eğitim programlarının süresi, uygulama yerinin koşulları ve eğitsel donanımın yeterliği ile ilgili köklü ve ilkesel düzeyde yetersizlikler olduğunu düşündürmektedir. Bu genel değerlendirme bağlamında maddelere tek tek bakıldığında şunlar söylenebilir:

Madde 1'de görüldüğü gibi, beden eğitimi öğretmenleri "hizmetiçi eğitim etkinliklerinin süresi ele alınan konuyu öğrenmek için yeterlidir" görüşüne "kısmen" düzeyinde katılmaktadırlar. Bu sonuçla, öğretmenlerin hizmetiçi eğitim etkinliklerinde öğrenme konularına göre sürenin iyi ayarlanmadığını düşündükleri söylenebilir. Öyleyse, her bir derse (öğrenme konusuna) ayrılan sürenin öğrenmenin oluşumu için yeterli olup olmadığına dikkat edilmelidir.

Madde 2,3,4,5 ve 6'da görüldüğü gibi, beden eğitimi öğretmenlerinin bu maddelere katılım düzeyi "kısmen" olmaktadır. Bu sonuçla, genel olarak hizmetiçi eğitim ortamlarındaki aydınlatmanın, ses düzeyinin, temizliğin, masa ve sandalyelerin rahatlığının ve ısıtma soğutma düzeninin yeterli düzeyde uygun olmadığı söylenebilir. Yani, hizmetiçi eğitim düzenlenen ortamların fiziksel koşullarının öğrenme için yeterli uygunlukta olmadığı söylenebilir. Çünkü, genellikle beden eğitimi öğretmenleri için düzenlenen hizmetiçi eğitim etkinlikleri "spor izcilik okulları" denilen, aile ve öğrenci kampları olarak da işlev gören tesislerde yapılmaktadır. İnşaa edilirken hizmetiçi eğitim merkezi olarak tasarlanmayan bu tesislerde, yetersizlikleri ifade edilen temizlik, aydınlatma, ses düzeyi, ısıtma-soğutma ve masa sandalyeler yetişkinlerin ders yapmaları için dizayn edilmemektedir. Sonradan bu tesislere eklenen ders araçlarıyla. Oysa eğitim ortamlarının yetişkinlerin görme, işitme, rahat oturma ve iklim değişikliğine olan hassasiyetleri dikkate alınarak düzenlenmesi önemlidir.

Madde 7 ve 8’de görüldüğü gibi, beden eğitimi öğretmenleri “hizmetiçi eğitim ortamlarının eğitsel araç donanımı sayı yönünden yeterlidir” görüşüne “kısmen” ve altında bir düzeyinde; “hizmetiçi eğitim ortamlarının eğitsel araç donanımı kullanılabilir durumdadır” görüşüne ise “kısmen” düzeyinde katılmaktadırlar. Öyleyse hizmetiçi eğitim ortamlarının eğitsel araç donanımı açısından eksiklik olduğu söylenebilir. Oysa kurs amaçlarına ulaşma bakımından araç-gerecin uygun olması önemli bir etmendir (Özan, Dikici, 2001).

Madde 9’da görüldüğü gibi, beden eğitimi öğretmenleri “hizmetiçi eğitim ortamlarında öğrenme konusu ile ilgili çeşitli dökümanlara ulaşılmaktadır” görüşüne “kısmen” düzeyinde katılmaktadırlar. Bu sonuca dayanarak, beden eğitimi öğretmenleri için öz-yönelimli öğrenmeye uygun bir hizmetiçi eğitim ortamı bulunmadığı söylenebilir. Öyleyse, hizmetiçi eğitim ortamlarında öğrenme konusu ile ilgili dökümanların yeterli olması, katılımcıları daha öz-yönelimli öğrenmeye teşvik edeceğinden hizmetiçi eğitim programının verimini de artıracığı söylenebilir.

Madde 10’da görüldüğü gibi, beden eğitimi öğretmenleri “hizmetiçi eğitim ortamlarındaki konaklama odalarının bakımı yeterlidir” görüşüne “kısmen” düzeyinde katılmaktadırlar. Bu sonuçla, beden eğitimi öğretmenlerinin konaklama odalarının bakımlı olması yönündeki beklentilerinin yeterince karşılanmadığı söylenebilir. Oysa, konaklama odalarının yeterli bakıma sahip olmasının hizmetiçi eğitim etkinliklerini olumlu yönde etkilemesi olasıdır.

Madde 11’de görüldüğü gibi, beden eğitimi öğretmenleri “hizmetiçi eğitim ortamlarındaki yemeklerin kalitesi yeterlidir” görüşüne “kısmen” düzeyinde katılmaktadırlar. Bu sonuca göre, öğretmenlerin yemeklerin kalitesi ile ilgili beklentilerinin yeterince karşılanamadığı söylenebilir. Zaten yerleşim merkezlerinden uzak olan hizmetiçi eğitim ortamlarında, yemeklerin kalitesi düşük olduğunda, öğretmenlerin alternatif olarak yemek yiyecekleri bir yer de bulamaması hizmetiçi eğitim ortamları ile ilgili memnuniyet düzeyini düşürmekte ve genel olarak hizmetiçi eğitim hakkındaki görüşleri olumsuz

etkilemektedir. Öyleyse, yemeklerin kalitesi, mutfağın denetimi ve yemeklerin çeşitli çıkması ile ilgili beklentilerin yeterli düzeyde karşılanmasına özen gösterilmelidir.

Madde 12'de görüldüğü gibi, beden eğitimi öğretmenleri “hizmetiçi eğitim merkezi sosyal ihtiyaçların karşılanması bakımından yeterlidir” görüşüne “kısmen” düzeyinde katılmaktadırlar. Bu sonuca göre, hizmetiçi eğitim merkezlerinin, öğretmenlerin söz konusu sosyal ihtiyaçlarını karşılaması bakımından yeterince uygun olmadığı söylenebilir. Oysa, öğretmenlerin gün içinde ve eğitim gününün sonunda dinlenme, sohbet etme, eğlenme, spor yapma ve çalışma gibi sosyal ihtiyaçlarının karşılanabileceği olanaklara sahip olması, öğretmenlerin hizmetiçi eğitim etkinliklerinden en yüksek düzeyde yarar sağlaması açısından önemlidir.

Madde 13'de görüldüğü gibi, beden eğitimi öğretmenleri “hizmetiçi eğitim ortamlarındaki sağlık sorunları ile ilgili alınan önlemler yeterlidir” görüşüne “çok az” düzeyinde katılmaktadırlar. Bu sonuçla, sağlık konusunda çok hassas davranan beden eğitimi öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim ortamlarında doktor, hemşire ve sağlık ile ilgili ciddi yetersizlikler olduğunu düşündükleri söylenebilir. Oysaki, her biri yetişkin olan öğretmenlerin genç yaşta insanlara göre sağlık sorunlarıyla karşılaşma riski daha fazla olabilir. Öyleyse, hizmetiçi eğitim ortamlarında yeterli sağlık tedbirlerinin alınmış olmasına özen gösterilmelidir.

Madde 14'de görüldüğü gibi, beden eğitimi öğretmenleri “hizmetiçi eğitim ortamlarındaki eğitim faaliyeti yöneticileri, ortaya çıkan sorunların çözümünde gayretlidir” görüşüne “kısmen” düzeyinde katılmaktadırlar. Bu sonuca göre, beden eğitimi öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim ortamlarında karşılaştıkları sorunlarıyla ilgili olsun, işleyişin düzeninden olsun, izin ve hasta sevk işlemlerinde ve diğer konularla ilgili olsun iletişim kuracakları, sorunlarını çözecek, yöneticilik vasıflarıyla yeterince donatılmış bir eğitim faaliyeti yöneticisi göremedikleri söylenebilir.

**Beden Eğitimi Öğretmenlerine Yönelik Hizmetiçi Eğitim Programlarında
Görev Alan Öğreticilerin; Alan ve Yetişkin Eğitimi Bakımından
Yeterlilikleri**

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin, hizmetiçi eğitim programlarında görev alan öğreticilerin; alan yeterlilikleri ve yetişkin eğitimi yeterliliklerine ilişkin görüşleri Çizelge 16'da verilmektedir.

Çizelge 16

**Beden Eğitimi Öğretmenlerine Yönelik Hizmetiçi Eğitim Programlarında Görev Alan
Öğreticilerin Alan ve Yetişkin Eğitimi Yeterlilikleri**

D.) Beden Eğitimi öğretmenlerine yönelik hizmetiçi eğitim programlarında görev alan öğreticilerin; a)alan yeterlilikleri b) yetişkin eğitimi yeterlilikleri bakımından nasıl görüldükleri	N	Hiç		Çok az		Kısmen		Oldukça		Çok		X	SS
		sayı	%	sayı	%	sayı	%	sayı	%	sayı	%		
1. Eğitim görevlilerinin öğrenme konusuna hakimiyetleri yeterlidir.	135	4	3	10	7,4	68	50,4	47	34,8	6	4,4	3,30	,79
2. Eğitim görevlileri, konuyla ilgili eğitsel donanımı etkin biçimde kullanabilmektedirler.	133	3	2,3	15	11,3	64	48,1	46	34,6	5	3,8	3,26	,79
3. Eğitim görevlileri öğrenme konusuna ilişkin uygun öğretim, yöntem ve tekniklerini kullanabilmektedirler.	135	5	3,7	14	10,4	66	48,9	45	33,3	5	3,7	3,22	,82
4. Eğitim görevlileri öğrenme konusuna ilişkin olarak yeterli uygulama yapabilmektedirler.	135	4	3	24	17,9	65	48,5	38	28,4	3	2,2	3,08	,81
5. Eğitim görevlileri katılımcıların tecrübelerinden yararlanmaktadır.	133	9	6,7	20	14,9	58	43,3	41	30,6	5	3,7	3,07	,97
6. Eğitim görevlileri yeni öğrenmeleri, öncekilerle ilişkilendirebilmektedirler.	131	6	4,5	17	12,9	75	56,8	29	22	4	3	3,03	,85
7. Eğitim görevlileri katılımcıların özyönelimli öğrenmeleri için öğrenme kaynaklarına ulaşmalarında yardımcı olmaktadır.	134	6	4,5	16	11,2	67	50,7	43	32,1	2	1,5	3,14	,80
8. Eğitim görevlileri katılımcılara saygılı davranmaktadır.	134	1	0,7	10	7,5	39	29,3	66	49,6	17	12,8	3,66	,82
9. Eğitim görevlileri katılımcılara öğrenmeyi teşvik edici davranışlarda bulunmaktadır.	136	6	4,4	14	10,3	51	37,5	53	39	12	8,8	3,37	,94

Beden eğitimi öğretmenlerinin kendilerine yönelik hizmetiçi eğitim programlarında görev alan öğreticilerin alan yeterlilikleri ve yetişkin eğitimi yeterliliklerine ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmak amacıyla anketin D bölümünde 9 madde sunulmuştur. Söz konusu 9 maddeden 8'ine öğretmenler “kısmen” düzeyinde katılmaktadırlar. Geriye kalan bir maddede (8. madde) ise “oldukça” düzeyinde katılım göstermektedirler.

Sonuçlar bir bütün olarak değerlendirildiğinde hizmetiçi eğitim etkinliklerinde görev alan eğitim görevlilerinin sahip olması gereken çeşitli nitelikleri yoklayan 9 maddeden 8'ine katılım düzeyinin “kısmen” olması, hizmetiçi eğitim etkinliklerinde görev alan öğreticinin rolünü başarıyla yerine getirmesi ile ilgili köklü ve ilkesel düzeyde yetersizlikler olduğunu düşündürmektedir. Bu genel değerlendirme bağlamında maddelere tek tek bakıldığında şunlar söylenebilir:

Madde 1'de görüldüğü gibi, beden eğitimi öğretmenleri “eğitim görevlilerinin öğrenme konusuna hakimiyetleri yeterlidir” görüşüne “kısmen” düzeyinde katılmaktadırlar. Bu sonuç, eğitim görevlilerinin öğrenme konusuna hakimiyetlerinin yeterli bulunmadığını göstermektedir. Öyleyse, hizmetiçi eğitim etkinliklerinde görev alacak öğreticilerin konularına hakimiyetleri bakımından titizlikle seçilmelerine hizmetiçi eğitim etkinliklerinin verimi açısından özen gösterilmelidir.

Madde 2'de görüldüğü gibi, beden eğitimi öğretmenleri “eğitim görevlileri, konuyla ilgili eğitsel donanımı etkin biçimde kullanabilmektedirler” görüşüne “kısmen” düzeyinde katılmaktadırlar. Bu sonuç öğreticilerin eğitsel donanımı kullanma yeterliliğinin düşük olduğunu göstermektedir. Öyleyse, hizmetiçi eğitim etkinliklerinde görev alacak öğreticilerde eğitsel donanımı işlevsel kullanabilme yeterliliğinin aranması gereklidir.

Madde 3'de görüldüğü gibi, beden eğitimi öğretmenleri “eğitim görevlileri öğrenme konusuna ilişkin uygun öğretim yöntem ve tekniklerini kullanabilmektedir” görüşüne “kısmen” düzeyinde katılmaktadırlar. Bu sonuca

dayanarak, hizmetiçi eğitim etkinliklerindeki öğretmenlerin öğretim yöntem ve tekniklerin kullanımında yeterli başarıyı gösteremedikleri söylenebilir.

Madde 4’de görüldüğü gibi, beden eğitimi öğretmenleri “eğitim görevlileri öğrenme konusuna ilişkin olarak yeterli uygulama yapabilmektedir” görüşüne “kısmen” düzeyinde katılmaktadırlar. Bu sonuçla, hizmetiçi eğitimlerde görev alan öğretmenlerin yeterince uygulama yapabilmekte yetersiz kaldığı söylenebilir. Zaten, açık uçlu sorulara verilen yanıtlara göz atıldığında, katılımcı öğretmenlerin hizmetiçi eğitim etkinliklerinde “yeterli uygulama yapılmamasını” karşılaştıkları sorunlar arasında ifade ettikleri görülmektedir. Öyleyse, beden eğitimi öğretmenlerinin hizmetiçi eğitiminde “uygulama yapılması” na fırsat verecek koşulların oluşturulmasına özen gösterilmelidir.

Madde 5’de görüldüğü gibi, beden eğitimi öğretmenleri “eğitim görevlileri katılımcıların tecrübelerinden yararlanmaktadır” görüşüne “kısmen” düzeyinde katılmaktadırlar. Oysa, yetişkinlerin eğitiminde onların tecrübelerinden yararlanılması önemlidir ve elde edilen sonuç bu önemli ilkeye hizmetiçi eğitim etkinliklerinde uyulmadığını göstermektedir. Eğitim görevlilerinin bu konuda hassas davranması, hizmetiçi eğitim etkinliklerinin etkililiği açısından önemlidir.

Madde 6’da görüldüğü gibi, beden eğitimi öğretmenleri “eğitim görevlileri yeni öğrenmeleri öncekilerle ilişkilendirmektedir” görüşüne “kısmen” düzeyinde katılmaktadırlar. Bu sonuç, yetişkin eğitimcilerde olması gerekli önemli öğretim ilkelerinden olan “yeni öğrenmeleri öncekilerle ilişkilendirmek” konusunda öğretmenlerin yeterli düzeyde başarılı olmadığını düşündürmektedir. Oysa, eğitim görevlilerinin bu konuda göstereceği dikkat, yeni öğrenmelerin daha sağlam bir temele oturmasını sağlayacak ve öğrenmelerin kalıcılığını pekiştirecektir.

Madde 7’de görüldüğü gibi, beden eğitimi öğretmenleri “eğitim görevlileri katılımcıların özyönelimli öğrenmeleri için öğrenme kaynaklarına ulaşmalarında yardımcı olmaktadır” görüşüne “kısmen” düzeyinde

katılmaktadırlar. Bu sonuç, hizmetiçi eğitimlerde özyönelimli öğrenme için, öğrenenlere yardımcı olunmadığını göstermektedir.

Madde 8’de görüldüğü gibi, beden eğitimi öğretmenleri “eğitim görevlileri katılımcılara saygılı davranmaktadırlar” görüşüne “oldukça” düzeyinde katılmaktadırlar. Bu sonuç, öğretici-öğreten ilişkilerinde olması gereken uygunluğun bulunduğunu göstermektedir.

Madde 9’da görüldüğü gibi, beden eğitimi öğretmenleri “eğitim görevlileri katılımcılara öğrenmeyi teşvik edici davranışlarda bulunmaktadırlar” görüşüne “kısmen” düzeyinde katılmaktadırlar. Bu sonuç, eğitim görevlilerinin, öğrenmeyi teşvik etmekte yeterince başarılı olmadıklarını düşündürmektedir.

Hizmetiçi Eğitim Programlarının Değerlendirilmesi

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim programlarının değerlendirilmesine ilişkin görüşleri çizelge 17’de sunulmaktadır.

Çizelge 17

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Hizmetiçi Eğitim Programlarının Değerlendirilmesine İlişkin Görüşleri

E) Beden Eğitimi öğretmenlerinin katıldıkları hizmetiçi eğitim programlarının değerlendirilmesine ilişkin görüşleri	N	Hiç		Çok az		Kısmen		Oldukça		Çok		\bar{X}	SS
		sayı	%	Sayı	%	sayı	%	sayı	%	sayı	%		
1. Hizmetiçi eğitim etkinliklerinin bitiminde başarıyı ölçmek için ciddi bir sınav yapılmalıdır.	180	15	6,8	27	15,3	61	34,1	45	25,6	32	18,2	3,32	1,14
2. Hizmetiçi eğitim programlarının işlenişine ilgili görüşlerimiz alınmaktadır.	140	15	10,7	38	27,1	46	32,9	33	23,6	8	5,7	2,86	1,07
3. Hizmetiçi eğitim ortamının fiziki şartları ile ilgili görüşlerimiz alınmaktadır.	141	23	16,3	40	28,4	43	30,5	29	20,6	6	4,3	2,68	1,10
4. Hizmetiçi eğitim etkinliklerinin bitiminde programın içeriğiyle ilgili görüşlerimiz alınmaktadır.	141	14	9,9	39	27,7	48	34	30	21,3	10	7,1	2,87	1,07
5. Hizmetiçi eğitim programları katılımcıların görüşleri dikkate alınarak sürekli geliştirilmektedir.	140	17	12,1	40	28,6	49	35	26	18,6	8	5,7	2,77	1,06

Beden eğitimi öğretmenlerinin katıldıkları hizmetiçi eğitim programlarının değerlendirilmesine ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmak amacıyla anketin E bölümünde 4'ü olumlu 1'i olumsuz olarak 5 madde sunulmaktadır. Söz konusu 5 maddeye beden eğitimi öğretmenleri “kısmen” düzeyinde katılmaktadırlar.

Bu bölümdeki 5 maddeye katılım düzeyinin “kısmen” olması, hizmetiçi eğitim etkinlikleri sırasında ve sonrasında programın işleyişi ile ilgili katılımcıların görüşleri alınarak hizmetiçi eğitim etkinliklerinin sürekli geliştirilebilmesi için yapılması gerekli değerlendirmelerin uygulanması ile ilgili köklü, ilkesel düzeyde yetersizlikler olduğunu düşündürmektedir. Bu genel değerlendirme bağlamında maddelere tek tek bakıldığında şunlar söylenebilir:

Madde 1'de görüldüğü gibi, beden eğitimi öğretmenleri “hizmetiçi eğitim etkinliklerinin bitiminde başarıyı ölçmek için ciddi bir sınav yapılmalıdır” görüşüne “kısmen” düzeyinde katılmaktadırlar. Bu sonuçla, beden eğitimi öğretmenlerinin hizmetiçi eğitimlerde ciddi bir sınav yapılması ile ilgili beklentilerinin olmadığı söylenebilir, fakat diğer taraftan görüşülen öğretmenlerin yarıya yakın bir bölümünün “ciddi bir sınav yapılması” görüşüne “oldukça” ve “çok” düzeyinde katılmaları, hizmetiçi eğitim etkinliklerinin bitiminde zaten yapılan sınavların yeterince ciddi ve başarıyı ölçmek amacıyla yapılmadığı ile ilgili düşünce taşımalarından kaynaklanıyor olabilir. Oysaki, yetişkinlerin öz değerlendirme yapması, kendi başarısını kendisinin değerlendirmesi, başarısızlık anında utanmasını engellemiş olacağı (Miser, 1999) için ciddi bir sınav yapılması ile ilgili bir beklentinin diğer çoğunluk tarafından kabul görmediği görülmektedir. Öyleyse, beden eğitimi öğretmenleri “bir sınav olmasını istediklerinden” değil ama eğer yapılması gerekli ise bu sınavın “ciddi bir şekilde” olmasını istiyor olabilirler.

Madde 2'de görüldüğü gibi, beden eğitimi öğretmenleri “hizmetiçi eğitim programlarının işlenişiyile ilgili görüşlerimiz alınmaktadır” görüşüne “kısmen” düzeyinde katılmaktadırlar. Bu sonuçla, beden eğitimi öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim programlarının işlenişiyile ilgili görüşlerinin yeterince alınmadığını düşündükleri söylenebilir. Oysa ki hizmetiçi eğitim etkinliklerinin

işlenişyle ilgili öğretmenlerin görüşlerine başvurulduğunda ve alınan bu görüşlere göre etkinliklerle ilgili bir takım düzenlemeler ve iyileştirmeler yapıldığında, katılımcılar hem kendilerine değer verildiğini hissedecek, hem de aksaklıkların giderilme yoluna gidildiğini görecektir.

Madde 3’de görüldüğü gibi, beden eğitimi öğretmenleri “hizmetiçi eğitim ortamlarının fiziki şartları ile ilgili görüşlerimiz alınmaktadır” görüşüne “kısmen” düzeyinde katılmaktadırlar. Bu sonuçla, anketin C bölümünde yetersizliklerini dile getirdikleri hizmetiçi eğitim ortamlarının fiziki şartları ile ilgili kendi görüşlerinin yeterince alınmadığı ortaya çıkmaktadır. Oysa, hizmetiçi eğitim etkinliklerinin daha verimli geçmesi için hizmetiçi eğitim ortamlarının daha iyi organize edilmesi, katılımcı öğretmenlerin bu konu hakkındaki görüşlerinin alınması, değerlendirilmesi ve iyileştirme yoluna gidilmesi gerekmektedir.

Madde 4’de görüldüğü gibi, beden eğitimi öğretmenleri “hizmetiçi eğitim etkinliklerinin bitiminde programın içeriği ile ilgili görüşlerimiz alınmaktadır” görüşüne “kısmen” düzeyinde katılmaktadırlar. Bu sonuç, hizmetiçi eğitim etkinliklerinin sonunda programın içeriği ile ilgili öğretmen görüşlerine yeterince başvurulmadığını göstermektedir. Oysa, her hizmetiçi eğitim etkinliğinden sonra öğretmenlerin görüşleri alınarak içerikle ilgili yeni düzenlemeler yapıldığında, ihtiyaçlara hitap eden hizmetiçi eğitim etkinliklerine duyulan güven artacak, amacına uygun bir niteliğe bürünecek ve öğretmenlerin memnuniyet düzeyleri ve aldıkları verimin yükselecektir.

Madde 5’de görüldüğü gibi, beden eğitimi öğretmenleri “hizmetiçi eğitim programları katılımcıların görüşleri dikkate alınarak sürekli geliştirilmektedir” görüşüne “kısmen” düzeyinde katılmaktadırlar. Bu sonuçla, anketin E bölümündeki diğer maddelerin de desteklediği gibi, hizmetiçi eğitim etkinliklerinin geliştirilmesi için öğretmenlerin görüşlerinin yeterince dikkate alınmadığı söylenebilir. Öyleyse, katılımcıların hizmetiçi eğitim etkinliği sonundaki davranışlarını, başarısını, eğitim sürecindeki yetersizlikleri, eksik ve hatalı durumları saptamaya yardım eden ve tüm bunların gözönünde bulundurulmasıyla, sonraki eğitim etkinliklerinin daha iyi hale gelmesini

sağlayan “son değerlendirmenin” etkin bir şekilde yapılması çok önem taşımaktadır (Lindwall. 1967, aktaran Taymaz, 1997).

Hizmetiçi Eğitimin Biçimi ve Zamanlaması

Tercih Edilen Hizmetiçi Eğitimin Biçimi

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin ihtiyaç duydukları hizmetiçi eğitim etkinliklerini hangi yolla almak istediklerine ilişkin görüşleri çizelge 18’de verilmektedir.

Çizelge 18
İhtiyaç Duyulan Hizmetiçi Eğitimin Biçimi

	Frekans	yüzde
Kurs	78	47,0
Seminer	24	14,5
Mesleki konferans	17	10,2
İnternet	47	28,3
Toplam	166	100,0

Görüldüğü gibi, beden eğitimi öğretmenleri değişik biçimde hizmetiçi eğitim yapılmasını uygun bulmaktadırlar. En çok tercih edilenler kurs ve internet yoluyla yapılan eğitimlerdir. Öğretmenlerin %47’si kurs’u tercih etmektedirler. Hizmetiçi eğitim etkinliklerini neden kurs yoluyla almak istediklerine ilişkin yanıtlara bakıldığında; öğretmenlerin birebir, bilfiil anlatım ve uygulamalı öğretimin faydalı olduğuna inandığı için, kurslarda daha kolay iletişim kurabildiği kanısında olduğu için kursları tercih ettikleri görülmektedir. Daha planlı ve düzenli olması, daha uzun süreli ve aktif olması ve planlı, programlı ve nitelikli olmasından dolayı da kurs türü eğitim tercih edilmektedir. Aynı gurup içinde yer alan bir kısım beden eğitimi öğretmeni de ekip ruhunu sağladığı için, daha kalıcı olduğu için, motivasyonun daha yüksek olması ve

verim aldığı için, bilgilerin yeniden gözden geçirilmesi ve eksiklerin giderildiği için kurs türü eğitimi yeğlemektedir.

Kurs şeklinde düzenlenen hizmetiçi eğitim etkinliklerinden beden eğitimi öğretmenlerinin daha çok verim aldıkları söylenebilir çünkü, iki hafta gibi bir süreye yayılan kurslar diğer etkinliklere göre daha uzundur. Bu süre içinde dersler öğretmenlerin ihtiyaç duydukları şekilde uygulamalı da yapılmaktadır, ki hizmetiçi eğitimlerden asıl beklentileri de bu yöndedir. Kursların plan ve programı da etkinlikten daha da verim alınmasını sağlamaktadır. Kursun ilk gününden itibaren hizmetiçi eğitim etkinliğinin planı tüm öğretmenlere duyurulmakta ve panolara asılmaktadır. Öğretmenler hangi saatlerde hangi derslere katılacaklarını bilmiş olmanın verdiği bir güvenle hareket etmektedirler. Ders aralarında eğitim görevlileri ve meslektaşları ile sohbet etme fırsatını yakalayan beden eğitimi öğretmenleri, birbirleri ile iletişim halinde olmaktan memnuniyet duymaktadırlar. Sabah, öğlen ve akşam yemeklerinde devamlı bir arada bulunmak, etkinliklerde sıkça kullanılan gurup çalışmalarının etkili yapılabilmesine olanak tanır, hem de meslektaşların birbirlerini daha iyi tanıyıp, anlamalarını sağlamaktadır. Diğer taraftan, bakanlığın beden eğitimi öğretmenleri için düzenlediği hizmetiçi eğitim etkinliklerinin genellikle deniz kıyısında bir tesiste yapılması, bazı beden eğitimi öğretmenlerinin bu etkinlikleri tatil gibi algılamasına da sebep olmaktadır. Bunların yanında diğer etkinliklere oranla daha uzun süreli olan kurslarda beden eğitimi öğretmenleri, kurs merkezlerinin alt yapı ve tesis problemlerini de daha çok yaşamaktadırlar.

Yukarıdaki çizelgede görüldüğü gibi, bu soruyu yanıtlayan öğretmenlerden %28.3'ü ihtiyaç hissettikleri hizmetiçi eğitim etkinliğini "internet" yoluyla almak istemektedirler. Eğitimi bu yolla almanın dikkat çeken nedenleri arasında, bir bayan öğretmenin eşinin kurslara gitmesine izin vermemesi, bir diğer bayan öğretmenin küçük çocuğuyla kurslara katılmasının sıkıntı yaratmasından dolayı internetin daha uygun olduğunu düşünmesidir. Çünkü öğretmenlerin belirttiğine göre, internetle sürekli bilgilendirme ve gelişim vardır, zaman sınırı yoktur, eğitimin zamanlamasını kendi boş anlarına ve özel hayatına göre ayarlayabilmektedir, ders ve çalışma kayıplarını en aza

indirebilmektedir, internet her an ulaşılabilir, aynı anda daha çok kişi faydalanabilmektedir ve erişim çok daha çabuktur. Diğer önemli iki neden olarak öğretmenler, idarecilerin öğretmenlerin kurslara gitmelerine izin vermemesini ve kendilerinin şehir dışına çıkmak zorunda kalmamalarını göstermektedirler.

İnternet yoluyla hizmetiçi eğitim etkinliğinin diğerlerine göre daha çok avantajlı görünmesine rağmen beden eğitimi öğretmenlerinin çoğu, ihtiyaç duydukları hizmetiçi eğitimi kurs şeklinde almak istediklerini belirtmektedirler. Çünkü internet yoluyla aldıkları hizmetiçi eğitimlerde meslektaşlarla tanışma ve etkileşim içine girme fırsatı olmayacaktır. Ayrıca beden eğitimi öğretmenlerinin en çok ihtiyaç duydukları konuların başında yer alan, uygulama yapabilme ve uygulama ile ilgili eksiklerin giderilmesi husunda internetin uygun olmaması da diğer seçeneklerden biri olan kursun seçilmesine sebep olmaktadır. Bu konuda ilginç bir durum da söz konusudur. Beden eğitimi öğretmenleri en çok ihtiyaç duydukları hizmetiçi eğitim etkinliği konusuna bilgisayar, internet ve teknolojik araçların kullanımı diye yanıt vermekle birlikte, ihtiyaç hissettikleri hizmetiçi eğitimi, internet yoluyla almayı ikinci tercih olarak belirtmektedirler. Her öğretmenin evinde hala bilgisayar ve internetin olmaması bunun sebeplerinden biri olabileceği gibi internet teknolojisini kullanmayı bilmeyen öğretmenlerin “internet” seçeneğini öncelikli olarak işaretlememiş olmaları da söz konusudur. Diğer taraftan bir kursa katılmış olmak beraberinde bir takım sorumluluklar getirmektedir, örneğin; derse devam zorunluluğu olması, gurup çalışmalarına katılma yükümlölüğu olması gibi... İnternet ise öz yönelimli öğrenmeyi gerektirdiğinden, öğretmenler zaman ayırma ve öğrenmeye motive olma konusunda problem yaşıyor olabilirler.

Yukarıda verilen çizelgede görüldüğu gibi, bu soruyu yanıtlayan beden eğitimi öğretmenlerinden %14.5'i “seminer” yoluyla hizmetiçi eğitim almak istediklerini belirtmektedirler. Beden eğitimi öğretmenleri özellikle “daha özel alana inilmesi” ve “kısa ve etkileyici” olmasından dolayı semineri seçmektedirler. Kurs sürelerinin çok uzun olduğunu düşünen bir gurup

öğretmen aynı zamanda, bu kurslara önceden belirlenen kişilerin katıldıklarını düşünmelerinden dolayı da seminer'i seçmiş olabilirler.

Seminerde katılımcılara yardım etmek veya bilgi aktarmak için konusunda uzman bir otorite vardır, sistemli bir inceleme ve tartışma ortamı olur ve ayrıca katılımcıların aktif katılımı teşvik edilir. Fakat seminerin olumsuz taraflarından bir de semineri yönetecek yeterlilikte bir otoritenin bulunmasının zorluğu olduğu gibi, fırsat tanındığı halde katılımcıların söz alarak katılımında bulunmaması olabilir (Bervegin, Morris, Smith, MEB, 1971). Tüm bu özelliklerinden ötürü seminer daha az tercih ediyor olabilirler. Ayrıca ilginç bir durum, çoğunlukla beden eğitimi öğretmenlerinin tercihi hizmetiçi eğitim etkinliklerinin süresinin daha uzun tutulması yönüyle bir gurup beden eğitimi öğretmeni de daha kısa ve öz olduğu düşüncesiyle semineri seçmektedirler.

Yukarıdaki çizelgede görüldüğü gibi, bu soruyu yanıtlayan beden eğitimi öğretmenlerinden %10.2'si ihtiyaç duydukları hizmetiçi eğitim etkinliklerini "mesleki konferans" şeklinde almak istemektedirler. Yeni bilgilere yer verilmesi, birebir tartışma ortamı olması ve ne şekilde olursa olsun yeterli bir hizmetiçi eğitim etkinliği olsun yönünde görüş bildiren beden eğitimi öğretmenleri, mesleki konferansın aynı zamanda daha yararlı olduğunu düşünmektedirler. Oysaki konferans türündeki hizmetiçi eğitim etkinliklerinde ve eğitsel teknikte, katılımcılar edilgen alıcıdır ve tek bir konuşmacının ortamda bulunması dikkatleri dağılabilmektedir. Aynı zamanda konferans türündeki bir hizmetiçi eğitim etkinliklerinde konuşmacının dinleyiciler üzerindeki etkisi hemen anlaşılabilir.

Tercih Edilen Hizmetiçi Eğitim Zamanı

Beden eğitimi öğretmenlerinin, hizmetiçi eğitim etkinliklerinin düzenlenme zamanı açısından kendileri için en uygun olduğu dönemlere ilişkin görüşleri çizelge 19'da verilmektedir.

Çizelge 19**Hizmetiçi Eğitim Etkinliklerinin Düzenlenme Zamanı Açısından En Uygun Dönemler**

	Frekans	yüzde
ders dönemi hafta sonları	10	6,0
Ders dönemi hafta içleri	14	7,6
haziran ve eylül dönemleri	116	63,0
yaz tatili	24	13,0
Sömestr tatili	20	9,8
Toplam	184	100,0

Görüldüğü gibi araştırmaya katılan ve bu maddeye yanıt veren beden eğitimi öğretmenlerinin %63'ü hizmetiçi eğitim etkinlikleri için en uygun dönemin Haziran ve Eylül seminer dönemleri olduğunu ifade etmektedirler. Öğretmenlerin en çok bu dönemi seçmelerinin nedeni, kendilerinin ve idarecilerin derslerin boş geçmesini istememeleri olduğu görülmektedir. Diğer taraftan öğretmenler kendi tatillerine dokunulmadan hizmetiçi eğitim düzenlenmesi gerektiğini ve ders dönemiyle tatil dönemlerinin verimli olmadığını düşünmeleri de haziran ile eylül dönemlerini yeğlemelerinde etkili olmaktadır. Ayrıca bir çok beden eğitimi öğretmenin, okullarda ki seminer döneminin boş ve verimsiz geçmesinden yakındığı da görülmektedir. Diğer taraftan, "hiç olmazsa hizmetiçi eğitim etkinlikleri yoluyla tatil yapmış oluruz" düşüncesinde olan öğretmenlerin varlığı da dikkat çekmektedir.

Eylül ve Haziran seminer dönemleri öğretmenlerin okullarında en çok sıkıldıkları dönemlerdir. Çünkü, ilköğretim okullarında seminer adında bir çalışma yapıyormuş gibi görünmekle birlikte öğretmenler bu dönemleri çok verimsiz geçirmektedirler. Ortaöğretim okullarında ise ortalama yükseltme sınavlarında görev alan beden eğitimi öğretmenleri daha çok diğer sınavların gözetmenliğinde görevlendirilmektedirler. Sadece sınav tarihlerinde okullarına giden tüm branş öğretmenleri gibi beden eğitimi öğretmenleri de tatile girmiş sayılmamaktadırlar. Yani sınav görevleri olduğu için şehir dışına da çıkamayan öğretmenler bu dönemde hizmetiçi eğitim etkinliğinin düzenlenmesini istemektedirler. Ayrıca ülkemiz iklim şartları da göz önüne

alındığında Eylül ve Haziran dönemleri hizmetiçi eğitim etkinlikleri için uygun bir zamandır.

Çizelgede görüldüğü gibi, bu soruyu yanıtlayan beden eğitimi öğretmenlerinin %13'ü kendileri için en uygun hizmetiçi eğitim zamanı olarak yaz tatilini seçmektedirler. Öğretmenlerin ifadesine göre tamamen tatilde olmak, beden eğitimi öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim etkinliklerine katılması için daha rahatlık sağlamaktadır. Ayrıca beden eğitimi öğretmenlerinin bir bölümü, hizmetiçi eğitim etkinliklerini tatil olarak gördüklerini belirtmektedirler. Diğer taraftan bir grup beden eğitimi öğretmeni de yaz tatilinde kendilerinin daha rahat ve zinde olmasından dolayı yaz tatili seçeneğini işaretlediklerini ifade etmektedirler.

Genellikle öğretmenler, eğitimle ilgili yapılan çalışmaların daima okul dönemlerinin başında yada sonunda olmasını isterken, kendi tatillerine dokunulmamasını talep etmektedirler. Fakat hizmetiçi eğitim etkinliklerini tatil fırsatı, hizmetiçi eğitim merkezlerini de tatil yerleri olarak gören bir grup beden eğitimi öğretmeni, açıkça tatil yapmak için yaz tatilinde hizmetiçi eğitim etkinlikleri düzenlenmelidir, demektedir. Gerek ekonomik sebeplerle gerekse başka nedenlerle tatile gitme fırsatı bulamayan beden eğitimi öğretmenleri hizmetiçi eğitimleri tatil gibi görüyor olabilir. Bir başka neden, daha önce katıldıkları hizmetiçi eğitim etkinliklerinin ciddiyetten uzak, tatil havasında yapılmış olma ihtimali, beden eğitimi öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim etkinliklerini tatil gibi görmesine sebep olmaktadır.

Yukarıdaki çizelgede görüldüğü gibi, bu soruyu yanıtlayan beden eğitimi öğretmenlerinin %9.8'i hizmetiçi eğitimlerin düzenlenmesi için en uygun dönemin sömestr tatili olduğunu ifade etmektedirler. Nedenlerini ise, eğitim öğretimin aksamaması ve en boş zaman olması olarak ifade etmektedirler. Ayrıca önemli bir gerçeğin altını çizerek, yaz tatillerinde beden eğitimi öğretmenlerinin ek gelir kazanmalarını sağlayan spor okullarında, spor salonlarında ve kamplarda liderlik yaparak çalıştıkları da hatırlatılmaktadır.

Hizmetiçi eğitimlerin sömestr tatilinde yapılmasının iki boyutu bulunmaktadır; Kışın yapılan ve kayak yada diğer sportif etkinlikleri yapma olanağı bulunmayan hizmetiçi eğitim merkezlerinde hizmetiçi eğitim etkinlikleri tatil gibi görülemeyecektir. Fakat 2 hafta olan sömestr tatilinde bir de hizmetiçi eğitim alan beden eğitimi öğretmenleri hiç dinlenememiş olarak okullarına dönmüş olacaklardır. Bu nedenle Haziran ve Eylül seminer dönemlerinde düzenlenen hizmetiçi eğitim etkinlikleri öğretmenin verimliliği açısından daha uygun olabilir.

Yukarıdaki çizelgede görüldüğü gibi, bu soruyu yanıtlayan beden eğitimi öğretmenlerinden %7.6'sı en uygun hizmetiçi eğitim dönemi olarak ders dönemi hafta içlerini seçerken, neden olarak; daha iyi motive olmalarını, boş saatlerinin olmayışını ve bu dönemin en uygun zaman gördüklerini belirtmektedirler. Beden eğitimi öğretmenlerinin %6'sı kendileri için hizmetiçi eğitim etkinliği düzenlenmesini istedikleri en uygun zaman olarak ders dönemi hafta sonlarını seçmişlerdir, neden olarak da; hafta sonları okul ve öğrenci stresi olmadan daha iyi verim alınacağını göstermişlerdir. Öte yandan, "hizmetiçi eğitim etkinliği düzenlensin de ne zaman olursa olsun" diyen beden eğitimi öğretmenlerinin bulunuşu da dikkat çekmektedir.

Görevleri gereği bedensel olarak çalışan ve yorulan beden eğitimi öğretmenlerinin az bir kısmının ders dönemini seçmeleri şaşırtıcı değildir. Çoğunlukla tüm öğretmenler hafta içi yada hafta sonu mesai bitip de evlerine gittiklerinde, beden eğitimi öğretmenleri ya okul takımlarıyla antreman yapmaktadır yada izcilik ve bando çalışmaları veya milli tören ve bayramlara hazırlık çalışmaları yapmakta veya okullarıyla ilgisi olmayan ama sporla ilgili yerlerde çalışmaktadırlar. Bu nedenle de ders dönemi hizmetiçi eğitim çalışmalarının aslında beden eğitimi öğretmenleri için uygun bir dönem olmadığı söylenebilir.

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin, Formatör ve Koordinatör Formatör Beden Eğitimi Öğretmenlerine İlişkin Görüşleri

Formatör Beden Eğitimi Öğretmenleri Hakkında Bilgi

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin formatör beden eğitimi öğretmenleri hakkında herhangi bir bilgiye sahip olmalarına ilişkin veriler Çizelge 20'de verilmektedir.

Çizelge 20

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin, Formatör ve Koordinatör Formatör Beden Eğitimi Öğretmenleri Hakkında Bilgiye Sahip Olma Durumu

Formatör öğretmenler hakkında bilgiye sahibim	Frekans	yüzde
Evet	90	50,6
Hayır	87	48,9
Toplam	178	100,0

Görüldüğü gibi, görüşülen beden eğitimi öğretmenlerinin yaklaşık yarısı %50.6'sı formatör beden eğitimi öğretmenleri hakkında bilgiye sahipken diğer yarısı formatör beden eğitimi öğretmenleri hakkında herhangi bir bilgiye sahip değildir. 1996 yılında ilki gerçekleştirilen beden eğitimi formatörlük kursundan sonra hemen her yıl düzenlenen bu kurslardan geçerek formatör olan beden eğitimi öğretmenleri toplam 600 civarındadır. Her yıl illerinde mahalli hizmetiçi eğitim kursları açarak daha fazla beden eğitimi öğretmenin hizmetçi eğitim etkinliklerinden faydalanması amacını güden bu öğretmenlerin henüz bütün beden eğitimi öğretmenleri tarafından tanınmadığı görülmektedir.

Beden eğitimi öğretmenlerine rehberlik etme, program geliştirip yıllık planlar konusunda çalışma yapma ve hizmetiçi eğitim etkinliklerinde eğitim görevlisi olarak yer alma gibi görevleri de bulunan formatör beden eğitimi öğretmenlerinin az tanınmasının nedeni sayılarının hala az olması olabilir.

Araştırma bulgularına göre, görüşülen öğretmenlerin yarısının formatör öğretmenlerden ve çalışmalarından haberdar olmasının sebebi, bu öğretmenlerin Ankara'da açılan mahalli hizmetiçi eğitim kurslarına katılmış olması ve bu kurslarda eğitim görevlisi olarak görev alan formatör öğretmenlerle tanışmış olmalarından kaynaklanabilir. Ayrıca lig heyetinde görev alan bir çok beden eğitimi öğretmenin formatör olması da diğer beden eğitimi öğretmenlerinin lisans ve spor kolu işlemleri için bu öğretmenlerle iletişimini zorunlu kılmakta ve tanımlarını sağlamaktadır. Yine tören ve kutlama komitelerinde görev alan bir çok öğretmenin formatör öğretmen olması da törenlere öğrenci getirmekle görevli diğer beden eğitimi öğretmenlerinin formatörleri tanımasına olanak vermektedir. Fakat görüşülenlerin diğer yarısının bu öğretmenleri tanımamasının nedeni formatör öğretmen diye bir kavram olduğunu bilmediklerinden olabileceği gibi bu öğretmenlerin tören ve müsabakalarda görev almamaları yada hizmetiçi eğitim etkinliklerine katılmamalarından kaynaklanabilir.

Formatör Beden Eğitimi Öğretmenlerin Beden Eğitimi Dersine Sağladığı Katkı

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin, formatör öğretmenlerin beden eğitimi dersine ve beden eğitimi öğretmenine sağladığı katkı ile ilgili görüşleri Çizelge 21'de verilmektedir.

Çizelge 21

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin, Formatör Beden Eğitimi Öğretmenlerin Beden Eğitimi Dersine Sağladığı Katkı İle İlgili Görüşleri

Formatör öğretmenlerin beden eğitimi dersine ve beden eğitimi öğretmenine sağladığı katkı	N	Yüzde
Formatör beden eğitimi öğretmenleri spor organizasyonlarını ve mahalli beden eğitimi hizmetiçi kurslarını eksiksiz yerine getirirler	36	40
Formatör beden eğitimi öğretmenleri beden eğitimi öğretmenlerine rehberlik ederler	53	58.8
Formatör beden eğitimi öğretmenleri program geliştirme ve yıllık planlar konusunda çalışma yaparlar	36	40
Formatör beden eğitimi öğretmenleri hizmetiçi eğitim faaliyetlerinde eğitim görevlisi olarak yer alırlar	33	36.6
Formatör beden eğitimi öğretmenlerinin ne işe yaradığı hakkında hiçbir fikrim yok	6	6.6
Toplam	90	

Görüldüğü gibi bu soruyu yanıtlayan beden eğitimi öğretmenleri bunlar hakkında bilgi sahibi olan öğretmenlerdir ve bu maddede birden fazla seçenek işaretlemekte serbest bırakılmışlardır. Buna göre yanıt veren toplam 90 beden eğitimi öğretmenin yarıdan biraz çoğu (%58.8) formatör öğretmenlerin beden eğitimi öğretmenlerine rehberlik ettiklerini düşünmektedirler. Yarıya yakını (%40) formatör beden eğitimi öğretmenlerinin spor organizasyonlarını ve mahalli hizmetiçi kursları eksiksiz yerine getirdiklerini düşünmektedirler ve bu sayıyla eşit oranda öğretmen, program geliştirme ve yıllık planlar konusunda çalışma yaptıklarını vurgulamaktadırlar. Hizmetiçi eğitim etkinliklerinde eğitim görevlisi olarak yer alırlar, diyen 33 öğretmenin sayısı da neredeyse diğerlerine eşit bulunmaktadır. Görüldüğü gibi formatör beden eğitimi öğretmenlerinin daha çok beden eğitimi öğretmenlerine rehberlik ettiği düşüncesi hakimdir.

Koordinatör Formatör Beden Eğitimi Öğretmenleri Hakkında Bilgi

Araştırmaya katılarak bu maddeye yanıt veren beden eğitimi öğretmenlerinin, koordinatör formatör beden eğitimi öğretmenleri hakkında herhangi bir bilgiye sahip olmalarına ilişkin veriler Çizelge 22'de verilmektedir.

Çizelge 22

Beden eğitimi öğretmenlerinin, koordinatör formatör beden eğitimi öğretmenleri hakkında bilgiye sahip olma durumu

Koordinatör öğretmenler hakkında bilgiye sahibim	Frekans	yüzde
evet	83	49,7
hayır	84	50,3
Toplam	167	100,0

Görüldüğü gibi, yanıt veren beden eğitimi öğretmenlerinin yaklaşık yarısı koordinatör formatör beden eğitimi öğretmenleri hakkında bilgiye sahip olduklarını söylerken, diğer yarısı bu öğretmenler hakkında herhangi bir bilgiye sahip olmadıklarını ifade etmektedirler. Her iki maddedeki istikrarlı görüş, bu öğretmenlerin beden eğitimi öğretmenleri tarafından yeterince tanınmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Tüm Türkiye'de sadece 121 koordinatör formatör beden eğitimi öğretmeni bulunmaktadır. Bunlardan emekli olan ve vefat edenler çıkarıldığında geriye 110 kişinin kaldığı görülmektedir. Ankara'da biri başka bir ile tayin olan, diğeri de geçici görevle, öğretmenlik dışında başka bir işle uğraşan koordinatörler çıkarıldığında geriye kalan 4 koordinatöre 1100 beden eğitimi öğretmeni düşmektedir. Yani her bir koordinatöre 275 beden eğitimi öğretmeni düşmektedir. Bu sayının oldukça yüksek olması ve daha fazla koordinatöre ihtiyaç olduğu dikkat çekmektedir.

Koordinatör Formatör Öğretmenlerin Beden Eğitimi Dersine ve Beden Eğitimi Öğretmenine Sağladığı Katkı

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin, Koordinatör formatör öğretmenlerin beden eğitimi dersine ve beden eğitimi öğretmenine sağladığı katkı ile ilgili görüşleri Çizelge 23’de verilmektedir.

Çizelge 23

Koordinatör Formatör Öğretmenlerin Beden Eğitimi Dersine ve Beden Eğitimi Öğretmenine Sağladığı Katkı

Koordinatör formatör öğretmenlerin beden eğitimi dersine ve beden eğitimi öğretmenine sağladığı katkı	N	Yüzde
Koordinatör formatör beden eğitimi öğretmenleri, beden eğitimi ve sporla ilgili seminer, kurs, tören ve kutlamalarla diğer faaliyetlerin koordinasyonunu sağlarlar	61	73.5
Koordinatör formatör beden eğitimi öğretmenleri, beden eğitimi öğretmenlerinin sorunlarının çözümüne yardımcı olurlar	29	35.0
Koordinatör formatör beden eğitimi öğretmenleri, Formatör öğretmenlerin yetiştirilmesinde görev alırlar	37	44.6
Koordinatör formatör beden eğitimi öğretmenleri, illerde beden eğitimi ve sporla ilgili projeler yaparlar	43	51.8
Koordinatör formatör beden eğitimi öğretmenlerinin ne işe yaradığı hakkında hiçbir fikrim yok	5	6.0
Toplam	83	

Görüldüğü gibi görüşülen beden eğitimi öğretmenleri bu maddede birden fazla seçenek işaretlemekte serbest bırakılmışlardır. Buna göre, koordinatör formatör beden eğitimi öğretmenlerinden haberdar olan beden eğitimi öğretmenlerinin %73.5’i “koordinatör formatör beden eğitimi öğretmenleri, beden eğitimi ve sporla ilgili seminer, kurs, tören ve kutlamalarla diğer faaliyetlerin koordinasyonunu sağlarlar” demektedirler. Bunların %51.8’i ise “koordinatör formatör beden eğitimi öğretmenleri, illerde beden eğitimi ve sporla ilgili projeler yaparlar”, demektedirler. Koordinatör formatör beden eğitimi öğretmenleri, formatör öğretmenlerin yetiştirilmesinde görev alırlar

diyen beden eğitimi öğretmenlerinin oranı ise %44.6'dır. %6'sı ise koordinatör öğretmenlerin beden eğitimi dersine ve beden eğitimi öğretmenine sağladığı katkı hakkında herhangi bir fikire sahip değildir.

Koordinatör formatör beden eğitimi öğretmenlerinin önemli görevlerinden biri, beden eğitimi ve sporla ilgili seminer, kurs, tören ve kutlamalarla diğer faaliyetlerin koordinasyonunu sağlamaktır. Zaten araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenleri de koordinatörlerin bu görev alanlarıyla beden eğitimi öğretmenine ve dersine katkıda bulunduğunu düşünmektedirler. Fakat beden eğitimi öğretmenlerinin böyle düşünmelerindeki en önemli etken katıldıkları hizmetiçi eğitim etkinliklerinde olsun, görev aldıkları milli tören ve bayramlarda olsun koordinatörlerle birlikte çalışma fırsatlarının olması ve onları bu vasıta ile tanımlarından kaynaklanmaktadır. Aynı zamanda illerde lig heyetlerinde çalışan koordinatör ve formatör beden eğitimi öğretmenleri lig heyetlerindeki görevleri gereği çok fazla beden eğitimi öğretmeni ile karşılaşmaktadırlar ve onlara yardım edip işlerini kolaylaştırmaya çalışmaktadırlar. Fakat beden eğitimi öğretmenleri iletişimde oldukları kişilerin kim olduklarını bilmiyor olabilirler. Diğer taraftan koordinatör ve formatör beden eğitimi öğretmenlerinin tanınmıyor olmasının sebebi, gerek il ve ilçe beden eğitimi spor ve izcilik şube müdürlükleri, gerekse koordinatör ve formatör beden eğitimi öğretmenlerinin kendilerinin görev alanlarıyla ilgili beden eğitimi öğretmenlerini yeterince bilgilendirmemeleri yada yönetimler tarafından aktif olarak görevlendirilmemeleri olabilir.

Koordinatör formatör beden eğitimi öğretmenleri aynı zamanda Bakanlık Beden Eğitimi Spor ve İzcilik Daire Başkanlığı tarafından formatör beden eğitimi öğretmenlerinin yetiştirilmesinde görevlendirilebilmektedirler. Yine bu öğretmenler illerde beden eğitimi ve sporla ilgili sporun yaygınlaştırılması amaçlı projeler yaparak beden eğitimi dersine ve öğretmene katkıda bulunmaktadırlar. Fakat yürütülmesi gereken bu projeler mali kaynak sıkıntısından dolayı istenilen seviyeye gelemeden ya bitmek durumunda kalmaktadır yada kısıtlı bütçeyle az kişinin katılımı sağlanan projeler olmaktadır. Aslında proje kapsamı ne kadar büyürse o kadar çok kişiye ulaşılacağından bu tür çalışmalar da daha çok beden eğitimi öğretmeni

tarafından bilinecektir ve böylece koordinatör ve formatör beden eğitimi öğretmenlerinin görev alanları ve beden eğitimi dersine ve öğretmenine sağladığı katkı da yine daha çok beden eğitimi öğretmeni tarafından takip edilebilecektir.

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Öğrenmeye İhtiyaç Duydukları En Önemli Hizmetiçi Eğitim Konuları

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin öğrenmeye ihtiyaç duydukları en önemli hizmetiçi eğitim konuları öncelik sırasına Çizelge 24'de verilmektedir.

Çizelge 24

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Öğrenmeye İhtiyaç Duydukları En Önemli Hizmetiçi Eğitim Konuları

Beden eğitimi öğretmenlerinin öğrenmeye ihtiyaç duydukları en önemli hizmetiçi eğitim konuları	N
Bilgisayar –internet – teknolojinin dersimizde kullanımı	16
Çeşitli yeni gelişen spor branşlarıyla ilgili çalışmalar	15
Değişen kurallar ve yeni uygulamalar	13
Milli bayram ve törenler	13
Yeni öğretim yöntemleri	12
Temel beden eğitimi (spor branşları olmaksızın sadece hareket eğitimi) ve beden eğitimi dersinin işlenişi	11
İlkyardım	10
Sporcuya yaklaşım ve öğrenci psikolojisi	8
Yıllık ve günlük planlar	8
Ders dışı egzersiz çalışmaları	5
Spor kolu (kulübü) ve defterleri	5
Ölçme ve değerlendirme	5
Spor ortamı ve malzeme üretme teknikleri, kısıtlı imkanlarla ders işleme teknikleri	5

Görüldüğü gibi beden eğitimi öğretmenleri en çok bilgisayar ve internet kullanımı ve teknolojinin beden eğitimi dersinde işlevsel kullanımı ile ilgili konulara öncelikli olarak ihtiyaç duymaktadırlar. Anketin A bölümündeki 16. maddede de, beden eğitimi öğretmenlerinin yarısı (%49) bu konudaki rahatsızlıklarını dile getirmekte ve hizmetiçi eğitim etkinliklerinde teknolojinin derslerinde nasıl kullanılması gerektiğinin hiç yada çok az verildiğini belirtmektedirler.

Okullarda yeterli teknolojik donanımın bulunması halinde, beden eğitimi dersi, teknoloji kullanılarak işlenebilecek en uygun derslerden biridir. Çeşitli branşlarla ilgili görsel ve sesli animasyonlar, oyun kurallarının anlatımı sırasında kullanılacak slayt gösterisi, antrenman modelleri, teknik ve taktik çalışmalar ve örnek maçlar gibi görselliğe hitap eden konularda beden eğitimi öğretmenleri teknolojik araçlardan yardım alabilirler. Ayrıca çalışmalara rağmen teknikteki bazı hataların düzeltilemediği öğrencileri, hareketin yapılış anında videoya kaydedip sonrada kendisine izletmek de teknolojiden yardım olarak kullanılan bir tekniktir ve gerekli donanımı olan okullarda beden eğitimi öğretmenleri bu tekniği kullanabilmektedir. Belkide en önemlisi, gerek iletişim araçlarından biri olması gerekse araştırma ve inceleme yapma olanağı tanimasından dolayı internet kullanımına duyulan ihtiyaçtır. Özellikle yeni gelişen spor dalları, oyunlar ve değişen oyun kurallarının rahatlıkla takip edilebileceği bir araç olması da internete duyulan ihtiyacı artırmaktadır. Son olarak da bütün öğretmenlik branşlarında olduğu gibi beden eğitimi öğretmenleri de günlük, yıllık plan ve ders raporlarını bilgisayarda yazıp, daha sonra tekrar kullanmak yada üzerinde değişiklik yapabilmek için kaydetmek istemektedirler. Tüm bunların yapılabilmesi için beden eğitimi öğretmenleri bilgisayar, internet ve teknolojik araçları kullanma konusuna ihtiyaç hissetmektedirler. Bu nedenle olsa gerek, 2006 yılı itibarıyla Ankara'da bilgisayar I ve bilgisayar II mahalli kursları açılmıştır. Sadece beden eğitimi öğretmenlerine yönelik olarak planlanmış bu kurslarda bilgisayar okuryazarlığı ve internet kullanımı konuları verilmiştir. Öyleyse, öğretmenlerin ilgi ve ihtiyaçları gözetenilerek bilgisayar kursuna öncelik ve ağırlık verildiği söylenebilir.

Bir diğ er ihtiyaç olarak beden eğ itimi öğ retmenleri çeş itli (yeni geliş en) spor branş larla ilgili ç alışmalara ağı rlık verilmesini istemektedirler. Burda anlatmak istedikleri değ iş ik ve alternatif branş ların kendilerine verilmesi ve beden eğ itimi derslerinin rutinden kurtulmasıdır. En son 1987 yılında geliştirilen ve 2006 yılına kadar halen kullanılan beden eğ itimi ders programı, artık ç aç ın ihtiyaçlarını karşı layamayacak duruma gelmiştir. Bu müfredat programına göre futbol sadece erkek öğ renciler tarafından oynanabilmektedir. Badminton gibi öğ rencilerin oynamaktan keyif aldığı , ç ok fazla bir tesis ve malzemeye ihtiyaç duyulmayan bir sporun bu programda yer almaması, salonu olan okullarda rahatlıkla oynatılabilecek salon hokeyinin kullanılmaması hem müfredata yeni sporların konulması ihtiyacını doğ urmaktadır, hem de bu oyunlar konusunda yetiştirilmeye gereksinim duyulmaktadır. Bununla birlikte, 2006 yılı Mart ayında Ankara'da korfbol kursu aç ılarak, Tü rkiye'de henüz ç ok tanınmayan bu spor dalı , beden eğ itimi öğ retmenlerine tanıtılmış tır. 2006 yılı sonu itibarıyla geliştirilmeye baş lanan yeni ilkö ğ retim okulları beden eğ itimi taslak müfredat programında yer alan değ iş iklikler ve yeni spor branş larına olanak tanınmasıyla tüm bu kaygıları en aza indirmesi umulmaktadır.

Bir baş ka ihtiyaç olarak, değ iş en oyun kuralları ve yeni uygulamalar gösterilmektedir. Beden eğ itimi dersi ve spor ç ok geniş bir kapasiteye ve ç ok dinamik bir yapıya sahip olmasından ö tü rü, her geç en gün, kurallarda değ iş iklik olmakta ve yeni branş lar aç ılmaktadır. Ç oę u zaman beden eğ itimi öğ retmenleri bu değ iş imleri ve yeni spor dallarını takip etmekte zorlanmaktadır. Bu nedenle hizmetiç i eğ itimlerde bu konulara yer verilmesi ihtiyacı iç inindedirler. Oysa hizmetiç i eğ itim etkinliklerinde bu konulara yeterince yer verilmemektedir.

Diğ er bir ihtiyaç duyulan konu sporcu psikolojisidir ki bu konu üniversitelerde ders olarak okutulmaktadır. Ç aç gençliğ inin ilgi ve ihtiyaçlarının deę iş mesi, kù ltürde meydana gelen ç ö küntü ler, öğ renci ve sporculardan performans beklentisinin fazla olması onların psikolojisini bilmeyi ve anlamayı gerektirmektedir. Stres kat sayısının hergün arttığı günümüz koş ulları, sporcuların da baş arısız olma ve mücadele edememe korkusunu

pekiştirmektedir. Sporcu psikolojisi konusuna ihtiyaç duyan beden eğitimi öğretmenleri, öğrencilerine daha çok yardımcı olacağını düşünmektedirler. Oysa hizmetiçinde verilen konulara bakıldığında sporcu yada ergen psikolojisi konularına hiç yer verilmediği görülmektedir.

İlkyardım konusuna ihtiyaç duyan beden eğitimi öğretmenlerinin sayısı da oldukça fazladır. Okullarda okul doktoru veya hemşiresinin bulunmaması ve bu görevin sağlık derslerine giren biyoloji öğretmenlerine değil de beden eğitimi öğretmenlerine düşmesi de beden eğitimi öğretmenlerinin bu konuda ihtiyaç içinde olmalarına sebep olmaktadır. Çünkü sağlıklı ders ortamları kullanma fırsatı olmayan beden eğitimi öğretmenleri, özellikle kendi derslerinde sağlıklı zemin ve saha şartlarına bağlı yaralanmalarda ve sakatlanmalarda ilkyardım konusuna ve bu konuyla ilgili daha önceki bilgilerinin güncellenmesine ihtiyaç duymaktadırlar. Oysa ki, geçmiş yıllarda düzenlenen hizmetiçi eğitim etkinliklerindeki dersler içerisinde ilkyardım konusu hiç yer almamaktadır.

Milli bayram ve törenlerdeki beden eğitimi öğretmenlerinin görev alanlarına ilişkin konular da önemli ihtiyaçlardan biri olarak gösterilmektedir. Oysa ki, son 6 yılda beden eğitimi öğretmenleri için açılmış tüm hizmetiçi eğitim etkinliklerinde milli bayram ve törenler konusuna yer verildiği görülmektedir. Üstelik anketin A bölümü 17. maddede, beden eğitimi öğretmenlerinin yarısı (%51.5) hizmetiçi eğitim etkinliklerinde bayrak töreni, milli tören ve anma günlerindeki görev alanlarıyla ilgili konulara oldukça ve çok yer verildiğini belirtmektedirler. Fakat ihtiyaçları sorulduğunda öğretmenler yine de bu konuyu yazmakta ısrarlı davranmaktadırlar. Herkes de bilir ki kutlama ve anma günleri söz konusu olduğunda akla ilk gelen isim beden eğitimi öğretmenidir. Doğru yerde doğru komutu vererek törenin düzenini sağlayacak kişidir, beden eğitimi öğretmeni. Ayrıca kutlama günlerinde gösteri gurupları çıkarmak, o günün anlam ve önemine uygun coşkulu kutlanmasını sağlamak da beden eğitimi öğretmeninden beklenmektedir. Yani tören ve anma günleri beden eğitimi öğretmenliğinin önemli bir görev alanını oluşturmaktadır. Bu nedenle her an değişen yönergelerden haberdar olma, bilgilerinin tazelenmesi ve eksiklerinin giderilmesi adına öğretmenler bu konuyla ilgili hizmetiçi eğitim programlarına yoğunlukla ihtiyaç duymaktadırlar.

Ders dışı egzersiz çalışması ve spor kolu (kulübü) ve defterlerinin nasıl tutulacağı konuları, beden eğitimi öğretmenlerinin eşit oranda ihtiyaç duydukları diğer konulardır. Özellikle ders dışı egzersiz konusu beden eğitimi öğretmenlerinin büyük oranda problem yaşadığı konuların başında bulunmaktadır. Çünkü her mahalli amirin farklı uygulamalar içinde olması ve yönetmelikte yazmamasına rağmen değişik taleplerde bulunması, beden eğitimi öğretmenlerini zor durumda bırakmakta, çoğu zaman ücretlerinin kesilmesine yol açmaktadır. Bundan dolayı özlük haklarını ve diğer illerdeki uygulamaları öğrenebilmek için beden eğitimi öğretmenleri bu konuya ihtiyaç duymaktadırlar. Ayrıca spor kulübü defter ve evraklarının tutulması ve bu kulübün işleyiş şekli de önemli konular arasındadır. Özellikle teftiş elemanlarının okullara geldiklerinde ilk inceledikleri kulüplerin başını spor (kolu) kulübü çekmektedir. Para giriş ve çıkışının olması, malzeme alımı, çeşitli organizasyonlar düzenleme yetkisinin olması, spor kulübünü daha önemli hale getirir. Her hareketini alınan kararlar doğrultusunda yapabilen spor (kolu) kulübüyle ilgili, beden eğitimi öğretmeni yetiştiren yüksek öğretim kurumlarında yeterince bilgi ve uygulama yapılmadığı için öğretmenler bu konuyla ilgili hizmetiçi eğitim alma ihtiyacı içinde olmaktadır. Oysa ki, yine tören ve milli bayramlar konusunda olduğu gibi spor kolu ile ilgili olarak da son 6 yıldır hizmetiçi eğitim programlarında bu konunun üzerinde önemle durulmaktadır. Buna rağmen beden eğitimi öğretmenlerinin hala bu konu ile ilgili ihtiyaç içinde olması konunun öneminden kaynaklanıyor olabilir.

Bütün öğretmenlerin karşı karşıya olduğu yıllık ve günlük planlar konusu, beden eğitimi öğretmenlerinin de hakkında hizmetiçi eğitim almak istedikleri konuların arasında yer almaktadır. Özellikle 2003 yılında yürürlüğe konan ünitelendirilmiş yıllık planlar konusunda problem yaşayan beden eğitimi öğretmenleri, hizmetiçi eğitim programları yoluyla bu hususta yardım almak istemektedirler. Diğer branşlara göre farklı bir yıllık plan düzenleme ve uygulama alışkanlığı olan beden eğitimi dersi belki de planı hazırlanması en zor branşlar arasında yer alır. Herhangi bir branşa bakıldığında iki derslik blokda dahi tek bir konu uygulanabilmektedir. Oysa ki, beden eğitiminde her derse düzen alıştırmaları ile başlama alışkanlığı vardır. Aynı ders içinde günün

konusu ile ilgili teorik işleyiş verilir, ardından o konuyla ilgili ısınma hareketleri yer alır ki genellikle ısınma hem koşuyu hem de açma ve germe hareketlerini yani serbest cimnastik ve atletizmde koşular konusunu içerir. Daha sonra ana konuya geçilir ve son olarak dersin keyifli bir şekilde bitirilmesi için konu bir oyunla sona erer. Yani bir blok ders içinde en az 3 konu işlenmektedir. Tüm bunlar için beden eğitimi öğretmenleri, gerek teorik olarak gerekse uygulamalı olarak bu konuya ihtiyaç duymaktadırlar.

Temel beden eğitimi ve beden eğitimi dersinin işlenişi ile ilgili beden eğitimi öğretmenlerinin büyük oranda ihtiyaç içinde oldukları görülmektedir. Beden eğitimi dersinin spor branşları olmaksızın sadece hareket eğitimi ve beceri gelişimi ile ilgili bölümünü kapsar temel beden eğitimi. Dersin işlenili ise özel bir uygulama gerektirir. Oysa ki, beden eğitimi öğretmenleri öğretmenlik uygulaması (staj) dersini genellikle spor imkanları tam olan ya da şehir merkezinde olup imkanları diğer okullara göre daha iyi durumda olan okullarda almaktadırlar. Oysaki mezun olduktan sonra okul bahçesi ve ders yapacak kapalı bir alanı bile olmayan okullarda görev yapabilmektedirler. Mezuniyet öncesi alınan ve ülkemiz gerçeklerini yansıtmayan bir eğitimin izlerini görev yaptıkları gerçek okullarda bulamayan öğretmenlerin bu konuda da bir ihtiyaç içinde oldukları görülmektedir. Çünkü beden eğitimi öğretmenleri ihtiyaçları arasında “spor ortamı ve malzeme üretme teknikleri, kısıtlı imkanlarla ders işleme teknikleri” diye bir konu eklemektedirler. Buradan da çalıştıkları okullarda spor tesisi ve malzemesiyle ilgili yaşadıkları problemi çözme arayışında oldukları anlamı çıkarılmaktadır.

Diğer bir ihtiyaç olarak öğretim yöntemlerinin yer aldığı görülmektedir. Beden eğitimi öğretmenleri anketin A bölümü 10. maddesinde çok büyük bir oranda (%78.7) hizmetiçi eğitimlerde öğretim yöntemlerine kısmen ve oldukça yer verildiğini ifade etmektedirler. Fakat ihtiyaç hissettikleri konuların başında hala öğretim tekniklerinin yer alması bu konunun öneminden kaynaklanıyor olabilir. Kısıtlı imkanlarla ders yapmak durumunda olan beden eğitimi öğretmenleri yaratıcılıklarını en üst boyutlarda kullanmak zorundadır. Çünkü sahası olmayan, gerekli ders malzemesi bulunmayan okul sayısı tahmin edilemeyecek kadar çoktur, ve dolayısıyla bu durumla karşı karşıya kalan

beden eğitimi öğretmeni sayısı da çoktur. Bir taraftan bir kısım öğretmenler kendi özel öğretim tekniklerini geliştirirken, diğer taraftan bir kısım beden eğitimi öğretmenleri de bu engellerden yılgınlığa düşüp tembelleşebilmektedir. Bir çok beden eğitimi öğretmenin hak etmediği “bedenci” kavramı, öğrencilerini derslerde serbest bırakıp kız öğrencilerin ellerine bir voleybol topu, erkek öğrencilerin ellerine de bir futbol topu verip kendileri de okulun herhangi bir yerinde zaman geçiren beden eğitimi öğretmenlerin olmasından kaynaklanabilir. İşte dersini böyle tüketmek istemeyen, kendini geliştirip, eksiklerini tamamlamak ve kendini tazelemek isteyen beden eğitimi öğretmenleri yeni öğretim yöntemlerine ihtiyaç duymaktadırlar.

Diğer ihtiyaç duyulan konulardan biri olan özel eğitim gerektiren çocuklar için beden eğitimi dersinin nasıl verilmesi gerektiğidir. Bu konu bir çok beden eğitimi öğretmenin hakkında hizmetiçi eğitim almak istediği konulardan biridir. Her sınıfta, her beden eğitimi öğretmenin, herhangi bir engel gurubuna giren bir öğrenciyle ya da üstün yetenekli öğrencilerle karşılaşma olasılığı vardır. Bu gibi öğrencileri beden eğitimi ve spora yaklaştırarak, diğer öğrencilerle olan farklılığın enaza indirilmesi beden eğitimi öğretmenlerinin amaçlarından biri olmaktadır. Her an bedensel yada zihinsel engeli olan bir öğrenciye beden eğitimi dersi yaptırmak durumunda kalılabileceği gibi üstün yetenekli bir öğrenciye nasıl yaklaşılması gerektiğinin bilinmemesi de beden eğitimi öğretmeni açısından önemlidir. Tüm bunlar için de özel eğitim gerektiren çocuklar için beden eğitimi öğretmenlerinin özel eğitim alması gerekmektedir.

Hizmetiçi Eğitimlerde Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Karşılaştıkları En Önemli Sorunlar

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim etkinliklerinde karşılaştıkları en önemli sorunlar öncelik sırasına Çizelge 25’de verilmektedir.

Çizelge 25

Hizmetiçi Eğitimlerde Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Karşılaştıkları En Önemli Sorunlar

Hizmetiçi Eğitimde Karşılaşılan Sorunlar	N
Mekan ve fiziki şartlar	25
Eğitim görevlilerinin yetersizliği	18
Sürenin kısa olması ve zamanı kötü kullanma	18
Eğitimin zamanlamasının kötü yapılması	8
Öğretim materyal ve metod yoksunluğu	7
Verilen eğitimlerde uygulamaya ağırlık verilmemesi	7
Hayata geçirilemeyen işlevsel olmayan ders konularının varlığı	6
Organizasyon bozukluğu	5

Görüldüğü gibi bu maddeye yanıt veren beden eğitimi öğretmenlerinin çoğunluğu, katıldıkları hizmetiçi eğitim merkezlerini mekan olarak ve fiziki şartlar bakımından sorunlu olarak görmektedirler. Bu sonuç anketin C bölümündeki 10. ve 12. maddelere verilen yanıtları pekiştirmektedir.

Beden eğitimi öğretmenleri, daha çok dersliklerin fiziki şartları ve konaklama odalarının bakımı ile ilgili sorunlar yaşamaktadır. Özellikle hizmetiçi eğitim ortamlarının temizliği, ısıtma-soğutması ve masa sandalyelerin rahatlığı ile ilgili problemler anketin C bölümünde de kendini göstermektedir. Ayrıca hizmetiçi eğitim merkezinin sosyal ihtiyaçları karşılaması bakımından da yetersiz olduğu söylenmektedir.

Diğer bir sorun olarak eğitim görevlilerinin yetersizliği gösterilmektedir. Bu verilerin anketin D bölümündeki 4. ve 5. maddelere verilen yanıtlarla örtüştüğü görülmektedir.

Hizmetiçi eğitim ortamlarındaki öğrenme konusu ile ilgili çeşitli döküman eksikliği, eğitsel araç donanımının sayı yönünden yetersiz oluşu ve var olan eğitsel araç donanımının da kullanılabilir olmaması beden eğitimi öğretmenlerinin yaşadıkları sorunlar arasındadır. Ayrıca en çok ihtiyaç

duyulan, uygulamalı konulara yeterince yer verilmemesi ve öğrenilenlerin uygulamaya geçirilememesi de beden eğitimi öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlardandır.

Önemli bir diğer sorun olarak hizmetiçi eğitim etkinliklerindeki sürenin kısalığı, zamanı kötü kullanma ve hizmetiçi eğitim etkinliğinin zamanlamasının kötü yapılması gösterilmektedir. Bu veriler anketin C bölümünün 1. maddesine verilen yanıtlarla örtüşmektedir.

Hizmetiçi eğitimlerin zamanlaması konusunda da şikayetlerini dile getiren beden eğitimi öğretmenleri, buna çözüm olarak F bölümünde Haziran ve Eylül seminer dönemlerinin uygun zamanlar olduğunu belirtmektedirler.

BÖLÜM V

ÖZET, SONUÇ VE ÖNERİLER

Özet

Bu araştırma, beden eğitimi öğretmenlerinin kendilerine yönelik düzenlenen hizmetiçi eğitim etkinliklerini nasıl değerlendirdiğini ortaya çıkarmak amacıyla yapıldı.

Beden eğitimi öğretmenlerinin, kendilerine yönelik hizmetiçi eğitim etkinliklerinin ihtiyaç ve beklentilerini karşılayıp karşılamadığı, kendilerine yönelik hizmetiçi eğitim etkinliklerine katılma biçimleri, hizmetiçi eğitim programlarının; süresini, uygulama yerinin koşullarını, eğitsel donanımını uygun bulup bulmadıkları, hizmetiçi eğitim programlarında görev alan öğretmenleri; alanda yeterlilikleri ve yetişkin eğitimi yeterlilikleri bakımından nasıl gördükleri, katıldıkları hizmetiçi eğitimlerde program ve başarının değerlendirilmesine ilişkin görüşleri, ihtiyaç duydukları hizmetiçi eğitimi; hangi yolla ve hangi dönemde almak istedikleri, “formatör” ve “koordinatör formatör” beden eğitimi öğretmenlerine ilişkin görüşleri, ihtiyaç duyduğu en önemli hizmetiçi eğitim konuları ve hizmetiçi eğitim etkinliklerinde karşılaştıkları en önemli sorunların neler olduğu bu araştırma için yanıt aranacak alt sorulardır.

Araştırma “tekil tarama” modelinde, nedir sorusuna yanıt arayan betimsel bir araştırmadır. Bilindiği gibi tarama modeli, var olan durumu mevcut şekliyle betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır.

Araştırmaya veri toplamak amacıyla, derecelendirme tipinde bir anket geliştirilmiştir. Ayrıca, konu ile ilgili geniş bir literatür taraması yapılmış ve beden eğitimi öğretmenleri için 1960-2005 yılları arasında düzenlenmiş

hizmetiçi eğitim etkinlikleri ile ilgili analizler yapılmıştır. Böylece, beden eğitimi öğretmenleri için düzenlenen hizmetiçi eğitim etkinliklerinin amacı, ne şekilde yapıldığı ve ne sıklıkta uygulandığı hakkında bilgi edinilmeye çalışılmıştır.

Geliştirilen ankete uzman görüşü almak ve içerik geçerliğine bakmak üzere Prof. Dr. Rifat Miser, Prof. Dr. Meral Uysal, Yrd. Doç. Dr. Mehmet Bilir, Araş. Gör. Dr. Fevziye Sayılan, Prof. Dr. İnalet Pehlivan, Prof. Dr. Dilek Gözütok, Doç. Dr. Cem Babadoğan ve Araş. Gör. Cem Karacaoğlu'nun katkılarından yararlanılmıştır.

Soruların yeterince açık olup olmadığının anlaşılması amacıyla anket, 20 beden eğitimi öğretmenine ön test olarak uygulanmış, yapılan düzeltmelerden sonra evreni temsil eden Ankara'daki özel ve resmi okullarda görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinden 187'sine bu araç uygulanmıştır. Örneklem tesadüfi eleman örnekleme tekniği ile seçilmiştir. Balcı (1995) 'nın Anderson'dan aktardığına göre evrenden alınacak örneklem sayısının alt sınırı olarak, evrenin %10'u yeterli olmaktadır. Bu düşünceyle en az 110 beden eğitimine öğretmenine ulaşmak amaçlanmış fakat, anket dönüş yüzdesini yüksek tutmak ve anketin güvenilirliğini artırmak için örneklem sayısı daha büyük (%15) tutulmuş ve araştırma için Ankara'da görev yapan 187 beden eğitimi öğretmenin görüşlerinden yararlanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS 11.0 programında çözümlenmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin her bir maddeye katılım düzeyi frekans dağılım sayısı ve yüzdesi alınarak tablolatırılmıştır. Örneklem temsil eden 187 öğretmenden yaklaşık 50'si hizmetiçi eğitim etkinliklerine hiç katılmadıkları için bazı maddelere yanıt vermemişlerdir. Bu durum, görüşülen beden eğitimi öğretmenlerinin anketi ciddiye alarak doldurduklarını göstermektedir. Araştırmaya katılan 187 öğretmenin 77'si kadın, 110'u erkektir. Kıdemi 0-5 yıl arası olanlar 17 (%9.1), 6-10 yıl arası olanlar 43 (%23), 11-15 yıl arası olanlar 54 (%28.9), 16-20 yıl arası olanlar 25 (%13.4) ve 20 yıl üstü olanlar 48 (%25.7) kişidir. Görüşülenlerden 51 öğretmen, daha önce hiç hizmetiçi eğitime katılmadıklarını belirtirken, 12 öğretmen bu soruyu yanıtızs bırakarak, hizmetiçi eğitime katılma sayısına "hiç" seçeneğini işaretlemekten kaçındıkları izlenimi vermektedirler. Uygulanan anket, kişisel bilgilerin bulunduğu Bölüm I

ve A, B, C, D, E, F, G, H alt bölümlerini içeren, öğretmenlerin, hizmetiçi eğitimin çeşitli boyutları hakkındaki görüşlerini ortaya çıkarmak amaçlı sorulan maddelerin bulunduğu Bölüm II den oluşmaktadır.

Sonuç

Beden eğitimi öğretmenlerinin kendilerine yönelik düzenlenen hizmetiçi eğitim etkinlikleri hakkındaki görüşleri sonunda ortaya çıkan sonuçlar, araştırmanın alt sorularına göre şöyle düzenlenmiştir:

1. Varolan hizmetiçi eğitimlerin beden eğitimi öğretmenlerinin ihtiyaç ve beklentilerini karşılayıp karşılamadığına ilişkin 20 maddeden 19'una katılım düzeyinin "kısmen" ve altında olması hizmetiçi eğitimlerin gereksinim ve beklentilerinin karşılanma düzeyinin yetersiz olduğunu göstermektedir. Bu çerçevede beden eğitimi öğretmenleri,
 - a) hizmetöncesi edindikleri bilginin mesleklerini başarıyla yerine getirmek için "kısmen" yeterli olduğu görüşündedirler.
 - b) hizmetiçi eğitim etkinliklerinin mesleki öğrenme ihtiyaçlarını karşılamak için düzenlendiği görüşüne "kısmen" katılmaktadırlar.
 - c) hizmetiçi eğitim yoluyla meslekleriyle ilgili bilimsel gelişmeleri öğrendikleri görüşüne "kısmen" katılmaktadırlar.
 - d) hizmetiçi eğitim etkinliklerinin içeriği, öğrenme ihtiyaçlarını karşılamak için uygundur görüşüne "kısmen" katılmaktadırlar.
 - e) hizmetiçi eğitimle kendilerine tatil fırsatı sunulması işgücünün tazelenmesi görüşüne "kısmen" katılmaktadırlar.
 - f) hizmetiçi eğitim etkinliklerinde meslektaşlarıyla tanışmak çok önemlidir görüşüne "oldukça" katılmaktadırlar.

- g) katıldıkları hizmetiçi eğitimlerde öğrendiklerinin hemen hepsini iş hayatında kullandıkları görüşüne “kısmen” katılmaktadırlar.
- h) hizmetiçi eğitim programları planlanırken ihtiyaçlarına ilişkin görüşlerinin alınmakta olduğu düşüncesine “çok az” katılmaktadırlar.
- i) hizmetiçi eğitim yoluyla meslekteki yeni bilgiler ve değişen oyun kurallarının verildiği görüşüne “kısmen” katılmaktadırlar.
- j) hizmetiçi eğitim etkinliklerinde beden eğitimi dersi için gerekli öğretim yöntemlerine yer verildiği görüşüne “kısmen” katılmaktadırlar.
- k) hizmetiçi eğitim etkinliklerinde ölçme ve değerlendirme tekniklerine yer verildiği görüşüne “kısmen” katılmaktadırlar.
- l) hizmetiçi eğitim etkinliklerinde sporcu ve ergen psikolojisi konularının üzerinde önemle durulduğu görüşüne oldukları “kısmen” katılmaktadırlar.
- m) hizmetiçi eğitimlerde ihtiyaç duydukları uygulamalı konulara yer verildiği görüşüne “kısmen” katılmaktadırlar.
- n) hizmetiçi eğitim etkinliklerinde teorik konuların dağılımının dengeli yapıldığı görüşüne “kısmen” katılmaktadırlar.
- o) hizmetiçi eğitim etkinliklerinde engelli öğrencilere nasıl bir tutum ve öğretim yöntemi uygulanacağını verildiği görüşüne “çok az” katılmaktadırlar.
- p) hizmetiçi eğitim etkinliklerinde teknolojinin beden eğitimi derslerinde nasıl kullanılması gerektiğinin öğretildiği görüşüne “çok az” katılmaktadırlar.
- q) hizmetiçi eğitim etkinliklerinde bayrak töreni, anma günleri, ulusal bayram ve törenlerdeki görev alanları olan konularının üzerinde önemle durulduğu görüşüne “kısmen” katılmaktadırlar.

- r) hizmetiçi eğitim etkinliklerinde spor kulübü defter ve evraklarının nasıl tutulması gerektiğinin vurgulandığı görüşüne “kısmen” katılmaktadırlar.
- s) hizmetiçi eğitim etkinliklerinde ders dışı egzersiz konusunun kapsamlı olarak ele alındığı görüşüne “kısmen” katılmaktadırlar.
- t) hizmetiçi eğitim etkinliklerinde panel ve açık oturum ortamları yaratılarak beden eğitimi öğretmenlerinin ortak sorunlarının ele alındığı görüşüne “kısmen” katılmaktadırlar.
2. Beden Eğitimi öğretmenleri, kendilerine yönelik hizmetiçi eğitim etkinliklerine gönüllü olarak katılıp katılmadıklarına ilişkin 4 maddeden 2'sine “kısmen” 2'sine “çok az” düzeyinde katılmaktadırlar. Dolayısıyla beden eğitimi öğretmenlerinin hizmetiçi eğitimlere gönüllü olarak katılma durumlarıyla ilgili köklü ve ilkesel yetersizlikler olduğu söylenebilir. Bu çerçevede beden eğitimi öğretmenleri,
- a) yararlı olacağını düşündükleri hizmetiçi eğitim etkinliklerinde kendi başvurularıyla yer aldıkları görüşüne “kısmen” katılmaktadırlar.
- b) zümrelerindeki bütün öğretmenler hizmetiçi eğitimlere çağrıldığında kendilerinin de zorunlu olarak katıldığı görüşüne “çok az” katılmaktadırlar.
- c) hizmetiçi eğitimlere kabul edilme kriterlerinin objektif olduğunu görüşüne “kısmen” katılmaktadırlar.
- d) amirlerinin hizmetiçi eğitim etkinliklerine katılmaları için kendilerini teşvik ettikleri görüşüne “çok az” katılmaktadırlar.
3. Beden Eğitimi öğretmenlerinin kendilerine yönelik hizmetiçi eğitim programlarının; süresinin, uygulama yerinin koşullarının, eğitsel donanımının uygunluğuna ilişkin 14 maddeden 13'üne “kısmen” katılmaktadırlar. Dolayısıyla hizmetiçi eğitim programlarının süresi, uygulama yerinin koşulları ve eğitsel donanıma ilişkin köklü

ve ilkesel yetersizlikler bulunduğu söylenebilir. Bu çerçevede beden eğitimi öğretmenleri,

- a) hizmetiçi eğitim etkinliklerinin süresinin ele alınan konuyu öğrenmek için yeterli olduğu görüşüne “kısmen” katılmaktadırlar.
 - b) hizmetiçi eğitim ortamlarındaki aydınlatmanın, ses düzeyinin, temizliğin, masa sandalyelerin rahatlığının, ısıtma soğutma düzeninin yeterli olduğu görüşüne “kısmen” katılmaktadırlar.
 - c) hizmetiçi eğitim ortamlarının eğitsel araç donanımının sayı yönünden yeterli ve kullanılabilir durumda olduğu görüşüne “kısmen” katılmaktadırlar.
 - d) hizmetiçi eğitim ortamlarında öğrenme konusu ile ilgili çeşitli dökümanlara ulaşıldığı görüşüne “kısmen” katılmaktadırlar.
 - e) hizmetiçi eğitim ortamlarındaki konaklama odalarının bakımının yeterli olduğu görüşüne “kısmen” katılmaktadırlar.
 - f) hizmetiçi eğitim ortamlarındaki yemeklerin kalitesinin yeterli olduğu görüşüne “kısmen” katılmaktadırlar.
 - g) hizmetiçi eğitim merkezinin sosyal ihtiyaçların karşılanması bakımından yeterli olduğu görüşüne “kısmen” katılmaktadırlar.
 - h) hizmetiçi eğitim ortamlarındaki sağlık sorunları ile ilgili alınan önlemlerin yeterli olduğu görüşüne “çok az” katılmaktadırlar.
 - i) hizmetiçi eğitim ortamlarındaki eğitim faaliyeti yöneticilerinin, ortaya çıkan sorunların çözümünde gayretli oldukları görüşüne “kısmen” katılmaktadırlar
4. Beden eğitimi öğretmenleri kendilerine yönelik hizmetiçi eğitim programlarında görev alan öğreticilerin; alanda yeterlilikleri ve yetişkin eğitimi yeterliliklerinin uygunluğuna ilişkin 9 maddeden 8’ine “kısmen” katılmaktadırlar. Bu sonuç, hizmetiçi eğitim etkinliklerinde görev alan öğreticilerin alan yeterlilikleri ve yetişkin

eğitimi yeterlilikleri ile ilgili ilkesel ve köklü yetersizlikler olduğunu düşündürmektedir. Bu çerçevede beden eğitimi öğretmenleri,

- a) eğitim görevlilerinin öğrenme konusuna hakimiyetlerinin yeterli olduğu görüşüne “kısmen” katılmaktadırlar.
- b) eğitim görevlilerinin konuyla ilgili eğitsel donanımı etkin biçimde kullandıkları görüşüne “kısmen” katılmaktadırlar.
- c) eğitim görevlilerinin öğrenme konusuna ilişkin uygun öğretim yöntem ve tekniklerini kullandıkları görüşüne “kısmen” katılmaktadırlar.
- d) eğitim görevlilerinin öğrenme konusuna ilişkin olarak yeterli uygulama yaptıkları görüşüne “kısmen” katılmaktadırlar.
- e) eğitim görevlilerinin katılımcıların tecrübelerinden yararlandıkları görüşüne “kısmen” katılmaktadırlar.
- f) eğitim görevlilerinin yeni öğrenmeleri öncekilerle ilişkilendirdikleri görüşüne “kısmen” katılmaktadırlar.
- g) eğitim görevlilerinin katılımcılara özyönelimli öğrenmeleri için öğrenme kaynaklarına ulaşmalarında yardımcı oldukları görüşüne “kısmen” katılmaktadırlar.
- h) eğitim görevlilerinin katılımcılara saygılı davrandıkları görüşüne “oldukça” katılmaktadırlar.
- i) eğitim görevlilerinin katılımcılara öğrenmeyi teşvik edici davranışlarda buldukları görüşüne “kısmen” katılmaktadırlar.

5. Beden eğitimi öğretmenlerinin, katıldıkları hizmetiçi eğitimlerde program ve başarı değerlendirilmesinin yapıldığına ilişkin 5 maddeye de “kısmen” düzeyinde katılmaktadırlar. Bu sonuç, hizmetiçi eğitim sırasında ve sonrasında program ve başarı değerlendirilmesi yapılması ile ilgili ilkesel ve köklü yetersizlikler olduğunu düşündürmektedir. Bu çerçevede beden eğitimi öğretmenleri,

- a) hizmetiçi eğitim etkinliklerinin bitiminde başarıyı ölçmek için ciddi bir sınav yapılmalıdır görüşüne “kısmen” katılmaktadırlar. Bu sonuç, beden eğitimi öğretmenlerinin

hizmetiçi eğitimlerin sonunda başarıyı ölçmek için sınav yapılmasını uygun görmediklerini düşündürmektedir.

- b) hizmetiçi eğitim programlarının işlenişiyile ilgili düşüncelerinin alındığı görüşüne “kısmen” katılmaktadırlar.
 - c) hizmetiçi eğitim ortamlarının fiziki şartları ile ilgili görüşlerinin alındığı görüşüne “kısmen” katılmaktadırlar.
 - d) hizmetiçi eğitim etkinliklerinin bitiminde programın içeriği ile ilgili görüşlerinin alındığı görüşüne “kısmen” katılmaktadırlar.
 - e) hizmetiçi eğitim programları katılımcıların görüşleri dikkate alınarak sürekli geliştirildiği görüşüne “kısmen” katılmaktadırlar.
6. Beden eğitimi öğretmenleri ihtiyaç duydukları hizmetiçi eğitimin;
- a) değişik türde yapılmasını uygun bulmaktadırlar. En çok tercih edilen türler “kurs” ve “internet” yoluyla eğitimidir.
 - b) zamanlamasına ilişkin farklı dönemleri uygun bulmaktadırlar. En çok tercih edilen zamanlar “Haziran ve Eylül seminer” yada sınav dönemleridir.
7. Beden eğitimi öğretmenlerinin;
- a) yarısı “formatör” beden eğitimi öğretmenleri hakkında bilgiye sahiptir.
 - b) formatörler hakkında bilgiye sahip olanların yarıdan fazlası, formatör öğretmenlerin beden eğitimi öğretmenlerine rehberlik ettiklerini düşünmektedirler.
 - c) yarısı “koordinatör” formatör beden eğitimi öğretmenleri hakkında bilgiye sahiptir.
 - d) koordinatörler hakkında bilgiye sahip olanların yarıdan oldukça fazlası, koordinatör öğretmenlerin beden eğitimi ve sporla ilgili seminer, kurs, tören ve kutlamalarla diğer faaliyetlerin koordinasyonunu sağladıklarını düşünmektedirler.

8. Beden eğitimi öğretmenleri;
- a) değişik öğrenme alanlarına ihtiyaç duymaktadırlar. En çok ihtiyaç duyulan öğrenme alanı “bilgisayar ve internet” ile teknolojinin beden eğitimi dersinde kullanımudur.
 - b) katıldıkları hizmetiçi eğitim etkinliklerinde çeşitli sorunlarla karşılaşmaktadırlar. En çok, hizmetiçi eğitim merkezlerini mekan olarak ve fiziki şartlar bakımından sorunlu olarak görmektedirler.

Öneriler

Uygulama Önerileri

- 1- Öğretmenlerin branşlarındaki eksiklerini gidermek ve kendilerini yenilemek için devam edecekleri bir hizmetiçi eğitim etkinliğine kolay erişebilmesi sağlanmalıdır.
- 2- Hizmetiçi eğitim etkinliklerinde meslekteki yeni bilgilere ve bilimsel gelişmelere yeterince yer verilmelidir.
- 3- Hizmetiçi eğitim etkinlikleri planlanmadan önce öğretmenlerin görüşlerinin alınması, ihtiyaçlarının belirlenmesi ve etkinliklerin içeriğinin buna göre düzenlenmesi sağlanmalıdır.
- 4- Hizmetiçi eğitim etkinliklerinde beden eğitimi öğretim yöntemlerine ve ölçme değerlendirme tekniklerine yer verilmelidir.
- 5- Hizmetiçi eğitim etkinlikleri planlanırken öğretmenlerin ihtiyaçları doğrultusunda uygulamalı konulara daha ağırlıklı yer verilmelidir.
- 6- Hizmetiçi eğitim etkinliklerinde öğretmenlere engelli öğrencilere ilişkin uygulayacakları öğretim yöntemi ve nasıl bir tutum ve izlemesi gerektiği verilmelidir.
- 7- Hizmetiçi eğitim etkinliklerinde “ders dışı egzersiz” konusuna kapsamlı olarak yer verilmelidir.

- 8- Hizmetiçi eğitim etkinlikleri esnasında, beden eğitimi öğretmenlerinin ortak sorunlarının tartışılacağı ve çözüm önerilerinin getirileceği panel ve açık oturum ortamları yaratılmalıdır.
- 9- Hizmetiçi eğitim etkinliklerine gönüllü olarak katılımın sağlanması için öğretmenlere maddi ve manevi destek sağlanmalıdır.
- 10- Öğretmenlerin güvenini sağlamak için hizmetiçi eğitim etkinliklerine kabul edilme kriterleri şeffaf ve objektif olmalıdır.
- 11- Amirlerin hizmetiçi eğitim etkinliklerine katılmaları konusunda öğretmenleri teşvik etmeleri için, hizmetiçi eğitim etkinlikleri okullarda dersleri aksatmayacak şekilde düzenlenmelidir.
- 12- Hizmetiçi eğitim etkinliklerinin süresi ele alınan konunun öğrenilmesine olanak sağlayacak yeterlilikte olmalıdır.
- 13- Hizmetiçi eğitim ortamları yetişkinlerin görme, işitme, rahat oturma ve iklim değişikliğine olan hassasiyetleri dikkate alınarak düzenlenmelidir.
- 14- Hizmetiçi eğitim ortamlarındaki eğitsel araç donanımı sayı yönünden artırılmalı ve bakımları düzenli olarak yapılmalıdır.
- 15- Hizmetiçi eğitim ortamları öğretmenlerin dinlenmesi, sohbet etme, eğlenme ve spor yapma gibi sosyal ihtiyaçlarını karşılayabilecek olanaklara sahip olmalıdır.
- 16- Hizmetiçi eğitim ortamlarında yeterli sağlık tedbirlerinin alınmış olmasına özen gösterilmelidir.
- 17- Hizmetiçi eğitim etkinliklerinde iletişim kurma ve sorun çözme becerileriyle donatılmış yöneticiler görevlendirilmelidir.
- 18- Hizmetiçi eğitim programlarında görev alan eğitim görevlileri öğrenme konusuna olan hakimiyetleri ve eğitsel donanımı etkin kullanabilme yeterliliklerine göre titizlikle seçilmelidir.
- 19- Eğitim görevlileri öğrenme konusuna ilişkin olarak yeterli uygulama yapmalı, yeni bilgileri öncekilerle ilişkilendirmeli ve katılımcıların tecrübelerinden yararlanmalıdır.
- 20- Öğretmenlerin hizmetiçi eğitim programının işlenişi, fiziki şartlar ve etkinliğin bitiminde programın içeriğiyle ilgili görüşleri alınarak hizmetiçi eğitim programları sürekli olarak geliştirilmelidir.

- 21- Hizmetiçi eğitim etkinlikleri planlanırken eğitim biçimi öğretmenlerin ihtiyaç ve beklentileri doğrultusunda ağırlıklı olarak “kurs” şeklinde yada “internet” yoluyla verilmelidir.
- 22- Hizmetiçi eğitim etkinlikleri öğretmenlerin rahat katılımı ve derslerin aksamaması açısından “Haziran ve “Eylül” seminer döneminde olacak şekilde planlanmalıdır.
- 23- Formatör ve koordinatör formatör beden eğitimi öğretmenlerine il ve ilçede aktif görev verilmesi sağlanarak beden eğitimi öğretmenleri tarafından daha çok tanınmasına olanak verilmelidir.
- 24- Beden eğitimi öğretmenlerinin en çok ihtiyaç hissettikleri bilgisayar-internet ve teknoloji kullanımı konusu ile ilgili hizmetiçi eğitim verilmelidir.
- 25- Hizmetiçi eğitim etkinliklerinde öğretmenlerin en çok karşılaştığı; hizmetiçi eğitim ortamlarının fiziki şartlarının elverişsiz olması, eğitim görevlilerinin yetersiz oluşu ve sürenin kısa olması yada zamanın kötü kullanılması gibi sorunlarının çözülmesinde titizlik gösterilmelidir.

Araştırma Önerileri

- 1- 2006 beden eğitimi (1-8. sınıflar) taslak öğretim programının uygulanması ile ilgili olarak öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlar hizmetiçi eğitimlere temel oluşturmak üzere araştırılmalıdır.
- 2- Beden eğitimi öğretmenlerinin nitelikleri hizmetiçi eğitimlere temel oluşturmak üzere araştırılmalıdır.
- 3- Beden eğitimi öğretmenlerinin ders işleme koşullarının neler olduğu hizmetiçi eğitimlere temel oluşturmak üzere araştırılmalıdır.

KAYNAKÇA

Açıkada, C., Ergen, E. (1990). **Çocuk ve Spor**. Ankara: Büro-tek Ofset Matbaacılık

Aras, E. (2000). **İlköğretim okullarında görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar**. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Anadolu üniversitesi, sağlık bilimleri enstitüsü, Eskişehir.

Aydın, N.A. (2002). **Ankara'daki Resmi ve Özel Ortaöğretim Kurumlarında Görev Yapan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Bazı Mesleki Niteliklerinin ve Ders Dışı Çalışmalarına Katılımlarının Karşılaştırılması**. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Ayhan,S. (2005).**Yaşam Boyu Öğrenme**. Sempozyum bildirileri ve tartışma. Pegem A Yayıncılık, s.5

Bağcı, N., Şimşek, S., (2000). **Milli Eğitim Personeline yönelik Hizmetiçi Eğitim Faaliyetlerine Genel bir Bakış**. Milli Eğitim Dergisi sayı, 146, 9-12.

Balcı, A. (1995). **Sosyal Bilimlerde Araştırma**. Ankara: 72TDFO Bilgisayar-Yayıncılık.

Başoğlu, B. (1995). **Ankara ili Devlet Liselerinde görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki sorunları üzerine bir araştırma**. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Ankara

Bilge, N. (1989). **Türkiye'de Beden Eğitimi Öğretmeninin Yetiştirilmesi**. Ankara: Kültür Eserleri Dizisi:137

Bervegin, P. Morris, D. Smith, M. R. (1971). **Halk Eğitimi Metodları**. Ankara: MEB.

Block, E.M. (1994). **A Teacher's Guide to Including Students with Disabilities in Regular Physical Education**. Baltimore: Paul H. Brookers Publishing.

Budak, Y. Demirel, Ö. (2003). **“Öğretmenlerin hizmetiçi eğitim ihtiyacı” kuram ve uygulamada eğitim yönetimi**. Kış, sayı 33.

Bucher, A.C. (1983). **Foundation of Physical Education and Sport**. The London: C. V. Mosby Company.

Cordan, B. (1998). **“Cumhuriyet Döneminde Hizmetiçi Eğitim, sorunları ve hizmetiçi eğitimin özlük haklarına yansıtılması”** konulu panel konuşması. Ankara: MEB.

Çevikbaş, R. (2002). **Hizmetiçi eğitim ve Türk merkezi yönetimindeki uygulaması**. Ankara: Nobel Yayınları.

Demirhan, G. (2002). **Beden eğitimi öğretmeni olmak**. Çağdaş Eğitim, 288. s.12.

DTP (2001). **Hayatboyu Eğitim veya Örgün Olmayan Eğitim Özel İhtisas Komisyonu Raporu**. 8. Beş Yıllık Kalkınma Planı. 2568-ÖİK:584. Ankara.

Eynur, B. R. (2002). **Türkiye'deki Üniversitelerde Uygulanan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Eğitim Öğretim Programlarının Bazı Ülkelerdeki Üniversiteler ile Karşılaştırılması**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.

Gökmen, H. (1998). "Gençlerin Gelişiminde Beden Eğitiminin Rolü". **Ortaöğretim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Sorunları**. Ankara: TED Yayınları

Güçlü, A. (2004). **AB ve Beden Eğitimi**. Milliyet Gazetesi. (18 Aralık 2004)

Güçlü, A. (2006). **Yetişkinlerin eğitimi**. Milliyet Gazetesi. (3 Şubat 2006)

İnal, A. N. (2003). **Beden eğitimi ve spor bilimi**. Ankara, Ekim s.38

Kanlı, U., Yağbasan, R. (2002). **2000 Yılında Ankara'da Fizik Öğretmenleri İçin Düzenlenen Hizmetiçi Eğitim Yaz Kursunun Etkinliği**. Milli Eğitim Dergisi, Kış. sayı 153-154

Karaküçük, S. (1989). **Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Eğitimi**. Ankara: Gazi Üniversitesi YayınNo:146. s.39

Karasar, N. (2005). **Bilimsel Araştırma Yöntemi**. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım

Kavcar, C. (1988). **Geleceğin teknolojileri**. Öğretmen yetiştiren yüksek öğretim kurumlarının dün- bugün- geleceği Sempozyumu 8-11 Haziran 1987. Ankara: Gazi Ü. Yayınları s. 39

Kaya, A., Çepni, S., Küçük, M. (2000) **Fizik Öğretmenleri için Üniversite Destekli bir Hizmet içi Eğitim Model Önerisi**. Milli Eğitim Dergisi, sayı 146

Kaya, Onur (2003). **Milli Eğitim Müdürlüğü 2003 yılı hizmetiçi eğitim planı**. MEB. Hizmetiçi eğitim Planı

Kuru, E. (2000). **Beden Eğitimi ve Sporda Program Geliştirme**. Ankara: Gazi Üniversitesi Yayınları.

MEB.(1997). **İlk- Ortaöğretim Kurumları beden eğitimi öğretmenlerinin ders içi ve ders dışı çalışmaları rehberi**. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı OBESİD Başkanlığı

MEB, (1998). **Cumhuriyet Döneminde Hizmetiçi Eğitim**. 4. akşam sanat okulu matbaası, Ankara

MEB. (2003). **Hizmetiçi Eğitim Planı**. Ankara: Milli Eğitim Basımevi

MEB. (2004). **Hizmetiçi Eğitim Planı**. Ankara: Milli Eğitim Basımevi

MEB. (2005). **Hizmetiçi Eğitim Planı**. Ankara: Milli Eğitim Basımevi

MEBGSB a, b, c (1988). **Hizmetiçi eğitim**. s. 30-31. s. 37-40. Ankara

Miser, R. (2002). **“Küreselleşen” dünyada yetişkin eğitimi**, A.Ü. Eğitim Bilimler Fakültesi Dergisi,Cilt:35, sayı:1-2, s. 55. Ankara

Miser, Rifat. (1999). **Halk Eğitimi ve Toplum Kalkınması**. Ankara: MEB, Türk Tarih Kurumu Basımevi, s.27.

ODTÜ (2003), **Öğrenci Transkripti**. Eğitim Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü

Özan, M.B., Dikici, A. (2001). **Hizmetiçi eğitim programlarının etkililiğinin değerlendirilmesi**. Elazığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. Cilt:11.sayı:2, s.240.

Özbek, O. (2003). **Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mesleki Etik İlkeleri ve Bu İlkelere Uyma Düzeyleri**. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara

Özen, R. (1998). **Anadolu Liseleri Fen ve Matematik Öğretmenlerinin Genel İngilizce Düzeylerini Geliştirmek İçin Düzenlenen Hizmetiçi Eğitim Programlarının Etkililiği**. Eğitim ve Bilim, 22, s.109. Temmuz.

Özmen, Ö. (1999). **Çağdaş Sporda Eğitim Üçgeni**. Ankara: Bağırğan Yayınevi.

Sarıalp, R.(1990) "**Spor Kültür Felsefe İlişkisi**". Spor bilimleri I. Ulusal sempozyumu. 15-16 mart 1990.

Senemoğlu, N. (2001). **Öğrenci görüşlerine göre Öğretmen Yeterlilikleri**.Türk Milli Eğitim Örgütü ve Yönetimi Sempozyumu. Ankara: Öğretmen Hüseyin Hüsnü Tekişik Eğitim Araştırma Geliştirme Vakfı. S. 90

Tamer, K. (1987). **Beden eğitimi ve oyun öğretimi**. Ankara: açıköğretim Fakültesi Yayınları. No: 101.

Taymaz, H. (1997). "**Hizmetiçi Eğitim**". Ankara: TAKAV

Taymaz, H. (1998). "**Cumhuriyet Döneminde Hizmetiçi Eğitim, sorunları ve hizmetiçi eğitimin özlük haklarına yansıtılması**" konulu panel konuşması

Titmus, C. ve Diğerleri (1979). **Yetişkin Eğitimi Terimleri**, Çeviren: A. Ferhan Oğuzkan, UNESCO Eğitim Bürosu.

TMOK (2004). "**Türkiye’de İlköğretim Okulları4. ve 5. Sınıflarda Spor Kültürü ve OLİMPİK Eğitim Kılavuz Kitabı**". İstanbul: TMOK Yayını

Tural, N. (1994). **Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Stres Kaynakları, Stres Tepkileri ve Stresle Başetme Yolları**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İzmir.

Türkoğlu, A. (1998). **Karşılaştırmalı Eğitim**. Adana: Baki Kitapevi

Yegül, A. (2003). **Beden Eğitimi Öğretmeninin Nitelikleri**. Koordinatör
Formatör Beden Eğitimi Kursu, Silifke

Anamur, Z. (2004). **Yaşamboyu öğrenme**

<http://www.insankaynaklari.com/cn/ContentBody.asp?BodyID=472>

Arslan, M. Kılıç,Ç.(2004). **“Bazı Avrupa Ülkelerinde ve Türkiye’de Zorunlu Eğitimde Yönlendirme Çalışmalarının Değerlendirilmesi”**

<http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/148/10.htm>

Ballinger, D.A.(1993). **Becoming an effective Pyhsical Education**.
Physical Educator, Late Winter 1993, Vol. 50,

<http://wysiwyg://bodyframe.11/http://globalvgw4>

DTP (2004). **V. Beş Yıllık Kalkınma Planı**.

<http://ekutup.dtp.gov.tr/plan/plan5.pdf>

ERO- Educational Rewiev Office. (2002). New Zealand.

www.ero.govt.nz/

Eurydice (2005), **In-service training of teachers in Portugal**.

[http://194.78.211.243/Eurybase/Application/gettext.asp?tablename=PT
_EN_8&id=78&nparam=0](http://194.78.211.243/Eurybase/Application/gettext.asp?tablename=PT_EN_8&id=78&nparam=0)

Grunnskole- Norway. (2004). **Compulsory Education and Training**

[http://www.fremtidensnaturfagligeuddannelser.u-
net.dk/notater/notat4.htm](http://www.fremtidensnaturfagligeuddannelser.u-net.dk/notater/notat4.htm)

Guttorm,Pia. (2004) . **Hinnerup Denmark**

<http://www.tess.dk:infoodl.htm>

Güven, İ. (Mayıs 2001) “**Öğretmen Yetiştirme nin Uluslararası Boyutu** (UNESCO 45. Uluslararası Eğitim Kongresi)” Milli Eğitim Dergisi, sayı 150

<http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/150/guven.htm>

GSGM. (1986) **Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun** 3289 Sayılı yasa

http://www.gsgm.gov.tr/sayfalar/yonetmelikler/yonetmelik_index.htm#

İŞ-KUR (2004). **Yaşamboyu öğrenme**

<http://www.iskur.gov.tr/mydocu/genelkurul/genelkurulkarar.html> 01.06.2005

http://www.tisk.org.tr/isveren_sayfa.asp?yazi_id=961&id=55

Kocabaş,Ş. (2005) **ortaöğretim öğretmenleri için hizmetiçi eğitim yoluyla değişim**

<http://www.erg.sabanciuniv.edu/iok2005/bildiriler/sadiye-kocabas.doc>

NTTI (2005), **Thirteen ed online.**

<http://www.thirteen.org/edonline>

OPE.FI-ICT. (2004). **Teacher Training Project in Finland**

www.edu.fi/english/page.asp?path=500.572.6011-11k-

<http://www.eurofins.com/plan-international/n2.asp>

Yoncalık, O. (2004) Milli Eğitim Dergisi sayı 164 “ **Milli Eğitimde bir kültür aktarımı alanı olarak Halk oyunları(halk dansları) ve Beden Eğitimi Öğretmenliği**”

<http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/164/yoncalik.htm>

YÖK (2005). **Beden Eğitimi Öğretmenliği Lisans Programı.**

Web: <http://yok.gov.tr/>

EKLER

EK:1
ANKET

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
HALK EĞİTİMİ BİLİM DALI

**“BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNE YÖNELİK HİZMETİÇİ EĞİTİM
FALİYETLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ ANKETİ”**

Ankara
Şubat-2006

Sayın Meslektaşım,

Bu anket, Milli Eğitim Bakanlığı'nın Beden Eğitimi öğretmenlerine yönelik düzenlediği hizmetiçi eğitim faaliyetlerinin değerlendirilmesi için yüksek lisans tezime veri toplamak amacıyla geliştirilmiştir.

Anketi cevaplayarak katkıda bulunacağınız bu araştırma ile, Bakanlığımız hizmetiçi eğitim faaliyetlerinin geliştirilmesi çabalarına bir katkı sağlanabileceği umulmaktadır.

Araştırmanın istenilen sonuca ulaşması için anketi özenle doldurmanız önem taşımaktadır.

Araştırma sonunda elde edilecek veriler yalnızca bilimsel amaçlarla kullanılacaktır.

Ankete isim yazmanıza gerek bulunmamaktadır.

Yardımlarınız için teşekkür ederim.

Pervin Avşar
Yüksek Lisans Öğrencisi

BÖLÜM I**1. Cinsiyetiniz** Kadın Erkek**2. Mesleki kıdeminiz** 0-5 yıl 6-10 yıl 11-15 yıl 16-20 yıl 20 yıl ve üstü**4. Beden eğitimi ile ilgili katıldığınız hizmetiçi eğitim faaliyeti sayısı** Hiç 1-3 4 ve üstü**BÖLÜM II****Aşağıdaki ifadelere katılma düzeyinizi (X) işareti koyarak belirtiniz.**

A) Beden eğitimi öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim programlarına ilişkin görüşleri	Katılma düzeyiniz				
	Çok	Oldukça	Kısmen	Çok az	Hiç
1. Hizmet öncesi edindiğim mesleki bilgi, mesleğimi başarıyla yerine getirmem için yeterlidir.					
2. Hizmetiçi eğitim etkinlikleri, mesleki öğrenme ihtiyaçlarımızı karşılamak için düzenlenmektedir.					
3. Hizmetiçi eğitim yoluyla mesleğimle ilgili bilimsel gelişmeleri öğrenmekteyim.					
4. Hizmetiçi eğitim etkinliklerinin içeriği, öğrenme ihtiyaçlarımızı karşılamak için uygundur.					
5. Hizmetiçi eğitimle yaz tatili imkanı sunularak işgücümüzü tazelememiz sağlanmaktadır.					
6. Hizmetiçi eğitim etkinliklerinde diğer meslektaşlarımla tanışmak çok önemlidir.					
7. Katıldığım hizmetiçi eğitimlerde öğrendiklerimin hemen hepsini iş hayatımda kullanıyorum.					
8. Hizmetiçi eğitim programları planlanırken ihtiyaçlarımıza ilişkin görüşlerimiz alınmaktadır.					
9. Hizmetiçi eğitim yoluyla meslekteki yeni bilgiler ve değişen oyun kuralları verilmektedir.					
10. Beden etimi dersi için gerekli öğretim yöntemlerine yer verilmektedir.					

11. Ölçme ve değerlendirme tekniklerine yer verilmektedir.					
12. Sporcu ve ergen psikolojisi konularının üzerinde önemle durulmaktadır.					
13.İhtiyaç duyduğum uygulamalı konulara yer verilmektedir.					
14. Teorik konuların dağılımı dengeli yapılmaktadır.					
15. Engelli öğrencilere karşı nasıl bir tutum ve öğretim yöntemi uygulayacağım verilmektedir.					
16. Teknolojiyi derslerimde nasıl kullanmam gerektiği öğretilmektedir.					
17. Bayrak töreni, anma günleri, ulusal bayram ve törenlerdeki görev alanım olan konuların üzerinde önemle durulmaktadır.					
18.Spor kulübü (kolu) evrak ve defterlerinin nasıl tutulması gerektiği vurgulanmaktadır.					
19."Ders dışı egzersiz" konusu kapsamlı olarak ele alınmaktadır.					
20.Hizmetiçi eğitim etkinliklerinde panel ve açık oturum ortamları yaratılarak Beden Eğitimi öğretmenlerinin ortak sorunları ele alınmaktadır.					

B) Beden Eğitimi öğretmenlerinin kendilerine yönelik Hizmetiçi eğitim etkinliklerine katılma biçimleri	Çok	Oldukça	Kısmen	Çok az	Hiç
1. Yararlı olacağını düşündüğüm hizmetiçi eğitim etkinliklerine kendi başvurumla katılıyorum.					
2. Zümremdeki bütün öğretmenler hizmetiçi eğitime çağırıldıklarında ben de zorunlu olarak katılıyorum.					
3. Hizmetiçi eğitim etkinliklerine kabul edilme kriterleri objektiftir.					
4. Amirlerim hizmetiçi eğitim etkinliklerine katılmamı teşvik ediyorlar.					

C) Beden eğitimi öğretmenlerinin, kendilerine yönelik hizmetiçi eğitim programlarının; a) süresini b) zamanlamasını c) uygulama yerinin koşullarını d) eğitsel donanımını değerlendirmesi	Çok	Oldukça	Kısmen	Çok az	Hiç
1. Hizmetiçi eğitim etkinliklerinin süresi ele alınan konuyu öğrenmek için yeterlidir.					
2. Hizmetiçi eğitim ortamlarının aydınlatması yeterlidir.					
3. Hizmetiçi eğitim ortamlarının ses düzeyi yeterlidir.					
4. Hizmetiçi eğitim ortamlarının temizliği yeterlidir.					
5. Hizmetiçi eğitim ortamlarının masa ve sandalyeleri rahattır.					
6. Hizmetiçi eğitim ortamlarının ısıtma ve soğutma düzeni yeterlidir.					
7. Hizmetiçi eğitim ortamlarının eğitsel araç donanımı sayı yönünden yeterlidir.					
8. Hizmetiçi eğitim ortamlarının eğitsel araç donanımı kullanılabilir durumdadır.					
9. Hizmetiçi eğitim ortamlarında öğrenme konusu ile ilgili çeşitli dökümanlara erişilmektedir.					
10. Hizmetiçi eğitim ortamlarındaki konaklama odalarının bakımı yeterlidir.					
11. Hizmetiçi eğitim ortamlarındaki yemeklerin kalitesi yeterlidir.					
12. Hizmetiçi eğitim merkezi sosyal ihtiyaçların karşılanması bakımından yeterlidir.					
13. Hizmetiçi eğitim ortamlarındaki sağlık sorunları ile ilgili alınan önlemler yeterlidir.					
14. Hizmetiçi eğitim ortamlarındaki eğitim faaliyeti yöneticileri, ortaya çıkan sorunların çözümünde gayretlidir.					

D.) Beden Eğitimi öğretmenlerine yönelik hizmetiçi eğitim programlarında görev alan öğreticilerin; a) alan yeterlilikleri b) yetişkin eğitimi yeterlilikleri bakımından nasıl görüldükleri	Çok	Oldukça	Kısmen	Çok az	Hiç
1. Eğitim görevlilerinin öğrenme konusuna hakimiyetleri yeterlidir.					
2. Eğitim görevlileri, konuyla ilgili eğitsel donanımı etkin biçimde kullanabilmektedirler.					
3. Eğitim görevlileri öğrenme konusuna ilişkin uygun öğretim, yöntem ve tekniklerini kullanabilmektedirler.					
4. Eğitim görevlileri öğrenme konusuna ilişkin olarak yeterli uygulama yapabilmektedirler.					
5. Eğitim görevlileri katılımcıların tecrübelerinden yararlanmaktadırlar.					
6. Eğitim görevlileri yeni öğrenmeleri, öncekilerle ilişkilendirebilmektedirler.					
7. Eğitim görevlileri katılımcıların özyönelimli öğrenmeleri için öğrenme kaynaklarına ulaşmalarında yardımcı olmaktadırlar.					
8. Eğitim görevlileri katılımcılara saygılı davranmaktadırlar.					
9. Eğitim görevlileri katılımcılara öğrenmeyi teşvik edici davranışlarda bulunmaktadırlar.					

E) Beden Eğitimi öğretmenlerinin katıldıkları hizmetiçi eğitim programlarının değerlendirilmesine ilişkin görüşleri	Çok	Oldukça	Kısmen	Çok az	Hiç
1. Hizmetiçi eğitim etkinliklerinin bitiminde başarıyı ölçmek için ciddi bir sınav yapılmalıdır.					
2. Hizmetiçi eğitim programlarının işlenişiyile ilgili görüşlerimiz alınmaktadır.					
3. Hizmetiçi eğitim ortamının fiziki şartları ile ilgili görüşlerimiz alınmaktadır.					
4. Hizmetiçi eğitim etkinliklerinin bitiminde programın içeriğiyle ilgili görüşlerimiz alınmaktadır.					
5. Hizmetiçi eğitim programları katılımcıların görüşleri dikkate alınarak sürekli geliştirilmektedir.					

F) İhtiyaç duyulan hizmetiçi eğitimin türü ve zamanlamasına ilişkin görüşler

İhtiyaç duyduğunuz hizmetiçi eğitimi hangi yolla almak istersiniz?

Kurs ()

Seminer ()

Mesleki konferans ()

İnternet ()

Nedenini yazar mısınız?

.....

.....

2. Hizmetiçi eğitim etkinliklerinin düzenlenme zamanı açısından Beden Eğitimi öğretmenleri için en uygun dönemleri yazar mısınız?

Ders dönemi hafta sonları ()

Ders dönemi hafta içleri ()

Haziran ve Eylül Seminer dönemleri ()

Yaz tatili ()

Sömestr tatili ()

Nedenini yazar mısınız?

.....

.....

G) Beden Eğitimi öğretmenlerinin, formatör ve koordinatör formatör Beden Eğitimi öğretmenlerine ilişkin görüşleri

1. Beden Eğitimi formatör öğretmenleri hakkında herhangi bir bilgiye sahip misiniz?

() Evet () Hayır

2. Bir önceki soruya yanıtınız "evet" ise bu öğretmenlerin Beden Eğitimi dersine ve Beden Eğitimi öğretmenlerine nasıl bir katkıda bulunduğunu düşünüyorsunuz? (birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

() Spor organizasyonlarını ve mahalli beden eğitimi hizmetiçi kurslarını eksiksiz yerine getirirler

() Beden Eğitimi öğretmenlerine rehberlik ederler

() Program geliştirme ve yıllık planlar konusunda çalışma yaparlar

() Hizmetiçi eğitim faaliyetlerinde eğitim görevlisi olarak yer alırlar

() Hiçbir fikrim yok

3. Beden Eğitimi koordinatör formatör öğretmenleri hakkında herhangi bir bilgiye sahip misiniz?

() Evet () Hayır

4. Bir önceki soruya yanıtınız "evet" ise bu öğretmenlerin Beden Eğitimi dersine ve Beden Eğitimi öğretmenlerine nasıl bir katkıda bulunduğunu düşünüyorsunuz? (birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

() Beden Eğitimi ve sporla ilgili seminer, kurs, tören ve kutlamalarla diğer faaliyetlerin koordinasyonunu sağlarlar

() Beden Eğitimi öğretmenlerinin sorunlarının çözümüne yardımcı olurlar

() Formatör öğretmenlerin yetiştirilmesinde görev alırlar

() İllerde beden eğitimi ve sporla ilgili projeler yaparlar

() Hiçbir fikrim yok

H) Hizmetiçi eğitime duyulan ihtiyaç ve karşılaşılan sorunlar

1. Öğrenmeye ihtiyaç duyduğunuz Beden Eğitimi alanına ilişkin en önemli 3 hizmetiçi eğitim konusunu belirtiniz.

I)

II)

III)

2. Katıldığınız hizmetiçi eğitim etkinliklerinde karşılaştığınız en önemli 3 sorunu önem sırasına göre yazınız.

I)

II)

III)

EK:3

HİZMETİÇİ EĞİTİM YÖNETMELİĞİ

Hizmetiçi Eğitim Dairesi Başkanlığı

Yayın : Tebliğler Dergisi

Yayın Tarihi ve Sayısı : 24 / 10 / 1994 - 2417

8 Nisan 1995 tarih ve 22252 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanmıştır.

BİRİNCİ KISIM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1 - Bu yönetmeliğin amacı, Millî Eğitim Bakanlığı'nın merkez ve taşra teşkilâtında görevli personelin her türlü hizmetiçi eğitimlerini sağlamak amacıyla yapılacak eğitim faaliyetlerinin hedefleri, ilkeleri, plânlanması, uygulanması, değerlendirilmesi ve yönetimi ile ilgili esasları belirlemektir.

Kapsam

Madde 2 - Bu yönetmelik, Millî Eğitim Bakanlığı'nın merkez ve taşra teşkilâtında görevli personelin hizmetiçi eğitimlerini sağlamak amacıyla yapılacak eğitim faaliyetlerinin yönetimini, bu faaliyetlerde görevlendirilecek yöneticiler ve eğitim görevlilerinin görev yetki ve sorumlulukları ile eğitim faaliyetine katılanların hak ve yükümlülüklerine ait esasları kapsar.

Dayanak

Madde 3 - Bu yönetmelik 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 214. - maddesi, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu ile 3797 sayılı Millî Eğitim Bakanlığı Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanunun hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 - Bu yönetmelikte geçen,

"Bakanlık" Millî Eğitim Bakanlığı'nı,

"Daire Başkanlığı" Hizmetiçi Eğitim Dairesi Başkanlığı'nı,

"Hizmetiçi Eğitim Faaliyetleri" Personeli hizmetiçi eğitim ile yetiştirmek amacıyla düzenlenen kurs, seminer gibi faaliyetleri,

"Öğretim Programı" Hizmetiçi eğitim faaliyetlerinin amaçlarını, muhtevasını, öğrenme ve öğretme faaliyetlerini ve değerlendirme, boyutunu kapsayan programı,

"Eğitim Yöneticisi" Hizmetiçi eğitim faaliyetlerinin yönetmelik hükümleri doğrultusunda yürütülmesinden sorumlu kişiyi,

"Yönetici Yardımcısı" Hizmetiçi eğitim faaliyetlerinde eğitim yönetici yardımcısı olarak görevlendirilen kişiyi,

"Eğitim Görevlisi" Hizmetiçi eğitim faaliyetlerinde öğretici olarak görevlendirilen kişiyi,

"Kurs" Yeni bilgi, beceri, tutum ve davranış kazandırmayı amaçlayan ve bir öğretim programına göre yürütülen ve sonunda başarı değerlendirilmesi yapılan faaliyeti,

"Seminer" Eğitim sisteminin problemlerini tespit etme, çözüm yolları arama, plân, program ve proje geliştirme, araştırma ve değerlendirme maksadıyla grup çalışması şeklinde gerçekleştirilen faaliyeti,

"Başarı Belgesi" Kurslara katılıp, kurslar sonunda yapılan sınavlarda başarılı olanlara verilen belgeyi,

"Seminer Belgesi" Seminere katılanlara verilen belgeyi,

"Komisyon Üyesi" Eğitim sisteminin problemlerini tespit etme, çözüm yolları arama, plân, program ve proje geliştirme, araştırma ve değerlendirme maksadıyla oluşturulan, komisyonlarda görevlendirilen kişiyi,

"Eğitim Koordinatörü." Hizmetiçi eğitim faaliyetlerinde yönetici, eğitim görevlisi ve komisyon üyeleri ile kursiyerler arasında koordinasyonu sağlamakla görevlendirilen kişiyi, ifade eder.

İKİNCİ KISIM

Hizmetiçi Eğitimin Hedefleri ve İlkeleri

Hedefler

Madde 5 -Devlet Memurları Eğitimi Genel Plânı ve Kalkınma Plânlarının eğitimi hedefleri doğrultusunda, Bakanlığın her kademesinde görevli personelin eğitimi amacıyla yapılan hizmetiçi eğitimin hedefleri aşağıdadır.

- a. Hizmet öncesi eğitimden gelen personelin kurumâ intibakını sağlamak,
- b. Personele Türk Millî Eğitiminin amaç ve ilkelerini bir bütünlük içinde kavrama ve yorumlamada ortak görüş sağlamak ve uygulamada birlik kazandırmak,
- c. Meslekî yeterlilik açısından hizmet öncesi eğitimin eksikliklerini tamamlamak,
- d. Eğitim alanındaki yeniliklerin, gelişmelerin gerektirdiği bilgi, beceri ve davranışları kazandırmak,
- e. Personelin mesleki yeterlik ve anlayışlarını geliştirmek,
- f. İstekli ve yetenekli personelin, mesleklerinin üst kademelerine geçişlerini sağlamak,
- g. Farklı eğitim görenler için, yan geçişleri sağlayacak tamamlama eğitimi yapmak,
- h. Türk Millî Eğitim politikasını yorumlamada bütünlük kazandırmak ,
- ı. Eğitime ait temel prensip ve teknikleri uygulamada birlik sağlamak,
- i. Eğitim sisteminin geliştirilmesine destek olmak.

İlkeler

Madde 6 - Hizmetiçi eğitimin hedeflerine ulaşabilmek için uygulanacak ilkeler şunlardır :

- a. Eğitimin sürekli olması,
- b. Personelin eğitim ihtiyacına uygun programlarını düzenlenmesi,
- c. Her amirin, maiyetinde çalışan personelin eğitime gönderilmesinden ve yetiştirilmesinden sorumlu olması,
- d. Personelin işbaşı eğitimine önem ve ağırlık verilmesi,
- e. Hizmetiçi eğitimden yararlanmada öncelikler esas alınarak bütün personele fırsat eşitliği sağlanması,
- f. Eğitim faaliyetlerinin yapılacağı yerlerin eğitim şartlarına uygun olması, eğitimin gereklerine göre düzenlenmesi ve donatılması,
- g. . Hizmetiçi eğitim programlarının sürekli değerlendirilmesi ve geliştirilmesi,
- h. Kamu kurum ve kuruluşlar ile özel kuruluşlarla işbirliği yapılması,
- ı. Hizmetiçi eğitime katılan personelin başarısının izlenmesi,

ÜÇÜNCÜ KISIM

Kuruluş ve Görevler

Kuruluş

Madde 7 - Hizmetiçi Eğitim Faaliyetleri

- a. Eğitim Kurulu,
- b. Hizmetiçi Eğitim Dairesi Başkanlığı tarafından yürütülür.

Eğitim Kurulu

Madde 8 - Eğitim Kurulu; Bakanlığın hizmetiçi eğitimle ilgili genel politikasını belirlemek amacıyla kurulur. Eğitim Kurulu Müsteşar veya görevlendireceği yardımcısının başkanlığında bakanlık merkez teşkilâtı birim amirlerinden oluşur. Eğitim kurulu her yıl bir defa Eylül ayında olağan, gerektiğinde başkanın çağrısı üzerine olağanüstü toplanır. Eğitim Kurulunun kararı Bakanlık Makamının Onayı ile kesinleşir. Üyelerin mazeretleri nedeniyle toplantılara katılamamaları halinde kurul toplantılarına yardımcılarından biri katılır.

Eğitim Kurulunun Görevleri

Madde 9 - Eğitim Kurulunun Görevleri

- a. Bakanlığın hizmetiçi eğitime ilişkin genel politikasını belirler,
- b. Hizmetiçi eğitim ihtiyacını tespit eder,
- c. Hizmetiçi eğitim faaliyetlerinin sonuçlarını değerlendirir.

Hizmetiçi Eğitim Dairesi Başkanlığı

Madde 10 - Hizmetiçi Eğitim Dairesi Başkanlığı, Bakanlık personelinin yurt içinde veya yurt dışında hizmetiçi eğitim yoluyla ve diğer usullerle yetiştirilmeleri ile ilgili bütün görev ve hizmetleri yürütür. Hizmetiçi Eğitim Dairesi Başkanlığı, Devlet Memurları Eğitim Genel Plânı, Kalkınma ve İcra Plânlarının ilke ve amaçlarına uygun olarak Bakanlık Merkez ve Taşra Teşkilatı personelinin eğitim ihtiyacı çerçevesinde hizmetiçi eğitim plan ve programları hazırlar ve uygular.

Her yıl hazırlanan yıllık eğitim plânının iki örneğini malî yılbaşından önce, yapılan eğitim faaliyetlerini de altı aylık dönemler halinde, Temmuz ve Ocak ayları içinde rapor halinde Devlet Personel Başkanlığı'na gönderir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Eğitim Faaliyetlerinde Görevlendirilecek Personel

Görevlendirme

Madde 11 Hizmetiçi eğitim faaliyetlerinde görevlendirilecek eğitim yöneticisi ve diğer personel, Hizmetiçi Eğitim Dairesi Başkanlığı'nca görevlendirilir. Mahalli hizmetiçi eğitim faaliyetlerinde ise görevlendirme Valilikçe yapılır.

Eğitim Yöneticisinin Görev Sorumlulukları

Madde 12 - Eğitim yöneticisinin görev ve sorumlulukları aşağıdadır.

a) Eğitim programının uygun bir şekilde yürütülebilmesi için yönetici yardımcıları, eğitimi merkez müdürü, müdür yardımcısı ve eğitim görevlileri ile işbirliği yapar.

b) Eğitim faaliyetleri ile ilgili hususlar için faaliyetin yapıldığı yerin ilgili yetkilileri ile temasa geçer ve gerekli tedbirleri alır.

c) Eğitim faaliyeti için gerekli araç ve gereçleri temin etmek, yapılacak çevre inceleme ve araştırma gezileri ile diğer zaruri masrafları karşılamak üzere eğitim merkezine gönderilen ödenekten harcamaların yapılması için eğitim görevlilerinin de görüşünü alarak, eğitim merkezi müdürüne yazılı olarak durumu bildirir.

d) Faaliyetin başladığı gün, faaliyete katılanlara kişisel bilgi formunu dağıtır ve doldurmalarını sağlar.

e) Eğitim faaliyetine katılanların devam durumlarını, devam çizelgesine günü gününe işler.

f) Eğitim görevlilerinin programa göre işleyecekleri konulan günlük çalışma çizelgesine uygun bir şekilde işlemlerini kontrol eder.

g) Ders ücretlerini ödemeye esas olacak, işlenen konuların saat toplamlarını gösteren cetveli hazırlar.

h) Eğitim merkez müdürü ile birlikte, süresi iki hafta ile dört hafta arasında olan faaliyetlerin ilk üç günü sonunda, süresi dört haftadan fazla olan faaliyetlerde de ilk haftadan sonra ilk raporu düzenleyerek Bakanlıkça yapılan hizmetiçi eğitim faaliyetlerinde Daire Başkanlığı'na, mahalli hizmetiçi eğitim faaliyetlerinde ise valiliğe gönderir.

Süresi iki haftadan az olan faaliyetlerde ilk rapor düzenlenmez.

ı) Eğitim merkez müdürü ile birlikte eğitim faaliyetinin sonunda faaliyetle ilgili son raporu düzenler.

i) Kurslarda, eğitim görevlilerinin ayrı ayrı değerlendirme fişi doldurmaları halinde bunların ortalamasını alıp, kursiyerin başarı notunu tespit ederek, değerlendirme fişini doldurur.

j) Kursların sonunda, başarılı olanlara başarı belgelerini, seminerlerin sonunda da "seminere katılma" belgelerini Bakanlıkça yapılan hizmetiçi eğitim faaliyetlerinde Daire Başkanı, Valilikçe yapılan mahalli hizmetiçi eğitim faaliyetlerinde ise il millî eğitim müdürü ile müştereken düzenleyerek verir.

k) Eğitim merkez müdürü ile birlikte faaliyetin sonunda hizmetiçi eğitim faaliyeti bilgi formunu doldurur.

1) Gerekli görüldüğü zamanlarda, eğitim ,görevlileri, eğitim merkezi müdürü ve diğer görevlilerle, öğretim programının uygulanışı ile ilgili değerlendirme ve gelecek faaliyetler için yeni öneriler almak amacıyla toplantılar yapar. Kursiyerlere faaliyet konusu ile ilgili anket uygular, sonuçları değerlendirerek bir raporla birlikte mahalli hizmetiçi eğitim faaliyetlerinde valiliklere, Bakanlıkça yapılan hizmetiçi eğitim faaliyetlerinde Daire Başkanlığına teslim eder.

m) Eğitim faaliyetlerinin sonunda faaliyetle ilgili her türlü evrak ve dökümanları eksiksiz olarak en geç bir hafta içinde mahalli hizmetiçi eğitim, faaliyetlerinde valiliklere, Bakanlıkça yapılan hizmetiçi eğitim faaliyetlerinde Daire Başkanlığına bir tutanakla birlikte teslim eder.

Eğitim Yönetici Yardımcılarının Görev ve Sorumlulukları

Madde 13. - Eğitim yönetici yardımcılarının görev ve sorumlulukları aşağıdadır.

a) Eğitim yöneticisinin faaliyetle ilgili her türlü işlerinde yardımcı olmakla yükümlü ve sorumludurlar. Eğitim yöneticisi yardımcıları, eğitim yöneticisinin faaliyetle ilgili vereceği görevleri yaparlar.

b) Eğitim yöneticisi , yardımcısının birden fazla olması durumunda eğitim yöneticisinin yapacağı iş bölümüne, göre koordineli olarak çalışırlar.

Eğitim Görevlilerinin Görev ve Sorumlulukları

Madde 14 - Eğitim görevlilerinin görev ve sorumlulukları aşağıdadır.

a) Programda belirtildiği şekilde derslerini zamanında ve amacına uygun olarak verirler.

b) İşledikleri her dersin konusu ve derse katılmayanların adını ve soyadını günlük çalışma çizelgesine yazarak imza ederler.

Eğitim yöneticisinin başkanlığında oluşturulacak bir komisyonda sınav sorularını ve cevap anahtar arını hazırlar ve sınav sonuçlarını değerlendirirler.

d) Faaliyete katılanların sınavlarda aldıkları puanları değerlendirme fişine yazarak, altını imzalayıp eğitim yöneticisine teslim ederler.

e) Ders notlarını Bakanlıkça yapılan hizmetiçi eğitim faaliyetlerinde Daire Başkanlığı'na, mahalli hizmetiçi eğitim faaliyetlerinde de valiliğe, faaliyet başlamadan bir hafta önce teslim ederler. Belirtilen zamanda ders notlarının teslimine engel bir mazeret olması halinde faaliyetin sonuna kadar ders notlarını teslim etmekle sorumludurlar.

Görev Mahallinde Bulunma

Madde 15 - Eğitim yöneticileri ve yönetici yardımcıları faaliyetin n hazırlığını yapmak amacıyla eğitim amacıyla eğitim faaliyetinin başlamasından bir gün önce görev mahallinde bulunurlar. Eğitim faaliyetinin bitiminde de gerekli evrakı tanzim edip, faaliyetin değerlendirilmesini yaptıktan sonra görev mahallinden ayrılırlar.

BEŐİNCİ KISIM

Eğitim Faaliyetine Katılanlar

Hizmetiçi Eğitim Faaliyetine Katılma

Madde 16 - Hizmetiçi eğitim faaliyetlerine katılacak personel mahalli hizmetiçi eğitim faaliyetlerinde valiliklerin, Bakanlık tarafından yapılan hizmetiçi eğitim faaliyetlerinde Daire Başkanlığı'nın onayı ile tespit edilir. Eğitim yöneticileri mahalli hizmetiçi eğitim faaliyetlerinde valiliklerin, Bakanlıkça yapılan hizmetiçi eğitim faaliyetlerinde Daire Başkanlığı'nın onayı olmadan faaliyete hiçbir şekilde kursiyer kabul edemez.

Hizmetiçi Eğitim Faaliyetlerine Diğer Kurum ve Kuruluşlardan Katılma

Madde 17 - Bakanlık ve valilikler, masrafları kendilerine veya kurumlarına ait olmak kaydıyla özel öğretim kurumları veya Bakanlığın dışından diğer Bakanlık, kurum ve kuruluş personeli için bu yönetmelik çerçevesinde eğitim faaliyeti düzenleyebilir. Veya Bakanlıkça ya da valilikçe açılan faaliyetlere katılmaları kabul edilebilir.

Hizmetiçi Eğitim Faaliyetlerine Katılmayanların Durumu

Madde 18 - Herhangi bir sebeple faaliyetle ilişkisi kesilenlere ve sınavlara katılmayanlara başarı belgesi verilmez.

Devam Durumu

Madde 19 - Hizmetiçi eğitim faaliyetlerine haftada bir günden fazla devam etmeyenlerin faaliyetle ilişkisi kesilir.

15 Hafta ve daha fazla süreli eğitim faaliyetlerinde haftada bir günü geçmemek kaydıyla mazeretli olarak faaliyet süresince toplam 15 gün ve daha fazla devamsızlık yapanların da faaliyetle ilişkisi kesilir.

Eğitim yöneticisi, gerekli hallerde acil bir durumu ya da hastalığı mazeret olarak kabul edebilir. Eğitim yöneticisinin mazeret olarak kabul ettiği günlerin sayısı en fazla haftada bir (1) iş günü kadar olabilir.

İzinler

Madde 20 - Hizmetiçi eğitim süresince yıllık izin kullanılmaz. Eğitime katılanlar, eğitim süresince 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 104 üncü maddesinin A, B, C fıkraları dışında izin kullanamazlar.

Başka kurum ve kuruluşlarda eğitime kâtilanlar, o kurum ve kuruluşların izinle ilgili mevzuat hükümlerine tabi olurlar.

Disiplin

Madde 21 - Eğitim faaliyetine katılanlar, öğretim programında yer alan faaliyetlere katılmak ve bunların gerektirdiği çalışma ve ödevleri yapmak zorundadırlar. Eğitim faaliyetlerini engelleyici veya aksatıcı tutum ve davranışları görülenlerin eğitim yöneticisi tarafından faaliyetle ilişkisi kesilir. Durum onaya bağlanmak üzere en hızlı şekilde (fax, telefon) mahalli hizmetiçi

eğitim faaliyetlerinde valiliklere, Bakanlıkça yapılan hizmetiçi eğitim faaliyetlerinde Daire Başkanlığı'na bildirilir. Bu gibiler hakkında 657 Kanunun disiplin hükümleri uygulanır.

ALTINCI KISIM

Hizmetiçi Eğitim Faaliyetlerinin Plânlanması Uygulanması ve Değerlendirilmesi

Yıllık Hizmetiçi Eğitim Plânı

Madde 22 - Bakanlığa bağlı her kademedeki personelin hizmetiçi eğitim ihtiyacı, ilgili birimlerin görüş ve teklifleri, Bakanlık Müfettişleri ve yönetici raporları ile araştırma sonuçları dikkate alınarak, Daire Başkanlığınca yıllık hizmetiçi eğitim plânı ,hazırlanır ve makam onayı alındıktan sonra uygulanır.

Her türlü hizmetiçi eğitim faaliyetlerine katılacak kişiler ve sayıları, faaliyetin yapılacağı eğitim merkezleri, faaliyet tarihi ve süresi, faaliyetlerde uygulanacak öğretim programı, bu faaliyetlerde ,görevlendirilecek eğitim yöneticileri, yönetici yardımcıları ve eğitim görevlileri Hizmetiçi Eğitim Dairesi Başkanlığı'nca tespit edilir.

Bakanlık Makamının onayı alınmadıkça hizmetiçi eğitim plânında herhangi bir değişiklik yapılamaz.

Mahalli Hizmetiçi Eğitim Faaliyetleri

Madde 23 - Mahalli hizmetiçi eğitim faaliyetleri

a) Millî Eğitim Müdürlüklerince, mahalli hizmetiçi eğitim ihtiyaçları doğrultusunda yıllık hizmetiçi eğitim plânları hazırlanır ve valilik onayı alındıktan sonra yürürlüğe konur.

b) Bu faaliyetlerin tarihi; yeri, programı, eğitim yöneticileri, eğitim yönetici yardımcıları, eğitim görevlileri ile kursiyerler valilikçe seçilir ve görevlendirilir.

c) Yıllık hizmetiçi eğitim plânına yeni bir eğitim faaliyeti ilâve edilmesi ya da iptal edilmesi. veya gerekli görülen her türlü değişiklik valilik onayı alınarak yapılabilir.

d) Valilikler, yıllık hizmetiçi eğitim Planları ve uygulama sonuçları Daire Başkanlığı'na bildirirler.

Hizmetiçi Eğitim Türleri

Madde 24 - Hizmetiçi Eğitim;

a) Adaylık süresi içinde; Temel Eğitim, Hazırlayıcı Eğitim ve Staj şeklinde "Aday Memurların Yetiştiril-melerine İlişkin Genel Yönetmelik" esaslarına göre;

b) Asli memurluk süresi içinde; yetenek ve verimliliği geliştirme eğitimi ile üst görev kadrolarına hazırlama eğitimi olarak bu, yönetmelik esaslarına göre yapılır.

Hizmetiçi Eğitim Programları

Madde 25 - Hizmetiçi Eğitim programları öncelikle kurumun amacına uygun olarak personelin eğitim ihtiyacına göre hazırlanır. Bununla birlikte Pedagojik Formasyon, Öğretim İlke ve Yöntemleri, Araştırma Yöntem ve Teknikleri, Program Geliştirme, Atatürk İlke ve İnkılâpları, Eğitim Yönetimi, Bilgisayar, Yabancı Dil Ön lisans ve Lisans Tamamlama programlarına yer verilir. Bu programlar hazırlanırken önem ve öncelik sırası dikkate alınır.

Eğitimin Yapılacağı Yer ve Yönetimi

Madde 26 - Hizmetiçi eğitim faaliyetleri Bakanlığa bağlı eğitim merkezlerinde yapılır. Bu faaliyetlerin yönetimi ile ilgili görevler Bakanlıkça görevlendirilen eğitim yöneticisi tarafından yürütülür.

Diğer Hizmetiçi Eğitim Yerleri ve Görevlendirilecek Personel

Madde 27 - Mevcut eğitim merkezlerinin ihtiyacı karşılayamaması halinde Bakanlığa bağlı diğer eğitim kurumlarında da eğitim - öğretimi aksatmayacak şekilde hizmetiçi eğitim yapılabilir. Bu takdirde hizmetiçi eğitim yeri olarak belirlenen kurumlarda yöneticilik yapan personele görev verilebilir. Hizmetiçi eğitim faaliyetlerinde görevlendirilen söz konusu personel eğitim merkezi müdürü ve müdür yardımcılarının yapması gereken görev ve sorumlulukları yerine getirir.

Yabancı Dil Eğitimi

Madde 28 - Yabancı dil öğretmek amacıyla "Devlet Memurları Yabancı Diller Eğitim Merkezi"nde yapılan eğitim faaliyetleri hizmetiçi eğitimden sayılır.

Yurtdışında Eğitim

Madde 29 - Personelin bilgi ve ihtisaslarını artırmak maksadıyla Bakanlık bütçesi veya yabancı ülkelerin teknik yardım kaynaklarından yararlanılarak yaptırılan eğitimidir. Dış ülkelere eğitime gönderilecek personel hakkında "Yetiştirmek Amacıyla Yurtdışına .Gönderilecek Devlet Memurları Hakkında Yönetmelik" hükümleri uygulanır.

Öğretim Programı

Madde 30 - Hizmetiçi eğitim faaliyetlerinde uygulanacak öğretim programında faaliyetin amacı, konusu öğretme ve öğrenme faaliyetleri, öğretim ilkeleri; öğretim metod ve teknikleri değerlendirmeye esas olacak ölçme araçları yer alır.

Öğretim Programı Değişikliği

Madde 31 - Eğitim faaliyeti başlamadan önce hazırlanan öğretim programında hangi konuların hangi eğitim görevlisi tarafından verileceği açıkça belirtilir. Faaliyetin türü ne olursa olsun, öğretim programı dışına çıkılamaz. Ancak gerekli görüldüğü takdirde eğitim yöneticisi ve eğitim görevlilerinin birlikte vereceği teklif ile mahalli hizmetiçi eğitim faaliyetlerinde valiliklerin, bakanlıkça yapılan hizmetiçi eğitim faaliyetlerinde Daire Başkanlığı'nın onayının alınması şartıyla değişiklik yapılabilir.

Günlük ve Haftalık Çalışma Süresi

Madde 32 - Hizmetiçi eğitim faaliyetlerinin haftalık çalışma saati (25) ders saatinden az, (40) ders saatinden fazla; günlük çalışma saati (4) ders saatinden az, (10) ders saatinden fazla olamaz. Günlük ders saatleri (50) dakika, blok ders saati ise (90) dakikadır. Mahalli hizmetiçi eğitim faaliyetlerinde haftalık çalışma saati (10) ders saatinden az olamaz.

Eğitim Faaliyeti Süresi Değişikliği

Madde 33 - Eğitim faaliyeti süresinin veya ders saatlerinin gerektiğinde artırılması ya da azaltılması eğitim yöneticisi ve eğitim görevlilerinin birlikte yapacağı teklif ile mahalli hizmetiçi eğitim faaliyetlerinde valiliklerin,

Bakanlıkça yapılan hizmetiçi eğitim faaliyetlerinde Daire Başkanlığı onayı alınarak yapılabilir.

Sınavların Yapılışı

Madde 34 - Sınavların yapılması ve değerlendirilmesinde aşağıdaki hususlara uyulur.

a) Sınavlar, öğretim programının amaçlarına göre yazılı, sözlü, uygulamalı ya da hem yazılı hem sözlü hem de uygulamalı olarak yapılabilir.

b) Sınavla ilgili tedbirler, eğitim yöneticisi, yardımcısı, eğitim merkezi müdürü ve eğitim görevlileri tarafından ortaklaşa alınır.

c) Sınav sonuçları eğitim görevlileri tarafından değerlendirilir.

d) Sınavlarda boş cevap kağıdı verenlere 0 (sıfır) puan verilir.

e) Faaliyete katılanların başarı ortalamaları bulunurken, faaliyet süresince yapılan yazılı, sözlü, uygulamalı ya da hem yazılı hem sözlü, hem de uygulamalı sınavlardan alınan notların aritmetik ortalaması alınır.

f) Faaliyet süresince eğitim görevlilerinin ayrı ayrı sınav yapmaları halinde her eğitim görevlisi sınav kağıtlarını, cevap anahtarını ve sınav puanlarını çizelgeye yazar ve eğitim yöneticisine teslim eder. Eğitim yöneticisi faaliyet sonunda puanların aritmetik ortalamasını alarak sonucu değerlendirme formuna yazar.

h) Sınavların faaliyet sonunda yapılması halinde eğitim görevlileri sınav kağıtlarını, cevap anahtarını ve sınav puanlarını çizelgeye yazar ve eğitim yöneticisine teslim ederler. Eğitim yöneticisi puanları değerlendirme formuna yazar. Bu form, eğitim yöneticisi ve eğitim görevlileri tarafından imzalanır.

Eğitim sonunda sınavlardan herhangi birine mazeretsiz olarak katılmayanlar başarısız sayılırlar. Ayrıca haklarında 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun disiplin hükümleri uygulanır.

Puan ve Not Verme

Madde 35 - Sınavlarda verilen puanlar ve bunların değerleri aşağıdadır.

<u>Puanlar</u>	<u>Değer</u>
85 - 100	Pekiyi
65 - 84	İyi
45 - 64	Orta

45 ve daha fazla puan alanlar başarılı, 44 ve daha az puan alanlar ise başarısızdır.

Belge Verilmesi

Madde 36 - Hizmetiçi eğitim faaliyetlerine katılanların başarıları sınavla tespit edilir. Başarılı olanlara başarı belgesi verilir. Başarısız olanlara da katılma belgesi verilir.

YEDİNCİ KISIM

Mali Hükümler

Eğitim Giderleri

Madde 37 - Hizmetiçi eğitim faaliyetlerinin yürütülmesine ilişkin giderler kurum bütçesinin ilgili faslından karşılanır.

Eğitim Görevlilerinin Giderleri

Madde 38 - Hizmetiçi eğitimde görevlendirilen eğitim görevlilerinin eğitime katıldıkları süreler dikkate alınarak 6245 Sayılı Harcırah Kanunu ile Bütçe Kanununun ilgili hükümleri uygulanır.

Hizmetiçi Eğitime Katılan Personel

Madde 39 - Hizmetiçi eğitime katılan personel hakkında 6245 Sayılı Harcırah Kanunu ile Bütçe Kanununun ilgili hükümleri uygulanır. Eğitimin görev yerinde yapılması halinde eğitime katılan personele kurs gündeliği verilmez.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Yürürlük, Yürütme

Kaldırılan Mevzuat

Madde 40 - 7.6.1976 tarih ve 15609 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Hizmetiçi Eğitim Faaliyetleri İdari Yönetmeliği" yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

Madde 41 - Başbakanlık Devlet Personel Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Sayıştay'ın görüşü alınarak hazırlanan bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 41 - Bu Yönetmelik hükümlerini Millî Eğitim Bakanı yürütür.